

GENERATIONSSKIFTE

15. januar 2020

Anslag/normalsider: 226.654 anslag / 100 normalsider

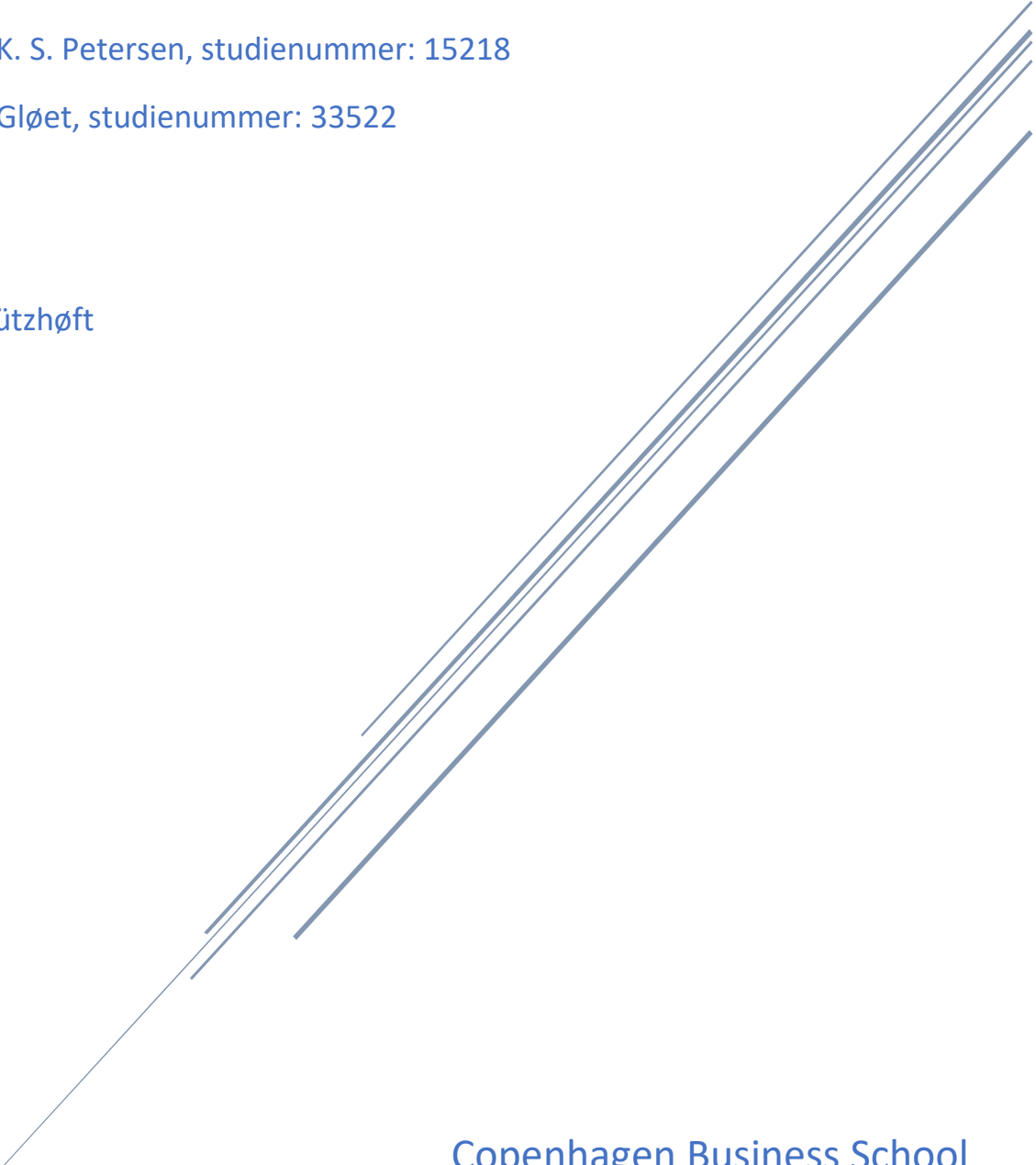
Afhandlingen er udarbejdet af:

Andreas K. S. Petersen, studienummer: 15218

Philip H. Gløet, studienummer: 33522

Vejleder:

Anders Lützhøft

Copenhagen Business School
Kandidatafhandling, Cand.merc.aud

Abstract

This Master's thesis will describe how a business owner can perform the optimal generational change in a company. This analysis will be based on the business owners, the acquirers and the company's financial position. The relevance of this thesis is based on statements from the Center for Owner-Managed Businesses (Danish: Center for Ejerledede Virksomheder (CEV)) and the Danish Ministry of Taxation, which has estimated that up to 23,000 businesses will face a generational change in the coming years.

The theoretical section consists of a review of the preliminary considerations in the context of a generational change, and a review of the current legislation in relation to generational changes. The review of the legislation contains a review of valuation in relation to a generation change between related parties, the company owner's possibilities to transfer the company in a succession, and the relevant restructuring models share exchange, splitting and the A/B Model, which is partly a way of financing the generational change and other financial possibilities including gifts and debts to the previous owner and banks.

The practical section will apply the reviewed theory to the fictional case company "Charmot ApS", which is a retail company that sells women's clothing. The company consists of five stores primarily located north of Copenhagen. The owner of the company, Charlotte, is 54 years old, and has begun to prepare the company as well as considering who should be generationally changed to.

Based on the review of the theory and the execution of the generational change in the fictional company, it is concluded that it is not possible to define a single method which would lead to the optimal generational change. The optimal generational change depends on the position of the company and the financial needs of the owner and acquirer involved in the generational change.

Indholdsfortegnelse

1. Indledning	1
1.1 Problemformulering	2
1.2 Afgrænsning	3
1.2.1 Virksomhedsform	3
1.2.2 Ejerforhold	3
1.2.3 Lovgivning	3
1.2.4 Dødsbo	3
1.2.5 Omstruktureringsmodeller	3
1.3 Målgruppe	4
1.4 Metode	4
1.4.1 Metodevalg	4
1.4.2 Afhandlingens opbygning	4
2. Planlægning/indledende overvejelser ved generationsskifte	7
2.1 Den ældre generation	7
2.2 Den yngre generation	8
2.3 Hensyn til virksomheden	8
3. Værdiansættelse	9
3.1 Overdragelse til uafhængig part	10
3.2 Overdragelse til interesseforbundne parter	10
3.2.1 TSS-cirkulærer	10
3.2.1.1 TSS 2000-9 Aktier og anparter	11
3.2.1.1.1 Fast ejendom	12
3.2.1.1.2 Associerede og tilknyttede selskaber	12
3.2.1.1.3 Goodwill	12
3.2.1.1.4 Udskudt skat	12
3.2.1.1.5 Andre særlige forhold	12
3.2.1.2 TSS 2000-10 Goodwill	13
3.2.1.2.1 Grundlaget for beregningen	13
3.2.1.2.2 Vægtning af resultater	14
3.2.1.2.3 Udviklingstendens	14
3.2.1.2.4 Driftsherreløn	14

3.2.1.2.5 Forrentning af aktiver	14
3.2.1.2.6 Kapitalisering	15
3.2.2 Værdiansættelsesvejledning af 21. august 2009	16
3.2.2.1 DCF-modellen	17
3.2.2.2 EVA-modellen	19
3.2.2.3 Multipel værdiansættelse	20
3.2.2.4 Relief from Royalty-modellen.....	20
4. Succession.....	21
4.1 Generelle krav efter aktieavancebeskatningsloven	21
4.1.1 Ejerandele omfattet af ABL	21
4.1.2 Værnsregel § 34, stk. 4	21
4.2 Personkreds omfattet af succession	22
4.3 Krav til overdragelsen	23
4.4 Konsekvenser for overdrageren	25
4.5 Konsekvenser for erhververen	25
4.6 Meddelelse til SKAT	25
5. Omstrukturering og generationsskiftemodeller	26
5.1 Aktieombytning	26
5.1.1 Skattepligtig aktieombytning.....	27
5.1.2 Skattefri aktieombytning	27
5.1.2.1 Lovgrundlaget	27
5.1.2.2 Grundlæggende betingelser for skattefri aktieombytning	27
5.1.2.2.1 Selskaber omfattet af ABL § 36	27
5.1.2.2.2 Ombytning i forbindelse med brug af ABL § 36 stk. 1 og 2.....	29
5.1.2.2.3 Ombytning i forbindelse med brug af ABL § 36 stk. 3.....	30
5.1.2.2.4 Øvrige bestemmelser	31
5.1.3 Skattefri aktieombytning med og uden tilladelse	31
5.1.3.1 Skattefri aktieombytning med tilladelse	32
5.1.3.1.1 Subjektive forhold	32
5.1.3.1.1.1 Forretningsmæssigt begrundet	32
5.1.3.1.1.2 Vilkårs fastsættelse og anmeldelse	34
5.1.3.1.1.2.1 Væsentlig ændrede forhold	35

5.1.3.1.1.2.2 Anmeldelsesfrister samt retsvirkningerne ved manglende anmeldelse	37
5.1.3.1.2 Konsekvenserne ved en skattefri aktieombytning med tilladelse	37
5.1.3.1.2.1 Aktionæren	37
5.1.3.1.2.2 Det erhvervende selskab	38
5.1.3.1.3 Afslag på tilladelse	38
5.1.3.2 Skattefri aktieombytning uden tilladelse	38
5.1.3.2.1 Betingelser for gennemførelse af en skattefri aktieombytning uden tilladelse.....	38
5.1.3.2.1.1 Vederlaget for de ombyttede aktier	39
5.1.3.2.1.2 Afståelse af aktier	39
5.1.3.2.1.3 Udbytte.....	40
5.1.3.2.1.4 Anmeldelse	40
5.1.3.2.2 Konsekvenserne ved en skattefri aktieombytning uden tilladelse	40
5.1.3.2.2.1 Aktionæren	40
5.1.3.2.2.2 Det erhvervende selskab	40
5.1.3.3 Valg imellem skattefri aktieombytning med eller uden tilladelse.	41
5.2 Spaltning	41
5.2.1 Skattepligtig spaltning	42
5.2.2 Skattefri spaltning.....	43
5.2.2.1 Lovgrundlaget.....	43
5.2.2.2 Grundlæggende betingelser for skattefrispaltning	43
5.2.2.2.1 Selskaber, som kan anvende skattefri spaltning	43
5.2.2.2.2 Betingelser for skattefri ophørsspaltning.....	43
5.2.2.2.3 Betingelser for skattefri grenspaltning.....	43
5.2.2.2.4 Formen af vederlaget og krav hertil	44
5.2.2.2.5 Spaltningsdatoen	45
5.2.2.2.6 Anmeldelse	45
5.2.3 Skattefri spaltning med og uden tilladelse	46
5.2.3.1 Skattefri spaltning med tilladelse	46
5.2.3.1.1 Forretningsmæssigt begrundet spaltning	46

5.2.3.1.2 Vilårsfastsættelse	50
5.2.3.2 Skattefri spaltning uden tilladelse	50
5.2.3.2.1 Efterfølgende salg af kapitalandele	51
5.2.3.2.2 Flere selskabsdeltagere	51
5.2.3.2.3 Næringsdrivende	52
5.2.3.2.4 Selskabsdeltager hjemmehørende inden for EU.....	52
5.2.3.2.5 Spaltning skal ske til handelsværdi.....	52
5.2.3.2.6 Forholdet mellem aktiver og passiver	52
5.2.4 Skattemæssige konsekvenser af en skattefri spaltning	53
5.2.4.1 De involverede selskaber	53
5.2.4.2 For kapitalejeren.....	53
5.2.5 Valg mellem skattefri spaltning med eller uden tilladelse	53
5.3 A/B-modellen.....	54
5.3.1 Generelt om A/B-modellen	54
5.3.1.1 Kapitalforhøjelse.....	55
5.3.1.2 Vedtægtsændring	56
5.3.2 Forlods udbytteret.....	57
5.3.2.1 Praksisændring	58
6. Finansiering.....	58
6.1 Kontanter/fremmede finansiering	58
6.2 Gaver.....	59
6.2.1 Passivpost	62
6.2.2 Meddelelse til SKAT og hæftelse for gaveafgift	63
6.3 Gældsbrief.....	63
6.4 Earn-out	64
7. Casevirksomhed.....	65
7.1 Introduktion til casevirksomheden.....	65
7.2 Virksomhedsstruktur og organisation	66
7.3 Selskabets vision, mål og strategi.....	68
7.4 Indledende overvejelser	68
7.4.1 Hvem kan der overdrages til?.....	68
7.4.1.1 Overdragelse til Freja	69

7.4.1.1.1 Overdragelse af én omgang	69
7.4.1.1.2 Glidende overdragelse	69
7.4.1.1.3 Delkonklusion – Overdragelse til Freja.....	70
7.4.1.2 Overdragelse til Freja og Betina	70
7.4.1.2.1 Spaltning af selskabet	70
7.4.1.2.2 Fælles lederskab	71
7.4.1.2.2.1 Overdragelse af én omgang eller glidende overdragelse	71
7.4.1.2.3 Delkonklusion – Overdragelse til Freja og Betina	72
7.4.2 Privat formueforhold	72
7.5 Værdiansættelse af Charmot ApS	75
7.5.1 Værdiansættelse efter TSS-cirkulære 2000-9	76
7.6 Overdragelse til Freja.....	77
7.6.1 Overdragelse med succession	78
7.6.2 Finansiering og generationsskiftemodel	78
7.6.2.1 Tilpasning af balance/slankning af selskab	78
7.6.2.2 Frejas egenfinansiering og gave fra Charlotte.....	78
7.6.2.3 Finansiering med gældsbrev.....	79
7.6.3 Konklusion ved overdragelse til Freja	80
7.7 Overdragelse til fælles lederskab – Freja og Betina	80
7.7.1 Overdragelse med succession	81
7.7.2 Finansiering og generationsskiftemodel	81
7.7.2.1 Finansiering via A/B-modellen	81
7.7.2.1.1 Skattefri aktieombytning.....	82
7.7.2.1.2 Fordeling af ejerandele og stemmerettigheder	83
7.7.2.1.3 Etablering af A/B-modellen	84
7.7.2.1.4 Forlods udbytteretten	85
7.7.3 Konklusion ved overdragelse til tælles lederskab – Freja og Betina.....	86
7.8 Konklusion og anbefaling til generationsskifte i casevirksomhed	87
8. Konklusion	87
9. Litteraturliste	91
9.1 Bøger.....	91
9.2 Hjemmesider: Informationssider, afgørelser og vejledninger	91

9.3 Love.....	93
10. Bilag	94

1. Indledning

Generationsskifte er et aktuelt emne, af flere grunde. Både på grund af den politiske interesse og på grund af det store antal virksomhedsejere, som er i gang med, eller snart skal i gang med et generationsskifte. Konkret har Center for Ejerledede Virksomheder (CEV) i en rapport opgjort, at der i Danmark er ca. 200.000 aktive virksomheder¹, og ca. 74.000 af disse er selskaber.

CFEV har også i denne rapport fundet frem til, at ca. 43.000 eller 7 ud af 10 selskaber er ejerledede. Da 48 % af ejerne i disse virksomheder er over 55 år, antages det, at disse skal påbegynde eller udføre et generationsskifte inden for de kommende år. CFEV vurderer, at 23.000 virksomheder står overfor et generationsskifte inden 2025.

Skatteministeriet har ligeledes i 2017 vurderet, at 23.000 virksomheder står over for et generationsskifte². Skatteministeriet har i øvrigt opgjort, at de ejerledede virksomheder i Danmark står for 70 % af eksporten, samt at de 23.000 virksomheder, som inden for de kommende år kan forvente at skulle gennemføre et generationsskifte, beskæftiger ca. 300.000 medarbejdere.

Et generationsskifte påvirker ikke kun de ejere, som skal afstå deres virksomhed, eller de nye ejere, som skal vænne sig til en tilværelse som virksomhedsejere og måske endda som ledere af disse virksomheder. Generationsskiftet påvirker også medarbejdere, leverandører, samarbejdspartnere og ikke mindst den danske samfundsøkonomi. Ved et generationsskifte risikerer man at miste arbejdspladser, eller at arbejdspladserne rykker til udlandet som følge af et salg til udenlandske investorer, og det påvirker samfundsøkonomien.

Emnet generationsskifte tiltrækker sig som følge af dets påvirkning af samfundsøkonomien politisk opmærksomhed. I 2016 blev det i finansloven vedtaget at nedsætte bo- og gaveafgiften under specifikke omstændigheder fra 15 % til 5 % over en årrække. Dette havde til formål at lette den skattemæssige byrde i forbindelse med overdragelsen af virksomheder til familiemedlemmer. Den lettede skattebyrde skal sikre, at virksomhedsejerne, som er i gang med et generationsskifte, vælger at bibeholde virksomheden på danske hænder i stedet for at sælge til udenlandske kapitalfonde eller lignende. Denne afgiftssenkning blev vedtaget og har gennem de seneste år sikret en senkning af bo- og gaveafgiften til nuværende 6 % og til 5 % i 2020. Dette har dog udsigt til at blive trukket tilbage, da Danmark i 2019 har fået en ny regering, som tidligere har givet udtryk for, at den ønsker at tilbageføre denne afgiftssenkning til de tidligere 15 %³. Denne politiske opmærksomhed og usikkerhed om hvad der vil ske med

¹ https://www.cbs.dk/files/cbs.dk/ejerledelse_i_danmark_-_pixiversion.pdf

² <https://www.skm.dk/aktuelt/nyheder/2017/april/lavere-bo-og-gaveafgift-gavner-tusindvis-af-familieejede-virksomheder>

³ <https://www.dr.dk/nyheder/politik/folketingsvalg/s-vil-lade-virksomhedsarvinger-og-banker-betale-del-af-velfaerdsplan>

bo- og gaveafgiften, skaber også usikkerhed blandt de mange virksomhedsejere, som står over for et generationsskifte. Usikkerheden skyldes blandt andet, at der i forbindelse med et generationsskifte ofte er en del forberedelse. Disse forberedelser vælger flere ejere at springe over. Det gør de for at sikre, at generationsskiftet kan ske med de nuværende afgiftssatser, hvilket sikrer forudseelige skattemæssige konsekvenser i stedet for de, på nuværende tidspunkt ukendt og muligt stigende afgiftssatser i fremtiden⁴.

1.1 Problemformulering

Et generationsskifte påvirker alle de involverede og ikke blot den tidligere og nye ejer. Dog vil der i praksis være fokus på de økonomiske konsekvenser i form af afgifter og skatter for den aftrædende og tiltrædende ejer. Dette skyldes, at afgifterne og skatterne i forbindelse med generationsskiftet oftest vil blive finansieret af selskabet. Derfor er det også i både virksomhedens, og dennes interessenters interesse, at generationsskiftet sker så økonomisk optimalt som muligt, da dette mindsker det økonomiske pres på virksomheden i forbindelse med generationsskiftet.

Afhandlingen vil derfor omhandle, hvordan man foretager det mest optimale generationsskifte ud fra de involverede parter's behov.

Ud fra ovenstående opstilles følgende problemformulering:

Hvordan gennemføres et generationsskifte af et selskab optimalt ved brug af den gældende lovgivning?

Til besvarelse af denne problemstilling, er der opstillet følgende underspørgsmål:

- Hvilke tanker og overvejelser skal en virksomhedsejer gøre sig inden et generationsskifte?
- Hvad er den gældende danske lovgivning for generationsskifter?
- Hvordan anvendes skattemæssig succession, og hvem kan benytte sig heraf?
- Hvilke modeller kan benyttes til forberedelse og udførelse af et generationsskifte?
- Hvordan skal virksomheden værdiansættes ved et generationsskifte?
- Hvilke finansieringsmuligheder er der i forbindelse med et generationsskifte?

Der indsamles viden, analyseres på case virksomheden og konkluderes på case virksomheden. Konklusionen er ikke en generel anbefaling, men vedrører udelukkende den pågældende case.

⁴ <https://www.dr.dk/nyheder/penge/udsigt-til-hoeje-arveafgifter-har-medfoert-en-boelge-af-generationsskifter>

1.2 Afgrænsning

1.2.1 Virksomhedsform

Denne afhandling vil have fokus på generationsskifte af kapitalselskaber. Dette skyldes, at der er begrænset mulighed for at foretage de fornødne forberedelser til generationsskiftet i personligejede virksomheder, hvorfor et optimalt generationsskifte heraf ofte vil involvere en omdannelse til selskab.

Afhandlingen vil fokusere på generationsskifte af aktieselskaber og anpartsselskaber. Dette skyldes, at de øvrige kapitalselskaber udgør en lille del af det samlede antal selskaber i Danmark, og særlig lovgivning for disse kapitalselskabstyper derfor ikke vil være relevant for den valgte målgruppe i afhandlingen.

1.2.2 Ejerforhold

Denne afhandling vil tage udgangspunkt i generationsskifte i selskaber med én ultimativ ejer. Dette skyldes, at problemstillinger, der indeholder flere ejere som regel omfatter selskabsretslige aspekter, og dermed ikke påvirker de modeller og muligheder/konsekvenser, der er ved generationsskiftet.

1.2.3 Lovgivning

Afhandlingen tager udgangspunkt i gældende dansk lovgivning, som er vedtaget og gældende ved opgavens udarbejdelse.

Afhandlingen har fokus på, hvordan man kan foretage et optimalt generationsskifte ud fra et økonomisk perspektiv. Dette betyder, at afhandlingen ikke vil omfatte de selskabsretslige og juridiske aspekter, så som ejeraftaler, overdragelsesaftaler, tinglysningspligt mv.

1.2.4 Dødsbo

Afhandlingen vil tage udgangspunkt i generationsskifte af selskaber med en levende ejer, hvorfor reglerne om generationsskifte i et dødsbo ikke vil være omfattet.

1.2.5 Omstruktureringsmodeller

Afhandlingen vil ikke omfatte reglerne for tilførsel af aktiver, da denne model som oftest vil kunne erstattes af en aktieombytning. Tilførsel af aktiver har endvidere den ulempe, at det eksisterende driftsselskab ved tilførslen af driften til det nystiftede driftsselskab bliver til et holdingselskab. Dette medfører, at eventuelle kreditorkrav, som er opstået i den tid, selskabet havde driften/aktiviteten, fortsat vil påhvile dette selskab.

Afhandlingen vil tillige ikke omfatte reglerne for fusion, da denne type af omstrukturering erfaringsmæssigt sjældent bliver anvendt i forbindelse med et generationsskifte, men oftere som en måde af sammenlægge flere tomme selskaber, efter at et generationsskifte er foretaget.

1.3 Målgruppe

Afhandlingens målgruppe er revisorer og rådgivere, som gennem deres arbejde og kundekontakt vil komme ud for at skulle rådgive deres kunder om et muligt generationsskifte.

1.4 Metode

1.4.1 Metodevalg

Afhandlingen tager udgangspunkt i en juridisk metode. Metoden består af beskrivelse og analyse af den gældende danske lovgivning for generationsskifter. Efter den teoretiske gennemgang vil teorien blive anvendt på en case virksomhed, hvor det gennem praktiske eksempler vil blive illustreret, hvordan teorien anvendes. Der er tale om en deduktiv metode, da afhandlingen tager udgangspunkt i kendt stof, i form af teori og lovgivning til at besvare problemstillingen.

Vi vil som teoretisk materiale anvende den gældende lovgivning, de juridiske vejledninger til denne lovgivning, bekendtgørelser, cirkulærer og lærebøger på området. Vi vil desuden inkludere egen praktisk erfaring.

I forbindelse med vedtagelsen af finansloven for 2020 af 2. december 2019 er der sket ændringer til dele af lovgrundlaget, som anvendes ved generationsskifter. Denne finanslov er imidlertid blevet vedtaget efter afslutningen af det teoretiske afsnit, og derfor vil disse ændringer ikke være indarbejdet i afhandlingens teoretiske afsnit. Vi har dog taget højde for ændringerne i forbindelse med udregningerne i det praktiske afsnit.

1.4.2 Afhandlingens opbygning

Afhandlingen er inddelt i tre hovedafsnit samt en samlet konklusion:

1. Indledende afsnit
2. Teoretisk afsnit
3. Praktisk afsnit
4. Konklusion

Nedenfor vil hvert af afsnittene blive beskrevet nærmere, og til sidst ses opbygningen af afhandlingen i figur 1.

1. Indledende afsnit

Det indledende afsnit vil bestå af kapitel 1, der indeholder indledning, problemformulering, afgrænsning, metodevalg og målgruppe.

2. Teoretisk afsnit

Afhandlingens teoretiske afsnit vil indeholde kapitel 2 til 6, der beskrives herunder.

Kapitel 2 vil indeholde en gennemgang af, hvilke indledende overvejelser der er i forbindelse med et generationsskifte. Det gælder både for den overdragende part og den overtagende part, der er involveret i generationsskiftet af virksomheden.

Kapitel 3 vil indeholde en gennemgang af hvordan virksomheden skal værdiansættes i forbindelse med overdragelsen til både tredje mand og forskellige interesseforbundne parter.

Kapitel 4 vil indeholde en beskrivelse af de personer, som kan anvende skattemæssig succession, samt hvilke krav der er til virksomheden og de involverede parter, som ønsker at anvende skattemæssig succession.

Kapitel 5 vil indeholde en gennemgang af de modeller der kan anvendes i forbindelse med klargøring af et generationsskifte, samt en redegørelse af lovgivningen. Kapitlets formål er at skabe et overblik over den relevante teori og de mulige modeller, man kan anvende i forbindelse med klargøringen af selve generationsskiftet.

Kapitel 6 vil indeholde en gennemgang af de finansieringsmuligheder der er i forbindelse med et generationsskifte.

3. Praktisk afsnit

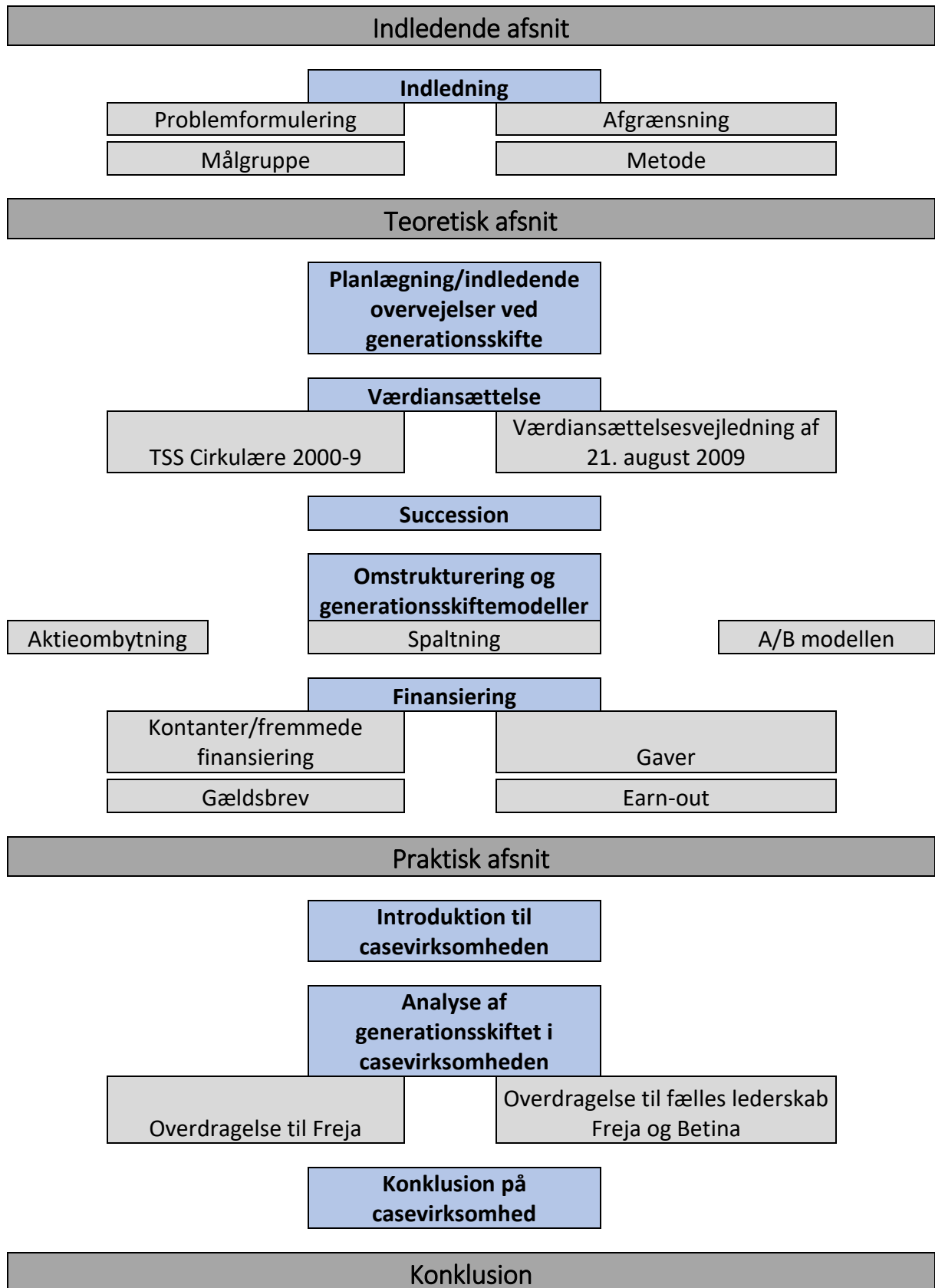
Endelig vil afhandlingens praktiske afsnit bestå af kapitel 7.

Kapitel 7 vil indeholde en beskrivelse af casevirksomheden og omstændighederne omkring denne. Dette inkluderer en gennemgang af mulighederne for generationsskifte på baggrund af den personkreds der er involveret, herunder en analyse af virksomheden og behovet for forberedende omstruktureringer. Herefter følger en gennemgang af hvorledes virksomhedens skal værdiansættes og en beregning af casevirksomhedens værdi. Efter værdiansættelsen gennemgås forslag til de enkelte overdragelsesmetoder samt hvorledes generationsskiftet kan finansieres. Slutteligt vil kapitlet indeholde en konklusion på baggrund af casevirksomheden og en anbefaling til hvordan generationsskiftet gennemføres optimalt.

4. Konklusion

Kapitel 8 vil indeholde en konklusion på baggrund af case virksomheden samt en anbefaling til hvordan generationsskiftet gennemføres optimalt.

Figur 1 – Illustration af afhandlingens opbygning

2. Planlægning/indledende overvejelser ved generationsskifte

I forbindelse med et generationsskifte er der mange overvejelser som de involverede parter skal tage stilling til, så generationsskiftet kan blive foretaget mest optimalt. Et generationsskifte er en længerevarende proces, hvor en virksomhedsejer i god tid bør overveje, hvordan denne ønsker at overdrage sin virksomhed.

For at et generationsskifte bliver succesfuldt kræver det, at de involverede parters behov og motiver er tydelige og specifikke. Disse behov og motiver danner nemlig grundlaget for de hensyn, der bør tages i forbindelse med planlægningen af generationsskiftet⁵.

Der er forskellige behov ved et generationsskifte. Den ældre generations behov og ønsker matcher ikke nødvendigvis den yngre generations. De forskellige behov er vigtige at få klarlagt inden generationsskiftets planlægning og påbegyndelse. De kommende underkapitler vil derfor se nærmere på den ældre generations og den yngre generations behov, ligesom det også vil blive undersøgt, hvilke hensyn der er til virksomheden.

2.1 Den ældre generation

En virksomhedsejer har en række behov og ønsker i forbindelse med et generationsskifte. Det kunne være, hvem der skal generationsskiftes til, hvornår generationsskiftet skal foretages, til hvilken pris, og hvordan det skal foretages. Den ældre generation har både bløde (dvs. følelsesmæssige) og hårde (dvs. økonomiske) behov, der skal tages hensyn til i forbindelse med generationsskiftet.

En virksomhedsejers bløde behov omhandler hvilke følelser personen har i forbindelse med virksomheden og overdragelsen. En virksomhedsejer vil ofte være tæt knyttet til sin virksomhed, da det har været et omdrejningspunkt i dennes arbejdsliv, det kan derfor være svært at forestille sig et liv uden at være en del af virksomheden. Det kan desuden være svært at overdrage sit livsværk til andre og se, at virksomheden ændrer sig og skaber nye mål og værdier og derfor har forandret sig i forhold til den oprindelige virksomhedsejers plan. Skal virksomheden overdrages til én ud af flere børn, skal virksomhedsejeren vurdere fordelingen af sin samlede formue. Skal formuen fordeles ligeligt, så det barn, som ikke overtager virksomheden, kompenseres på anden vis, eller skal overdragelsen ske, således at overtageren betaler på lige fod med en tredje mand. Det er vigtigt at tage stilling til det på forhånd, så der ikke skabes splid i familien.

En virksomhedsejers hårde behov omhandler, hvad denne økonomisk vil have ud af generationsskiftet. Det er derfor vigtigt at vurdere, hvilken økonomisk situation generationsskiftet vil stille virksomhedsejeren i. Behovet for, hvad virksomhedsejeren

⁵ Generationsskifte – Omstrukturering 2. udgave med tillæg af Michael Serup, side 31

økonomisk skal have ud af generationsskiftet, afhænger af dennes forventninger til sin levestandard efter afståelsen af virksomheden, samt hvilken opsparing denne har uden for virksomheden. Det vil derfor være en fordel at få lagt et realistisk budget, så man kan vurdere behovet for, hvad generationsskiftet økonomisk skal give virksomhedsejeren. I en situation, hvor virksomhedsejeren ikke har opsparing uden for virksomheden, er det generationsskiftet, som skal agere pension og dermed finansiere den fremtidige levestandard. Derfor skal generationsskiftet give det provenu, som sammen med den eventuelle opsparing kan understøtte den ønskede levestandard.

2.2 Den yngre generation

Den yngre generation har ligeledes en række behov og ønsker i forbindelse med generationsskiftet. Disse kan også deles op i bløde og hårde behov.

Den yngre generations bløde behov omhandler, hvilke følelser denne har i forbindelse med virksomheden og overdragelsen. Den yngre generation vil gerne overtage kontrollen af virksomheden, så de kan skubbe virksomheden i den retning, de mener, er bedst for virksomheden, uden at den ældre generation blander sig. Den yngre generation kan også have en holdning til timingen af generationsskiftet, idet denne gerne vil have styringen over virksomheden, så snart denne føler sig klar til at drive virksomheden. På den måde vil den yngre generation også kunne nyde udbyttet af sin egen indsats⁶.

Den yngre generations hårde behov omhandler ligeledes den økonomiske situation, som et generationsskifte vil stille dem i. Den yngre generation vil oftest ikke have likviditet til at kunne finansiere generationsskiftet med det samme, hvilket der skal tages højde for. En glidende overgang eller finansiering af generationsskiftet bør derfor indtænkes som en del af generationsskifteplanen, så den yngre generation har mulighed for at skaffe den nødvendige likviditet over tid.

2.3 Hensyn til virksomheden

I forbindelse med et generationsskifte tages der oftest hensyn til reduktion af skatter og afgifter, hvorfor virksomhedens behov bliver tilsidesat. Det er en fejltagelse, da det er essentielt at sikre den optimale videreførelse af virksomheden.⁷ Det er derfor vigtigt at analysere virksomhedens situation og fremtidsudsigter, herunder virksomhedens styrker, svagheder, muligheder og trusler, ligesom det også er vigtigt at analysere virksomhedens omverden.

Disse analysers konklusioner skal medtaget i overvejelserne om, hvornår og hvordan generationsskiftet skal ske og finansieres.

⁶ Generationsskifte – Omstrukturering 2. udgave med tillæg af Michael Serup, side 33

⁷ Generationsskifte – Omstrukturering 2. udgave med tillæg af Michael Serup, side 33

3. Værdiansættelse

I forbindelse med et generationsskifte vil der ske en overdragelse af kapitalandele, hvorfor det er afgørende at værdiansætte disse. Værdiansættelsen ligger til grund for den vederlæggelse, som skal ske ved overdragelsen af kapitalandelene. Som følge af at værdiansættelsen af selskabet og dermed værdiansættelsen af det overdragende er universalt og dermed den samme, uagtet hvilken metode der anvendes til overdragelsen, har SKAT særligt fokus herpå. En overdragelse skal ske til handelsværdien, hvorved der forstås den værdi, som en uafhængig part ville give for de samme kapitalandele ved handel på et frit marked. Ved generationsskifter vil overdragelsen imidlertid oftest ske mellem interesseforbundne parter. På trods af disse parter selv vurderer, at de har modstridende interesser ved forhandlingerne om værdien af virksomheden, har disses forhandling i SKAT's øjne ikke karakter af uafhængige parter, hvorfor det ikke kan anbefales at anvende denne værdi ved overdragelsen. SKAT har mulighed for at omgøre den værdi som interesseforbundne parter har anvendt ved en overdragelse, hvorved der vil ske en yderligere beskatning af parterne, såfremt de ikke anvender den korrekte handelsværdi ved overdragelsen.

SKAT har gennem tiden forsøgt at ensarte afgørelserne og har derfor udsendt flere vurderingscirkulærer og vejledninger til anvendelse ved denne type overdragelser. Heriblandt kan nævnes TSS-cirkulæret 1982-11-17 nr. 185, TSS-cirkulæret 2000-9 samt værdiansættelsesvejledningen af 21. august 2009, som findes i vejledning om Transfer Pricing.

Som følge af at TSS-cirkulæret af 1982 i februar 2015 blev ophævet, vil der ikke foreligge en gennemgang heraf i denne afhandling. Dog kan det bemærkes, at denne model blev anvendt i mange år, og modellen blev ophævet, da beregningen ofte var at anse i favør ved overdragelser mellem interesseforbundne parter. Modellens beregning resulterede i, at værdiansættelsen af kapitalandelene typisk ville være marginalt lavere end virksomhedens egenkapital.

Fælles for de øvrige værdiansættelsesmetoder er, at de har indarbejdet en værdiansættelse af goodwill i virksomheden. Dette skyldes, at værdiansættelsen af en virksomhed skal tilnærme sig dennes fremtidige pengestrømme tilbagediskonteret til nutidsværdi. Da det er praktisk umuligt med sikkerhed at vurdere en virksomheds fremtidige pengestrømme i flere år i fremtiden, tages der oftest udgangspunkt i virksomhedens tidligere resultater eller virksomhedens nuværende nettoværdi, dvs. dens egenkapital, med tillæg af goodwill. Goodwill defineres jf. SKAT som *"Den til en erhvervsvirksomhed knyttede kundekreds, forretningsforbindelse eller lignende"*⁸. Goodwill minder om immaterielle aktiver og kan i visse tilfælde regnskabsmæssigt aktiveres som sådan. Goodwill dækker over de aktiver, som ikke kan kontrolleres, og som dermed ikke kan sikres til brug for kommende indtjening. Goodwill kan dække over kundekreds, forretningsforbindelser, mandskab, synergier, knowhow mv.,

⁸ <https://skat.dk/SKAT.aspx?oid=1948117>

som alle er aktiver, i den forstand, at de sikrer virksomheden en fremtidig pengestrøm, men som ikke kan kontrolleres eller ejes og dermed ikke kan agere et reelt aktiv i virksomheden. Værdien af goodwill skal beregnes og medgå i værdiansættelsen ved overdragelser, og det er tillige den merværdi, som oftest vil være genstand for forhandlingerne ved handel mellem uafhængige parter.

3.1 Overdragelse til uafhængig part

Som følge af at værdien anvendt ved en overdragelse mellem uafhængige parter på det frie marked er at definere som handelsværdien, vil denne kunne anvendes ved en overdragelse, uden risiko for at SKAT kan revurdere eller regulere denne. Ved uafhængige parter menes to (juridiske) personer, som ved handlen har modsatrettede interesser, og som i fællesskab aftaler en værdi samt vilkår, og derved fastlægger selskabets værdi på handelstidspunktet. Af SKAT's juridiske vejledning fremgår det, at: *“Der findes ikke i lovgivningen en regel for, hvordan goodwill skal værdiansættes. Ved uafhængige parters aftale om overdragelse af goodwill skal aftalen lægges til grund”*.

3.2 Overdragelse til interesseforbundne parter

Ved overdragelser mellem interesseforbundne parter har SKAT mulighed for at omgøre værdiansættelsen af virksomheden, som er anvendt i handlen. Det anbefales derfor, at parterne indhenter et bindende svar fra SKAT om værdiansættelsen og beregningen heraf.

Ved værdiansættelse af handel mellem interesseforbundne parter vil der i nærværende underkapitler 3.2.1 og 3.2.2 blive gennemgået følgende 2 modeller:

- TSS-cirkulærer 2000-9, og herunder TSS-cirkulærer 2000-10
- Værdiansættelsesvejledning af 21. august 2009

3.2.1 TSS-cirkulærer

TSS-cirkulæret anvender hovedsageligt historisk data til beregningen af selskabets værdi. Dette gør modellen nemt anvendelig for mindre og mellemstore virksomheder, da det er nemmere og billigere at foretage denne beregning end at værdiansætte efter værdiansættelsesvejledning af 21. august 2009. Det skyldes, at det kan være tidskrævende og besværligt at fastlægge pålidelige budgetter og fremlægge dokumentation for de subjektive vilkår, der indlægges i budgetterne, og som anvendes til fastlæggelse af fremtidige pengestrømme, og altså samlet indgår i beregningen af virksomhedens værdi efter værdiansættelsesvejledningen. Ved anvendelse af historiske data har selskabsdeltagerne allerede udarbejdet lovpligtige årsregnskaber. Det skal dog bemærkes, at det anbefales, at disse regnskaber er revideret, da det øger sikkerheden for rigtighed af disse og tillige mindsker

risikoen for, at SKAT underkender disse regnskabstals anvendelse i beregningen og værdiansættelsen.

TSS-cirkulæret af 28. marts 2000 består af to dele. Den første del af værdiansættelsen består i TSS-cirkulæret 2000-9, som beregner en samlet værdi af virksomheden, inklusive goodwill. Den anden del af værdiansættelsen findes i TSS-cirkulæret 2000-10, som indeholder metode for beregning af selskabets goodwill, som skal anvendes i den samlede værdiansættelse i TSS-cirkulæret 2000-9.

Det skal bemærkes, at værdiansættelser, der er fremkommet ved anvendelse af denne model, fortsat kan underkendes af SKAT, trods det faktum, at SKAT er udvikleren af denne beregningsmodel. Dette fremgår af den juridiske vejledning⁹, hvor der tillige gøres opmærksom på, at modellen ikke bør anvendes, såfremt der er tale om koncerninterne overdragelser. Her finder værdiansættelsesvejledningen af 21. august 2009 i stedet anvendelse. SKAT påpeger, at TSS-cirkulæret ikke finder anvendelse ved overdragelser af virksomheder, som opererer i brancher, hvor der findes anden kutyme for værdiansættelsen af goodwill. Her kan nævnes læger, tandlæger og revisionsvirksomheder. Der er i 2018 stadfæstet en principiel dom i højesteretten, hvor det fastslås, at der ikke er retskrav om at kunne anvende beregningsmodellen fremsat i TSS-cirkulæret 2000-9, såfremt det vurderes, at denne værdi fraviger virksomhedens reelle værdi i handel og vandel. Stadfæstelsen sker i SKM2018.41.HR¹⁰.

3.2.1.1 TSS 2000-9 Aktier og anparter

Det fremgår af TSS 2000-9, at aktier skal handles til markedsværdien på handelstidspunktet. Det betyder, at børsnoterede aktier skal værdiansættes og handles som følger: *"Børsnoterede aktier ansættes til kursværdien svarende til den noterede kurs på det for skatteberegningen afgørende tidspunkt"*¹¹. Aktier i unoterede aktieklasser i børsnoterede selskaber skal tillige værdiansættes til kursværdien, med mindre de tildelte rettigheder på disse aktier markant adskiller sig fra de noterede aktiers rettigheder. Unoterede kapitalandele værdiansættes og handles til markedsværdien. Såfremt markedsværdien ikke kendes – dette vil typisk være tilfældet for unoterede aktier, da de oftest ikke er genstand for handel – skal værdiansættelsen ske med udgangspunkt i den hjælperegulering, der fremsættes i TSS 2000-9¹².

⁹ <https://skat.dk/skat.aspx?oid=1948119>

¹⁰ <https://skat.dk/skat.aspx?oid=2270626>

¹¹ <https://skat.dk/skat.aspx?oid=82336>

¹² <https://skat.dk/skat.aspx?oid=82336>

Hjælpereglen fastlægger, at værdien af kapitalandelene skal fastsættes som selskabets indre værdi ved seneste aflagte regnskab med korrektion af følgende regnskabsmæssige poster:

- Fast ejendom
- Associerede selskaber
- Goodwill og andre immaterielle aktiver
- Udskudt skat
- Andre særlige forhold

Værdien af selskabet, som fremkommer ved anvendelse af hjælpereglen, eller værdien af enkeltposter medtaget i hjælpereglen, kan fraviges, såfremt det vurderes væsentligt for værdiansættelsen og dermed for at finde markedsværdien af selskabet og dermed de overdragende kapitalandele.

3.2.1.1.1 Fast ejendom

Værdien af en fast ejendom i Danmark sættes til senest kendte offentlige ejendomsvurdering med korrektion af eventuelle ombygningsudgifter, som ikke er indeholdt i ejendomsvurderingen, uanset værdiansættelsesmetoden i regnskabet. Værdien af en fast ejendom i udlandet fastsættes til den regnskabsmæssige værdi.

3.2.1.1.2 Associerede og tilknyttede selskaber

Kapitalandele ejet i associerede og tilknyttede virksomheder, skal værdiansættes efter hjælpereglen, fremsat i TSS 2000-9. Dette skyldes, at der tillige sker indirekte overdragelse af det ultimative ejerskab af disse. Definitionen af associerede og tilknyttede virksomheder fastsættes i lov om visse selskabers aflæggelse af årsregnskab mv.

3.2.1.1.3 Goodwill

Goodwill værdiansættes efter TSS Cirkulæret 2000-10, som bliver gennemgået i underkapitel 3.2.1.2. Eventuelt indregnet goodwill i regnskabet erstattes herved af den beregnede værdi.

3.2.1.1.4 Udskudt skat

Den til årsregnskabet beregnede værdi af udskudt skat reguleres med effekten af de øvrige korrektioner. Såfremt den udskudte skat måtte være negativ (udskudt skatteaktiv) kan dette kun medtages, såfremt denne værdi ikke overstiger pari. Det betyder, at det udskudte skatteaktiv ikke må indregnes til højere værdi end den forventede værdi ved anvendelse heraf. Dette betyder tillige, at værdien ved anvendelsen af skatteaktivet skal tilbagediskonteres til nutidsværdi.

3.2.1.1.5 Andre særlige forhold

Her kan nævnes værdien af egne aktier. Disse kan ikke medtages i beregningen, men der skal i stedet reduceres for den nominelle kapitalværdi ved beregningen af kursen.

3.2.1.2 TSS 2000-10 Goodwill

TSS-cirkulæret 2000-10 indgår som en del af den samlede værdiansættelse af en virksomhed efter TSS 2000-9. Beregningsmodellen er standardiseret, og tager derfor ikke hensyn til de konkrete foreliggende omstændigheder. Ved anvendelse af metoden skal man derfor være opmærksom på, at den ikke giver et endegyldigt resultat, men i stedet et skøn. Metoden finder ikke anvendelse i handler mellem interesseforbundne parter, hvor der foreligger anden branchekutyme for beregningen af goodwill.

Beregningen af goodwill består af seks trin:

1. Grundlaget for beregningen
2. Vægtning af resultater
3. Udviklingstendens
4. Driftsherreløn
5. Forrentning af aktiver
6. Kapitalisering

3.2.1.2.1 Grundlaget for beregningen

Beregningsmodellen tager udgangspunkt i historisk data. Grundlaget for beregningen er det regnskabsmæssige resultat før skat opgjort efter årsregnskabsloven (ÅRL) for de seneste tre regnskabsår. Såfremt virksomheden ikke udarbejder regnskaberne efter ÅRL, vil grundlaget for beregningen være virksomhedens skattemæssige resultater for de seneste tre indkomstår. Grundlaget skal korrigeres for enkelte poster. Korrektionerne afhænger af, hvorvidt grundlaget er regnskabsmæssige resultater eller skattemæssige resultater¹³.

Ved anvendelse af regnskabsmæssige resultater korrigeres for følgende poster:

- ÷ Ikke udgiftsført løn eller vederlag til eventuel medarbejdende ægtefælle
- ÷ Finansielle indtægter
- + Finansielle udgifter
- +/- Eventuelle ekstraordinære poster i henhold til årsregnskabsloven
- + Afskrivninger på tilkøbt goodwill

Ved anvendelse af skattemæssige resultater korrigeres for følgende poster:

- ÷ Medarbejdende ægtefælle
- ÷ Finansielle indtægter
- + Finansielle udgifter
- + Investeringsfondshenlæggelser (sidste indkomstår 1998)
- + Forskudsafskrivninger
- +/- Andre ikke skatterrelevante driftsmæssige poster
- + Afskrivninger på tilkøbt goodwill

¹³ <https://skat.dk/skat.aspx?oid=82338>

De ovennævnte korrektioner er de standardkorrektioner, som SKAT nævner i TSS 2000-10. Praksis viser dog, at dette ikke i alle tilfælde vil være fyldestgørende. Resultaterne skal korrigeres, så de anvendte resultater i beregningen repræsenterer "normalresultater" for de aktiviteter, som overdrages. Med ændringen af ÅRL i 2015 blev den regnskabsmæssige post ekstraordinære poster fjernet, og ekstraordinære poster vil derfor indgå i det samlede regnskab som indtægter eller omkostninger. Disse poster skal fortsat identificeres og korrigeres i beregningsgrundlaget. Som ekstraordinære poster kan nævnes gevinst og tab ved salg af ejendom eller driftsmidler, som ikke udskiftes jævnligt, indtægter og omkostninger fra aktiviteter, som er ophørt eller under udfasning, ekstravederlag ved jubilæer mv..

3.2.1.2.2 Vægtning af resultater

De korrigerede resultater, som nu agerer beregningsgrundlaget vægtes for at finde det vægtede gennemsnitsresultat. Vægtningen sker, således at det seneste års resultat vægtes 3, det andet regnskabsårs resultat vægtes 2, og det ældste resultat vægtes 1. De sammenlagte resultater divideres med 6 for at finde det vægtede gennemsnitsresultat for virksomheden.

3.2.1.2.3 Udviklingstendens

I virksomheder, hvor resultatet har en konstant udvikling, hvad enten den er positiv eller negativ, skal der beregnes en udviklingstendens. Udviklingstendensen beregnes som differencen mellem det seneste års og det ældste års resultat, divideret med 2. Herved fremkommer den gennemsnitlige stigning eller fald i resultatet fra det første regnskabsår til det seneste regnskabsår, som indgår i beregningsgrundlaget. En sådan beregning vil se således ud, såfremt det seneste regnskabsår er 2019:

$$\frac{2019-2017}{2} = \text{Udviklingstendensen}$$

3.2.1.2.4 Driftsherreløn

Driftsherreløn dækker over den løn, en ejer skal forventes at have i en virksomhed, såfremt denne ikke modtager løn for leveret arbejde i virksomheden. Dette trin springes over ved beregningen af goodwill i selskaber. Driftsherrelønnen vil ved overdragelser af personligt ejede virksomheder udgøre halvdelen af det resultat, som fremkommer efter korrektionen for udviklingstendens i ovennævnte trin. Dog vil driftsherrelønnen minimum udgøre 250.000 og maksimalt 1.000.000 kroner.

3.2.1.2.5 Forrentning af aktiver

Forrentning af aktiver beregnes som en procent af selskabets samlede aktiver i det seneste aflagte årsregnskab, korrigeret for driftsfremmende aktiver. Driftsfremmende aktiver omfatter investeringsbeviser, herunder obligationer og pantebreve, bogført værdi af goodwill, likvide beholdninger og udlejningsejendomme. Igangværende arbejder skal tillige kun indgå med nettoværdien, altså værdien af de igangværende arbejder fratrasket modtagende acotobetalinger.

Forrentningen sker med den på overdragelsestidspunktet gældende kapitalafkastsats, jf. Virksomhedsskattelovens § 9, med tillæg af 3 %. Kapitalafkastsatsen for indkomståret 2019 udgør 0 %¹⁴.

Den beregnede forrentning fratrækkes i opgørelsen af selskabets samlede goodwillværdi.

3.2.1.2.6 Kapitalisering

Den fremkommende værdi efter fradrag for forrentning af aktiver skal kapitaliseres. Kapitaliseringsfaktoren er et udtryk for det forventede merafkast, som goodwillen indbringer. Kapitaliseringsfaktoren findes som et forhold mellem goodwillens forventede levetid og den fastsatte forrentning. Forrentningsprocenten fastsættes til den på overdragelsestidspunktet gældende kapitaliseringsfaktor med tillæg af 8 %.

Til vurdering af goodwillens levetid skal der tages højde for, hvilken type virksomhed der er tale om, kompleksiteten af dennes produkter, om produktet har et anerkendt varemærke mv.. Det fremgår af SKM.2002.50.LSR, at virksomheder med standardprodukter kan antages at have en levetid på goodwill på 7 år¹⁵.

Beregningen af selskabets kapitaliseringsfaktor sker efter denne formel:

$$\sum_{t=1}^n \frac{(1-\frac{t-1}{n})+(\frac{n-t}{n})}{2} * (1+r)^{-t}$$

Forklaring af begreber i formelen:

- n = levetid
- t = tid (år)
- r = renten/kapitalafkastsats+8

¹⁴ <https://skat.dk/skat.aspx?oid=2290421>

¹⁵ <https://skat.dk/skat.aspx?oid=149082&chk=216359>

Af SKAT's juridiske vejledning fremgår følgende eksempler på beregnede kapitaliseringsfaktorer på baggrund af varierede kapitalafkastsatser og levetid¹⁶:

Kapitalafkastsats	0 pct.	1 pct.	2 pct.	3 pct.	4 pct.	5 pct.
Levetid (år)/rente	8 pct.	9 pct.	10 pct.	11 pct.	12 pct.	13 pct.
1	0,46	0,46	0,45	0,45	0,45	0,44
2	0,91	0,90	0,89	0,88	0,87	0,86
3	1,33	1,31	1,30	1,28	1,26	1,25
4	1,74	1,71	1,68	1,65	1,63	1,60
5	2,12	2,08	2,04	2,00	1,96	1,93
6	2,48	2,43	2,38	2,33	2,28	2,23
7	2,83	2,76	2,70	2,63	2,57	2,52
8	3,16	3,08	3,00	2,92	2,85	2,78
9	3,48	3,38	3,28	3,19	3,10	3,02
10	3,78	3,66	3,55	3,44	3,34	3,25
11	4,06	3,93	3,80	3,68	3,57	3,46
12	4,34	4,18	4,04	3,90	3,77	3,65
13	4,6	4,42	4,26	4,11	3,97	3,83
14	4,84	4,65	4,47	4,31	4,15	4,00
15	5,08	4,87	4,68	4,49	4,32	4,16

Ud fra ovenstående skema fremgår det, at der ved kapitalisering af goodwill med en kapitalafkastsats på 0%, som er gældende i 2019, og en standardlevetid på 7 år skal anvendes en kapitaliseringsfaktor på 2,83.

Efter kapitalisering af goodwillen fremkommer den værdiansættelse af goodwill, som kan anvendes ved værdiansættelse af en virksomhed efter TSS 2000-9.

3.2.2 Værdiansættelsesvejledning af 21. august 2009

SKAT introducerede i 2009 en ny værdiansættelsesvejledning til værdiansættelse af kapitalandele ved transaktioner mellem interesseforbundne parter¹⁷. Baggrunden for værdiansættelsesvejledningen er, at SKAT gennem årene har erfaret, at der er en del udfordringer ved værdiansættelse af virksomheder, kapitalandele og goodwill ved transaktioner mellem interesseforbundne parter. Med værdiansættelsesvejledningen ønsker SKAT en mere ensartet anvendelse af de tilgængelige værdiansættelsesmodeller. Værdiansættelsesvejledningen tager udgangspunkt i den forventede fremtidige indtjening, hvorimod de tidligere beskrevne 2000-cirkulærer tager udgangspunkt i historiske data. Idet

¹⁶ <https://skat.dk/skat.aspx?oid=1948119>

¹⁷ <https://skat.dk/skat.aspx?oid=1813194&chk=216301>

værdiansættelsesvejledningen er opbygget om budgetterede data, kan denne være vanskelig at anvende for mindre virksomheder, som ikke har den fornødne kapacitet til at lægge pålidelige budgetter flere år frem.

I værdiansættelsesvejledningen redegør SKAT for accepterede værdiansættelsesmetoder, samt hvordan man anvender metoderne. Grundlæggende kan der skelnes mellem følgende metoder¹⁸:

- Den indkomstbaserede metode, hvor værdien som udgangspunkt bliver fastsat ud fra den fremtidige indkomst, som værdiansættelsessubjektet forventer at give (DCF-modellen og EVA-modellen)
- Den markedsbaserede metode, hvor værdien af værdiansættelsessubjektet fastsættes ud fra sammenlignelige uafhængige transaktioner (Multipel værdiansættelse)
- Den omkostningsbaserede metode, hvor værdien af værdiansættelsessubjektet fastsættes ud fra de omkostninger, der er blevet brugt på at opbygge aktivet, eller de omkostninger, der ville blive brugt på at etablere et tilsvarende aktiv (Relief from Royalty-metoden)

De fire forskellige modeller, som er nævnt ovenfor, vil i de efterfølgende underkapitler blive gennemgået, således de grundlæggende principper beskrives.

3.2.2.1 DCF-modellen

DCF er en forkortelse for Discounted Cash Flow. Modellen er en indkomstbaseret værdiansættelsesmodel, idet værdien af værdiansættelsessubjektet bliver opgjort som den tilbagediskonterede værdi af de fremtidige pengestrømme, som henføres til det enkelte subjekt¹⁹.

Under antagelse af at afkastkravet i fremtiden er konstant er formelen for tilbagediskonteringen som følger:

$$EV_0 = \sum_{t=1}^{\infty} \frac{FCF_t}{(1 + WACC)^t}$$

Forklaring af begreber i formlen:

- EV = estimeret værdi (egenkapital og rentebærende gæld)
- FCF = selskabets frie cashflow
- WACC = de vægtede gennemsnitlige kapitalomkostninger
- t = tid

¹⁸ <https://skat.dk/skat.aspx?oid=1813184&chk=216301>

¹⁹ <https://skat.dk/skat.aspx?oid=1813207&chk=216301>

FCF – selskabets Frie Cash Flow

Estimeringen af FCF tager udgangspunkt i et selskabs forventede driftsresultat og selskabets driftsaktiver. FCF kaldes også det frie cash flow til långivere og ejere²⁰. Man finder frem til FCF ved hjælp af følgende formel:

$$\text{FCF} = \text{Driftsresultat før skat (EBIT)} + \text{afskrivninger} - \text{betalt skat af driftsresultat} \pm \text{forskydning i arbejdskapital (varelager, tilgodehavender mv.)} \pm \text{anlægsinvesteringer og salg.}$$

Idet estimeringen af FCF består af skøn og forventninger til fremtiden, vil en ændring i forudsætninger have stor betydning for værdiansættelsen.

WACC – de vægtede gennemsnitlige kapitalomkostninger

Estimeringen af WACC tager udgangspunkt i ejernes og långivernes forventede afkast til deres investering i selskabet. WACC er derfor et udtryk for, hvad en uafhængig part ville kræve at få i afkast ved en investering i et andet selskab med samme risikoprofil.

WACC findes ved hjælp af følgende formel:

$$\text{WACC} = (\text{egenkapitalandel} \times \text{egenkapitalomkostning}) + (\text{fremmedkapitalandel} \times \text{fremmedkapitalomkostning})$$

Egenkapitalomkostningen findes ved følgende formel:

$$\text{Egenkapitalomkostningen} = (\text{risikofri rente} + \text{betaværdi (altid 1)}) \times \text{markedsrisikopræmie}$$

Fremmedkapitalomkostningen findes ved følgende formel:

$$\text{Fremmedkapitalomkostningen} = (\text{risikofri rente} + \text{selskabsspecifik risikotillæg}) \times (\text{betaværdi} - \text{skattesats})$$

SKAT har opsat følgende eksempel på en beregning af WACC:

Parametre	Antaget værdier
Egenkapitalandel	70 %
Fremmedkapitalandel	30 %
Risikofri rente	5 %
Markedsrisikopræmie	4,5 %
Betaværdi	1,0
Skattesats	25 %
Selskabsspecifikt risikotillæg fremmedkapital	3 %

²⁰ <https://skat.dk/skat.aspx?oid=1813216&chk=216301>

$$\text{Egenkapitalomkostning} = 5 \% + 1,0 \times 4,5 \% = 9,5 \%$$

$$\text{Fremmedkapitalomkostning} = (5 \% + 3 \%) \times (1 - 25 \%) = 6 \%$$

$$\text{WACC} = (70 \% \times 9,5 \%) + (30 \% \times 6 \%) = 8,45 \%$$

Estimeringen af WACC er ligeledes forbundet med en del skøn og forventninger. Ændringer i disse skøn og forventninger kan derfor have stor betydning for værdiansættelsen.

3.2.2.2 EVA-modellen

EVA-modellen er udviklet af konsulentvirksomheden Stern Stewart & Co. EVA står for Economic Value Added. Modellen er baseret på estimerede nøgletal, som beregnes i regnskabsanalysen af de budgetterede år. Nutidsværdien findes ved en tilbagediskontering af de periodisk beregnede nøgletal med den fastlagte kapitalomkostning med tillæg af egenkapitalen. Formlen ved anvendelse af EVA-modellen er følgende²¹:

$$EV_0 = kap_0 + \sum_{t=1}^{\infty} \frac{(ROIC_t - WACC) \cdot kap_{t-1}}{(1 + WACC)^t}$$

Forklaring af begreber i formlen:

- ROIC = afkast på investeret kapital
- Kap = investeret kapital (egenkapital)
- WACC = de vægtede gennemsnitlige kapitalomkostninger

ROIC – afkast på investeret kapital

Estimeret ROIC er et udtryk for, hvor godt et afkast virksomheden genererer, i forhold til den investerede kapital. ROIC findes ved hjælp af følgende formel

$$\text{ROIC} = \text{EBIT} / (\text{egenkapital} + \text{rentebærende gæld} - \text{likvide beholdninger})$$

Estimeringen af ROIC er forbundet med den risiko der foreligger ved de budgetterede tal. En ændring af forudsætningerne for de budgetterede tal kan derfor have stor betydning for værdiansættelsen.

²¹ <https://skat.dk/skat.aspx?oid=1813239&chk=216301>

WACC – de vægtede gennemsnitlige kapitalomkostninger

Ved beregningen af WACC henvises til gennemgang af DCF-modellen.

EVA- og DCF-modellen er baseret på de samme antagelser og budgetter og vil finde frem til det samme værdiestimat. Disse kan således bruges som kontrol af hinanden²². Hvis man når frem til samme resultat, har man anvendt den enkelte metode korrekt.

3.2.2.3 Multipel værdiansættelse

Multipelværdiansættelse tager udgangspunkt i selskabets egne estimerede nøgletal og estimerede nøgletal for andre virksomheder i samme branche og sammenligner disse. Dette gøres for at kunne vurdere, om selskabet har en bedre eller dårligere indtjening i forhold til andre virksomheder i samme branche. Ved brug af multipel værdiansættelse er der to grene: indtjeningsmultipel og balancemultipel.

I SKAT's vejledning nævnes fem indtjeningsmultiple, som kan anvendes²³. Indtjeningsmultiplen analyserer på de estimerede indtjeningsnøgletal. SKAT's vejledning nævner én balancemultipel, som kan anvendes. Balancemultiplen analyseres på den estimerede balances nøgletal og balance tal.

En af de større udfordringer ved anvendelse af denne model er at finde oplysninger om ens konkurrenter, som kan bruges i analysen. Det betyder, at man skal have adgang til følsomme oplysninger om ens konkurrenter, og at man opererer på et åbent og gennemsigtigt marked. Endvidere kræver det også, at selskabet og dets konkurrenter er nemt sammenlignelige, da der ellers kræves regulering for de ikke-sammenlignelige parametre ved analysen. De konkurrenter, man anvender, skal repræsentere en stor del af det samlede marked, ellers vil det ikke være et udtryk for branchens multipler.

Metoden er altså ikke så anvendt i praksis, fordi det er svært at indsamle de fornødne oplysninger om konkurrenterne.

3.2.2.4 Relief from Royalty-modellen

Relief from Royalty-modellen anvendes som udgangspunkt ved værdiansættelse af immaterielle aktiver. Metoden er opbygget således, at værdien af det immaterielle aktiv bliver fastsat ud fra de betalinger, som skulle have været foretaget, såfremt man ikke ejede aktivet, men skulle udnytte et tilsvarende aktiv, ejet af en anden virksomhed. Man foretager derfor en

²² Foreningen af statsautoriserede Revisorer (2003): "Fagligt notat om den statsautoriserede revisors arbejde i forbindelse med værdiansættelse af virksomheder og virksomhedsandele"

²³ <https://skat.dk/skat.aspx?oid=1813241&chk=216301>

tilbagediskontering af royalties eller andre betalinger, som vedrører til det enkelte immaterielle aktiv.

Relief from Royalty-modellen er en hybrid af den markedsbaserede og indkomstbaserede værdiansættelse, idet modellen tager udgangspunkt i, at der kan findes en markedsbestemt uafhængig transaktion, som kan anvendes til værdiansættelse af de enkelte immaterielle aktiver. Det betyder, at der skal være et marked for udlejning af et tilsvarende immaterielt aktiv.

4. Succession

Succession er et begreb, som dækker over, hvorledes en overdragelse ikke blot indeholder det pågældende aktiv, men tillige den tilhørende skattepligtige stilling. Det betyder, at den overdragende part ikke bliver skattepligtig af avancen, men at den erhvervende part overtager den skattebyrde, der for overdrageren var tilknyttet aktivet. Denne skattebyrde forsvinder ikke, men vil komme til betaling, når erhververen senere afstår aktivet.

Succession blev indført i dansk lovgivning i 1988, da lov nummer 763 af 14. december 1988 blev vedtaget. Vedtagelsen af denne lov byggede på principperne fundet i kildeskattelovens § 33C, som regulerer overdragelser af personligt ejede virksomheder, og havde til formål, at ligestille mulighederne for overdragelse af personligt ejede virksomheder og selskaber.

4.1 Generelle krav efter aktieavancebeskatningsloven

4.1.1 Ejerandele omfattet af ABL

Mulighederne for anvendelse af skattemæssig succession ved overdragelse af kapitalandele reguleres i aktieavancebeskatningslovens (ABL) § 34, § 35 og § 35 A. Dog reguleres det af ABL § 1, hvilke ejerandele, der er omfattet af reglerne i ABL. Det gælder følgende ejerandele:

- Aktier i aktieselskab
- Anparter i anpartsselskab
- Andelsbeviser
- Omsættelige investeringsbeviser
- Lignende værdipapirer

4.1.2 Værnsregel § 34, stk. 4

Succession er en mulighed for at et selskab kan overdrages, uden at avancebeskatning udløses hos overdrageren. Dette kan udnyttes, hvis en overdrager ønsker at afhænde virksomheden til en tredjemand, men tillige vil minimere beskatningen. Her kan det ses som en mulighed at overdrage sin virksomhed til en nærtstående, som opfylder reglerne for succession efter ABL

§ 34 stk. 1, men som tillige har opsparet underskud fra tidligere handel med selskaber. For at forhindre denne udnyttelse af reglerne er der i ABL § 34 stk. 4 indført en værnsregel, som henviser til Kildeskattelovens § 33 C. Af Kildeskattelovens § 33 C fremgår følgende: *“Erhververen kan ikke fratrække underskud fra indkomstår før erhvervelsen i fortjeneste ved overdragelse af virksomheden”*²⁴. Denne værnsregel sikrer, at en overdragelse af en virksomhed/et selskab sker med den hensigt at overdrage driften og ikke blot for at udnytte en nærtstående opsparet underskud fra tidligere.

4.2 Personkreds omfattet af succession

Det er jf. ABL § 34 stk. 3 et krav, at den erhvervende part skal være skattepligtig til Danmark efter kildeskattelovens (KSL) § 1. Såfremt den erhvervende part ikke er skattepligtig efter KSL § 1, kan der udelukkende ske overdragelse med succession, såfremt aktierne efter overdragelse indgår i virksomhed, som er skattepligtig til Danmark efter KSL § 2 stk. 1 nr. 4. Det vil sige, at aktierne skal indgå i en virksomhed, som er skattepligtig til Danmark jf. reglerne om fast driftssted.

Overdragelse med succession kan ikke ske til alle. I ABL § 34 stk. 1 nr. 1, ABL § 35 stk. 1 og ABL § 35 A stk. 1 findes udtømmende lister over de personer, hvortil det kan overdrages med succession. Disse personer omfatter:

- Børn
- Børnebørn
- Søskende
- Søskendes børn
- Søskendes børnebørn
- Samlever
- Sted- eller adoptivbørn
- Nær medarbejder
- Tidligere ejer

Idet ikke alle af de ovennævnte personer er givet, findes der følgende definitioner i lovgivningen:

I ABL § 34 stk. 1 henvises til boafgiftslovens § 22 stk. 1 litra d, hvor en samlever defineres som en person: *“Der har haft fælles bopæl med gavegiver i de sidste 2 år før modtagelsen af gaven, og personer, der tidligere har haft fælles bopæl med gavegiver i en sammenhængende periode på mindst 2 år, når den fælles bopæl alene er ophørt på grund af institutionsanbringelse, herunder i en ældrebolig”*²⁵.

²⁴ Kildeskatteloven: <https://www.retsinformation.dk/forms/r0710.aspx?id=168178>

²⁵ <https://www.retsinformation.dk/forms/r0710.aspx?id=166398>

I ABL § 35 defineres en medarbejder som nærtstående, når: *"Medarbejderen inden for de seneste 5 år har været beskæftiget i et antal timer svarende til fuldtidsbeskæftigelse i sammenlagt mindst 3 år i det selskab m.v., der har udstedt aktierne"*²⁶. Ved opgørelse af timeantallet inkluderes de timer medarbejderen har været ansat i selskabets koncernbundne selskaber, samt timer, hvor medarbejderen har været ansat i selskaber før en eventuel omdannelse fra personligt ejede virksomhed.

I ABL § 35 A defineres det, at overdragelse til en tidligere ejer kun kan ske: *"Når overdragelsen til den tidligere ejer sker, inden for de første 5 år efter at overdrageren har erhvervet aktierne. Det er en betingelse, at overdrageren erhvervede aktierne fra den tidligere ejer, og at overdrageren indtrådte i den tidligere ejers skattemæssige stilling ved erhvervelsen"*¹⁰. At det er en betingelse, at overdrageren erhvervede aktierne fra den tidligere ejer, betyder, at der udelukkende kan ske succession, såfremt der overdrages tilbage til den selvsamme person, som den nuværende ejer erhvervede aktierne fra.

4.3 Krav til overdragelsen

Der er i ABL opstillet en række krav til overdragelsen, som indskrænker, hvornår der kan ske overdragelse med succession. Kravene er, som følger:

- Minimum 1 % af selskabets ejerkapital skal indgå i overdragelsen, for at denne kan ske med succession
- Selskabets hovedaktivitet må ikke være udlejning af fast ejendom eller besiddelse af kontanter og/eller værdipapirer, dvs. pengetanksselskaber
- Kapitalandelene må ikke være omfattet af ABL § 19
- Overdragelsen kan ikke ske med succession, hvis der ved opgørelsen af avance konstateres et tab

I ABL § 34 stk. 1 litra 2 findes krav om, at der ved overdragelse med succession skal overdrages minimum 1 % af aktie- eller anpartskapitalen.

I ABL § 34 stk. 1 litra 3 findes kravet om, at overdragelse med succession ikke kan ske, såfremt selskabets aktivitet i overvejende grad består af passiv kapitalanbringelse²⁷. Passiv kapitalanbringelse består, jf. ABL § 34 stk. 6, af:

- Udlejning af fast ejendom
- Besiddelse af kontanter, værdipapirer eller lignende.

²⁶ <https://www.retsinformation.dk/Forms/r0710.aspx?id=183604>

²⁷ <https://www.retsinformation.dk/Forms/R0710.aspx?id=191811>

Virksomheder, hvis aktivitet i overvejende grad består af ovenstående, kaldes i daglig tale pengetanksselskaber. Om en virksomheds aktivitet i overvejende grad falder ind under betegnelsen pengetanksselskab, defineres i ABL § 34 stk. 6. Her kan vurderingen af, om der er tale om et pengetanksselskab, deles op i 2 kriterier: Indtægtskriteriet og Aktivkriteriet.

Indtægtskriteriet anses for opfyldt, såfremt mindst 50 % af selskabets indtægter stammer fra udlejning af fast ejendom, besiddelse af kontanter, værdipapirer og lignende. Dette opgøres som et gennemsnit af de seneste tre regnskabsår.

Aktivkriteriet anses for opfyldt, såfremt handelsværdien af selskabets udlejningsejendom, kontanter, værdipapirer eller lignende på overtagelsestidspunktet eller som gennemsnit af de seneste 3 regnskabsår udgør mindst 50 % af den samlede aktivmasse opgjort til handelsværdi.

Ved opgørelse efter indtægtskriteriet og aktivkriteriet skal afkastet fra eller værdien af datterselskaber ikke medregnes. I stedet medregnes datterselskabets indtægter eller aktiver forholdsmæssigt ved opgørelsen i henhold til ejerandelen i disse datterselskaber. I ABL § 34 stk. 6 defineres datterselskaber som selskaber, hvori der direkte eller indirekte ejes mindst 25 %.

Ved opgørelse af indtægten fra eller handelsværdien af udlejningsejendomme skal ejendomme, som udlejes til datterselskaber eller mellem datterselskaber, ikke medregnes.

I ABL § 34 stk. 1 litra 4 findes krav om, at de overdragne kapitalandele ikke må være omfattet af ABL § 19. Kapitalandele, omfattet af ABL § 19 omfatter omsættelige investeringsbeviser og aktier i investeringsselskaber. Dette understøttes tillige af ABL § 34 stk. 5 og stk. 6, da disse begge foreskriver, at overdragelse med succession ikke kan ske, såfremt den overdragne virksomhed kan klassificeres som pengetanksselskab, eller hvis virksomheden udøver næring ved køb og salg af værdipapirer.

I ABL § 34 stk. 4 fremgår, at KSL § 33 C stk. 3, 4, 7, 8 og 13 finder anvendelse. Af KSL § 33 C stk. 3 fremgår det, at der ikke kan ske overdragelse med succession, hvis der ved opgørelsen af avance konstateres et tab. Dette har ikke noget praktisk formål, da en overdragelse, hvor der ved opgørelsen af avance konstateres et tab for overdrageren, såfremt denne er en person, vil være fradrag i øvrig aktieindkomst, jf. ABL § 13 A, eller i skattepligtig indkomst, jf. ABL § 13. Dette fradrag gør, at det er i overdragerens interesse at overdrage til markedsværdien efter de almindelige regler for afståelse uden succession, som ved afståelse til tredje mand, ligesom det er i erhververens interesse at opnå denne lavere anskaffelsesværdi, således det er en lavere værdi, der skal finansieres.

4.4 Konsekvenser for overdrageren

En overdrager, som jf. ABL § 30 afstår alle eller dele af dennes kapitalandele i et selskab, bliver jf. ALB § 1 skattepligtig af gevinsten eller erhverver fradragsret for tabet.

Beskatningen af avancen sker dog på forskellige vilkår, alt efter om overdrager er person eller selskab.

Da vi i denne opgave har forudsat i afgrænsningerne, at der er tale om et selskab, som ejes af én ejer, vil vi ikke gennemgå de muligheder, der er for beskatning af aktier, der er ejet af et selskab. Vi vil dog konkludere, at der ved 100 % ejerskab vil være tale om datterselskabsaktier, jf. ABL § 4 A. Ved afhændelse af datterselskabsaktier sker der ikke beskatning af avancen jf. ABL § 8.

Såfremt der ikke er dannet en holdingstruktur, og kapitalandelene derfor ejes af en person, vil der ske beskatning af avancen ved afståelse jf. ABL § 12.

Beskatning af denne avance kan dog udskydes til et senere tidspunkt, såfremt erhververen succederer ved overdragelsen, jf. ABL § 34, § 35 og § 35 A.

4.5 Konsekvenser for erhververen

Ved overdragelse med succession overdrages den skattemæssige stilling fra overdrageren til den erhvervende part, jf. ABL § 34 stk. 2. Det betyder, at den erhvervende part ved senere afståelse af kapitalandelene vil blive avancebeskattet med udgangspunkt i den anskaffelsessum, erhvervelsetidspunkt og hensigt med erhvervelsen, som den tidligere ejer havde på anskaffelsetidspunktet for dennes erhvervelse af kapitalandelene. Den latente skat, som påhviler kapitalandelene ved overdragelsen, overtages derfor fuldt ud. Der kan dog i forbindelse med vederlæggelsen tages højde for en del af denne latente skat, men ikke fuldt ud. Denne mulighed er gennemgået i kapitlet om finansiering.

Da der som beskrevet ovenfor findes en værnsregel i ABL § 34 stk. 4, vil en overdragelse med succession altid påføre erhververen en latent skat, da der ikke kan ske overdragelse med succession, såfremt der ved overdragelsen konstateres et tab.

4.6 Meddelelse til SKAT

Ved overdragelse med succession er det et krav at meddele SKAT, at der er sket overdragelse af kapitalandelene. Denne meddelelse skal ske senest ved indgivelsen af overdragerens selvangivelse. Dette meddelelseskrav fremgår af ABL § 34 stk. 4, som henviser til KSL § 33 C, stk. 7. Såfremt meddelelseskravet ikke overholdes, skal overdrageren og erhververen kunne dokumentere, at overdragelsen er sket med succession.²⁸ En manglende dokumentation kan resultere i, at SKAT anser overdragelsen for skattepligtig.

²⁸ Generationsskifte og omstrukturering – Det skatteretlige grundlag, side 55.

5. Omstrukturering og generationsskiftemodeller

Dette kapitel vil give et overblik over de mest anvendte omstruktureringsmodeller. Omstruktureringsmodellerne anvendes som en del af forberedelserne til et generationsskifte. Kapitlet vil endvidere uddybe, hvilke betingelser der er for at kunne anvende modellerne i henhold til gældende lovgivning og praksis.

5.1 Aktieombytning

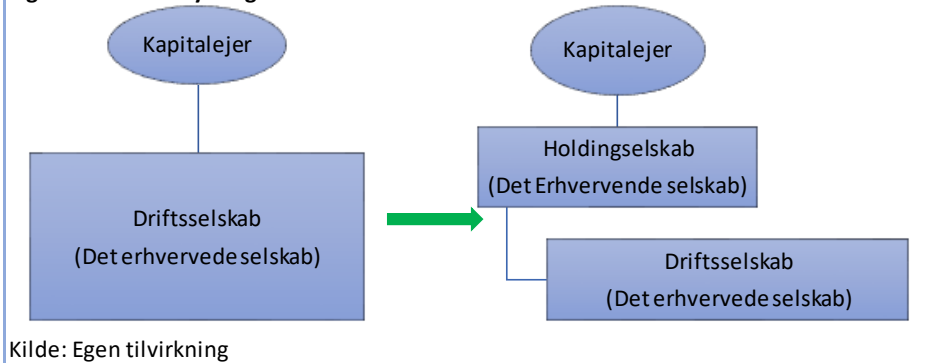
Aktieombytning er en af de mest brugte omstruktureringsmodeller, som anvendes i forbindelse med planlægningen af et generationsskifte og tilrettelæggelse af koncernen på en optimal måde²⁹. Ved en aktieombytning etableres der en moder-/datterstruktur, hvor moderselskabet har mulighed for at opspare kapital fra datterselskabet uden driftsrisiko. En anden fordel er også, at man løbende slanker balancen i datterselskabet, så det bliver billigere for en eventuel tredjemand at købe aktierne i datterselskabet. Moderselskabet kan såfremt det ejer mindst 10% af aktierne i datterselskabet sælge sine aktier uden beskatning, da der er tale om skattefrie porteføljeaktier, jf. ABL § 4 C, stk. 1.

Aktieombytning er et begreb som dækker over enhver form for afståelse af aktier, hvor vederlaget for de pågældende aktier/anparter erlægges i kapitalandele, eventuelt kombineret med et kontant vederlag. Aktieombytning defineres i ABL § 36, stk. 2: *“Ved ombytning af aktier, jf. stk. 1, forstås den transaktion, hvorved et selskab erhverver en andel i et andet selskabs aktiekapital med den virkning, at det opnår flertallet af stemmerne i dette selskab, eller, hvis det allerede har et sådant flertal, erhverver en yderligere andel ved til gengæld for værdipapirer tilhørende aktionærerne i det andet selskab at tildele dem aktier eller anparter i det første selskab og eventuelt en kontant udligningssum”*.

Som nævnt ovenfor anvendes aktieombytning oftest i praksis til at få etableret en holdingstruktur. Strukturen fremkommer ved, at ejeren indskyder sine kapitalandele i et driftsselskab (det erhvervede selskab) som apportindskud i et andet selskab, et holdingselskab (det erhvervende selskab), og dermed modtager aktierne i det erhvervende selskab³⁰, som illustreret nedenfor:

²⁹ Generationsskifte og omstrukturering, det skatteretlige grundlag af Birgitte Sølvkær Olesen 5. Udgave s. 195

³⁰ Generationsskifte og omstrukturering, det skatteretlige grundlag af Birgitte Sølvkær Olesen 5. Udgave s. 195

Figur 2 - Aktieombytning

5.1.1 Skattepligtig aktieombytning

En aktieombytning er som udgangspunkt skattepligtig for kapitalejeren efter ABL §12. Det betyder, at kapitalejeren vil blive beskattet af afståelsen af aktierne i det erhvervede selskab. Såfremt kapitalejeren er et selskab, som ejer mere end 10 % aktierne i det erhvervende selskab, vil avancen være skattefri jf. ABL §8.

5.1.2 Skattefri aktieombytning

5.1.2.1 Lovgrundlaget

Grundlaget for at gennemføre en skattefri aktieombytning findes i fusionsskatteloven (FUL) og ABL § 36, som er en inkorporering i dansk ret af fusionsdirektivet 90/434EØF, som først er ændret ved Rådets direktiv 2005/19EF og senest ændret ved 2009/133EF, som fortsat er gældende³¹. Ved anvendelse af bindende svar, afgørelser mv. skal man være opmærksom på, at regelsættet om skattefri aktieombytning og de grundlæggende beskatningsregler i ABL § 8 og 9 samt værdiansættelsesreglerne er væsentligt forandret gennem årene, og at man dermed ikke anvender forældede bindende ligningsvar og afgørelser mv.

5.1.2.2 Grundlæggende betingelser for skattefri aktieombytning

5.1.2.2.1 Selskaber omfattet af ABL § 36

Af ABL §36, stk. 1 fremgår det, at der ved gennemførelse af en skattefri aktieombytning gives mulighed for, at de afstående kapitalejere kan udskyde beskatningstidspunktet. Denne mulighed gives, såfremt det erhvervende og det erhvervede selskab er et selskab i en medlemsstat eller at der er tale om selskaber, som svarer til et dansk aktie- eller anpartsselskab, men som er hjemmehørende i et land uden for EU³².

Begrebet "et selskab i en medlemsstat" dækker over bestemte typer af kapitalselskaber, som er oplistet i et bilag til direktiv 2009/133EF artikel 3. I Danmark er aktie- og anpartsselskaber

³¹ Generationsskifte og omstrukturering, det skatteretlige grundlag af Birgitte Sølvkær Olesen 5. Udgave s. 196

³² Generationsskifte og omstrukturering, det skatteretlige grundlag af Birgitte Sølvkær Olesen 5. Udgave s. 199

omfattet af begrebet selskab i en medlemsstat. Det er dermed en mulighed for danske aktie- eller anpartsselskaber at foretage en ombytning af kapitalandele i enten et dansk aktie- eller anpartsselskab eller et lignende selskab inden for EU. I relation til ovenstående betingelser findes der eksempler i praksis, som det fremgår af SKM2006.318TSS, hvor der er givet tilladelse til, at en dansk aktionær ombytter sin samlede aktiebeholdning i et dansk selskab med udstedte akter i et svensk selskab. Bestemmelsen omfatter endvidere de tilfælde hvor danske aktionærer ønsker at ombytte kapitalandele i et ikke-dansk selskab hjemmehørende i EU, med andele i et andet ikke-dansk selskab hjemmehørende i EU. Et eksempel herpå fremgår af SKM2007.718.SKAT, hvor danske aktionærer fik tilladelse til at ombytte aktier i et hollandsk selskab med aktier i et britisk selskab.

Ved aktieombytninger, hvori de ombyttede eller de erhvervede kapitalandele er udstedt i selskaber, som ikke er hjemmehørende i EU, gives der mulighed for, at et dansk selskab kan anmode om tilladelse til, at denne ombytning sker skattefri. Dette kræver, at både de kapitalandele, som bliver ombyttet, og de kapitalandele, der ombyttes til, kan sidestilles med et dansk aktie- eller anpartsselskab. Det kræver en konkret vurdering at fastslå, hvilke selskabsformer, der kan sidestilles med aktie- eller anpartsselskaber. Det anbefales derfor, at man som rådgiver i den ovenstående situation sikrer sig, at fremsende dokumentation til SKAT's vurdering af, om selskabet kan sidestilles med et dansk aktie- eller anpartsselskab³³. I SKM2008.95SR fremgår, hvilke kriterier, der indgår i SKAT's vurdering af, om et udenlandsk selskab anses for sammenligneligt med et dansk kapitalselskab. I ovenstående sag var der tale om en dansk anpartshaver i et dansk selskab, der ønskede at ombytte anparterne med kapitalandele i et selskab, hjemmehørende på Jersey, ved en ombytning uden tilladelse. I forbindelse med ombytningen havde man søgt om et bindende svar fra SKAT. I det bindende svar blev der lagt vægt på følgende kriterier:

- Der er tale om et selskab med begrænset hæftelse
- Selskabet har selvstændige vedtægter
- Der er mulighed for udvidelse af deltagerkredsen dvs. aktierne er omsættelige
- Der er krav om likvidator ved opløsning/ophør, herunder krav om deling af egenkapital efter indskud

Det er alene kapitalselskaber, som kan deltage i en skattefri aktieombytning. Det fremgår af ABL §36, stk. 1, 5. pkt., at bestemmelsen ikke finder anvendelse, når enten det erhvervede eller det erhvervende selskab ved beskatningen her i landet anses for at være en skattetransparent enhed. Dette understøttes af SKM2006.458LSR, hvor kommandisterne i et K/S ønskede at foretage en aktieombytning af aktierne i K/S'et mod at få aktier i et nystiftet holdingselskab. Dette fik de ikke tilladelse til, da et K/S anses for at være skattetransparent.

³³ Generationsskifte og omstrukturering, det skatteretlige grundlag af Birgitte Sølvkær Olesen 5. Udgave s. 200

For selskaber beliggende udenfor EU, som ikke opfylder kravene om at være et selskab i en medlemsstat, jf. opremsningen i bilaget til direktiv 2009/133EF, eller som kan sidestilles med et dansk aktie- eller anpartsselskab, gives der mulighed for at ansøge om tilladelse til ombytning jf. ABL §36, stk. 3. Det er dog et krav, at det erhvervende selskab opnår helejerselskab i det erhvervede selskab³⁴.

5.1.2.2.2 Ombytning i forbindelse med brug af ABL § 36 stk. 1 og 2

Ved en aktieombytning foretaget efter ABL § 36 stk. 1 forstås, en aktieombytning hvor det erhvervende selskab opnår flertallet af stemmerne i det erhvervede selskab, samt de tilfælde, hvor det erhvervende selskab allerede har flertal, men erhverver sig yderligere andele. Dette defineres i ABL § 36, stk. 2. Det er herved et krav, at det erhvervende selskab opnår et simpelt stemmeflertal. Da et flertal defineres som stemmeflertal, skal man være opmærksom på, om der i det erhvervede selskab er en fordeling af kapitalen i A- og B-aktier, hvor der er stemmedifferentiering på aktieklasserne.

Kravet om stemmeflertal har været til diskussion i tilfælde, hvor aktiebesiddelsen har været fordelt mellem to kapitalejere med 50 % ejerskab til hver. Som eksempel herpå kan henvises til TfS 1999, 492 LSR. Sagen drejede sig om to brødre, som hver især ejede 50% af kapitalen i selskab X. Ved aktieombytningen blev anparterne i selskab X ombyttet med nye anparter i selskab Y. Bror A erhvervede derefter anparter nom. t.kr. 1.000 fra Bror B, hvorefter Bror A søgte om tilladelse til at skyde sin anpartspost i Y ind i et eksisterende selskab ved en skattefri aktieombytning. Bror A fik afslag om tilladelse fra myndighederne med begrundelsen, at overdragelsen på nom. t.kr. 1.000 anparter alene skete med henblik på at udføre den efterfølgende aktieombytning. Afslaget blev derefter indbragt for Folketingets ombudsmand, som fandt EU-domstolens afgørelse mod Leur-Bloem-dommen fra 1997 som et nyt element i sagen, hvorefter sagen blev sendt retur til Ligningsrådet. I første omgang fastholdte Ligningsrådet dets afslag, fordi de mente der var risiko for at Bror A efterfølgende overdrog en mindre aktiepost til Bror B, som derefter kunne gennemføre en aktieombytning. Sagen blev igen indbragt hos ombudsmanden, hvorefter der igen blev rettet henvendelse til Ligningsrådet. Ligningsrådet traf her en ny afgørelse, hvor der blev givet tilladelse til ombytningen af Bror A's anparter i Selskab Y med anparter i Selskab Z. Ved afgørelsen blev der stillet krav om, at Selskab Z's ejerbesiddelse i Selskab Y ikke måtte reduceres inden for en periode på 3 år. I praksis betyder afgørelsen, at der gives en mulighed for at overdrage en mindre aktiepost kort tid før ombytningen for at etablere det nødvendige flertal. Der skal dog være tale om en blivende tilstand, da det ellers vil have karakter af proforma.

³⁴ Generationsskifte og omstrukturering, det skatteretlige grundlag af Birgitte Sølvkær Olesen 5. Udgave s. 202

SKAT har i visse tilfælde givet tilladelse til skattefri aktieombytning, på trods af at der efter ombytningen blev foretaget en kapitalforhøjelse, så to aktionærer hver især opnåede 50 % af selskabets stemmeandele. Sådanne tilladelser findes i SKM2008.182.SR og SKM2009.646³⁵. Begge afgørelser viser, at ved en aktieombytning efter det objektive regelsæt er det afgørende, at det erhvervende selskab opfylder flertalskravet på ombytningstidspunktet og ikke er påvirket af efterfølgende dispositioner. Nyere praksis fra SKAT trækker i en anden retning. Det fremgår af SKM.2012.504SR. I afgørelsen fremgår det at man skal vurdere de enkelte dispositioner samlet. Det er ikke nok at opfylde flertalskravet på ombytningstidspunktet, når det allerede er planlagt, at det erhvervende selskab mister stemmeflertallet kort tid efter ombytningstidspunktet.

Som det fremgår af ovenstående, kan sager falde ud til flere forskellige sider. Det må derfor vurderes fra sag til sag, om flertalskravet er opfyldt, når de efterfølgende dispositioner kan rejse tvivl om det egentlige flertal. Det vil derfor være en god ide at indhente bindende ligningssvar i situationer, hvor det er planlagt, at der foretages dispositioner efterfølgende, der kan skabe tvivl om overholdelse af stemmerflertalskravet.

ABL §36, stk. 2, 2. pkt. giver mulighed for, at der foretages spaltning af det erhvervende selskab efter reglerne i fusionsskatteloven (FUL) §15. Det er i praksis en meget anvendt model, hvor aktionærerne foretager en aktieombytning, hvorefter de minutsalter holdingselskab ud i flere selskaber. Dette er ikke stridende med flertalskravet³⁶

5.1.2.2.3 Ombytning i forbindelse med brug af ABL § 36 stk. 3

ABL § 36 stk. 3 finder anvendelse i de situationer, hvor et selskab erhverver samtlige kapitalandele i et andet selskab, eller når et selskab i forvejen besidder en del af et andet selskab og ved aktieombytningen erhverver den resterende del af kapitalen. Bestemmelsen er en national bestemmelse, hvorimod §ABL §36, stk. 1-2 har oprindelse i fusionsdirektivet og derved er multinationalt.

ABL § 36, stk. 3 kommer derfor til sin ret i situationer, hvor man ikke kan bruge ABL § 36 stk. 1 og stk. 2. Det betyder, at bestemmelsen kan anvendes i situationer, hvor kravet om at være et selskab i en medlemsstat ikke er opfyldt, eller i tilfælde, hvor det erhvervede eller erhvervende selskab er hjemmehørende uden for EU og ikke kan sidestilles med et dansk aktie- eller anpartsselskab.

³⁵ Generationsskifte og omstrukturering, det skatteretlige grundlag af Birgitte Sølvkær Olesen 5. Udgave s. 204-205

³⁶ Generationsskifte og omstrukturering, det skatteretlige grundlag af Birgitte Sølvkær Olesen 5. Udgave s. 207

5.1.2.2.4 Øvrige bestemmelser

For at kunne foretage en skattefri aktieombytning er der en række øvrige bestemmelser, som også skal være opfyldt ud over betingelserne i ABL §36, stk. 1, 2 og 3. Der er tale om følgende øvrige betingelser:

- Ejer er fuldt skattepligtig til Danmark
- Vederlæggelse i aktier
- 6 måneders frist til gennemførsel

Den første betingelse for kunne gennemføre en skattefri aktieombytning er, at aktionæren er fuldt skattepligtig til Danmark i forbindelsen med afståelsen af aktierne, jf. TfS 1197.704LR.

Den anden betingelse er, at vederlaget for de ombyttede aktier skal ske med kapitalandele i det erhvervende selskab. Der kan desuden ske delvis vederlæggelse i form af kontanter. En eventuelt kontant udligningssum vil blive beskattet som udbytte til kapitalejerne fra det erhvervede selskab jf. ABL § 36 stk. 1 i henhold til FUL § 9. Vederlæggelse i form af kontante udligningssummer defineres som ethvert vederlag, som ikke er kapitalandele i det erhvervende selskab. Denne udbyttebeskatning finder dog ikke sted, såfremt en kapitalejer helt udtræder af koncernen i forbindelse med aktieombytningen. I dette tilfælde behandles udligningssummen som en aktieafståelse efter reglerne i ABL. Såfremt der er flere deltagere, er SKAT opmærksomme på, at der ikke sker forskydning af formueforholdene mellem aktionærerne³⁷.

Den tredje betingelse fremgår af ABL §36, stk. 4, og foreskriver, at aktieombytningen skal være gennemført inden for en periode på 6 måneder. Disse 6 måneder regnes fra den første ombytningsdag. Det betyder, at eventuelle kontante vederlag, som skal ydes i forbindelse med aktieombytningen, senest skal være overført 6 måneder efter ombytningsdagen. SKAT har mulighed for at give dispensation og forlænge fristen ud over de 6 måneder. Hvis fristen overskrides, og SKAT ikke har givet dispensation vil aktieombytningen anses som skattepligtig. Det er endvidere ikke muligt at gennemføre en skattefri aktieombytning med tilbagevirkende kraft jf. ABL §36, stk. 4, 3. pkt.

5.1.3 Skattefri aktieombytning med og uden tilladelse

I ovenstående underkapitel 5.1.3 er betingelserne for at gennemføre en skattefri aktieombytning blevet gennemgået, uanset om aktieombytningen gennemføres med eller uden tilladelse. I de kommende underkapitler 5.1.3.1 og 5.1.3.2 vil de særlige betingelser og konsekvenser for at gennemføre en aktieombytning med eller uden tilladelse blive gennemgået.

³⁷ Generationsskifte og omstrukturering, det skatteretlige grundlag af Birgitte Sølvkær Olesen 5. Udgave s. 212

5.1.3.1 Skattefri aktieombytning med tilladelse

Af ABL § 36, stk. 1 og stk. 3 fremgår det, at en gennemførelse af en aktieombytning i henhold til §36, stk. 1-3, forudsætter SKAT's tilladelse. I forbindelse med SKAT's tilladelse har de mulighed for at fastsætte særlige vilkår for tilladelsen.

Juridiske enheder, som på ansøgningstidspunktet endnu ikke er stiftet kan godt indgive en ansøgning om tilladelse til en aktieombytning. Dette ville fremkomme i tilfælde hvor man ønsker at etablere en holdingselskabskonstruktion, som vist i figur 2.

5.1.3.1.1 Subjektive forhold

Grunden til, at der skal gives tilladelse til en skattefriaktieombytning efter bestemmelserne i ABL §36, stk. 1-3 er, at de forretningsmæssigt begrundede dispositioner kan ske, uden at det udløser skat på ombytningstidspunktet, men først ved afståelse, likvidation eller konkurs³⁸. Ved SKATs behandling af ansøgningen gennemgås, hvilke motiver der er for at gennemføre den skattefrie aktieombytning. Denne vurdering af motiverne bag er en subjektiv vurdering af de gældende forhold, og denne vurdering ligger til grund for, om der gives tilladelse, eller om ansøgningen afslås. Ved indførelsen af det objektive regelsæt, som tidligere er beskrevet i ABL § 36 A, nugældende i ABL §36, stk. 6, blev begrundelsen for at gennemføre aktieombytningen uden betydning i de situationer, hvor aktieombytningen vil blive gennemført i henhold til de objektive regelsæt. Det objektive regelsæt anvendes ved aktieombytninger uden ansøgning om tilladelse. Såfremt man opfylder de objektive betingelser, kan man benytte regelsættet i ABL §36, stk. 6, hvorfor man ikke først skal indhente en tilladelse, før gennemførelsen af den skattefrie aktieombytning. Man skulle derfor tro, at en skattefri aktieombytning med tilladelse ville miste sin berettigelse, men der er fortsat en række fordele ved at indhente en tilladelse fra SKAT, eksempelvis hvis der er tvivl om opnåelse af stemmeflertalskravet, eller om selskabet opfylder betingelserne i ABL § 36, stk. 1.

5.1.3.1.1.1 Forretningsmæssigt begrundet

Når en juridisk enhed ansøger om tilladelse til gennemførelse af en skattefri aktieombytning, ligger det til grund for SKAT's tilladelse, at aktieombytningen er forretningsmæssigt begrundet. I forbindelse med SKAT's vurdering af de forretningsmæssige begrundelser stilles der i fusionsbeskatningsdirektivets artikel 11 krav om, at disse begrundelser har et minimum af konkretisering. Er de involverede parter ikke i stand til at konkretisere at de forretningsmæssige motiver er reelle, må det antages at de skattemæssige motiver er hovedformålet bag ønsket om at foretage omstruktureringen³⁹. Ovenstående underbygges af SKM2005.167ØL, hvor der blev ansøgt om tilladelse til en skattefri aktieombytning med begrundelserne: At minimere driftsrisikoen, forberedelse af generationsskifte og behov for stiftelse af nyt datterselskab. Ansøgningen var uden nærmere konkretisering eller dokumentation af ovenstående begrundelser, hvorfor ansøgningen blev afslået af SKAT. En

³⁸ Generationsskifte og omstrukturering, det skatteretlige grundlag af Birgitte Sølvkær Olesen 5. Udgave s. 214

³⁹ Juridisk vejledning 2019-2: <https://skat.dk/skat.aspx?oid=1945325&chk=216359>

ansøgning om tilladelse til en skattefri aktieombytning må derfor udarbejdes omhyggeligt og indeholde nøjagtige beskrivelser af baggrunden for ønsket om en skattefri aktieombytning. Kravet om forretningsmæssige begrundelse i forbindelse med en skattefri aktieombytning med tilladelse skal derfor ses som en sikring af, at denne ombytning ikke udelukkende sker med motivet skatteundgåelse.⁴⁰

Af tidligere godkendte forretningsmæssige begrundelser har vi valgt at gennemgå følgende:

- Generationsskifte
- Hæftelsesbegrænsning
- Omstrukturering

Det bør her bemærkes, at disse tre begrundelser ikke isoleret automatisk giver tilladelse fra SKAT. SKAT's vurdering beror sig altid på de faktiske og fuldstændige forhold, jf. SKM2002.428LSR⁴¹.

Generationsskifte

Gennemførelse af et generationsskifte med henblik på at videreføre virksomheden er ofte anvendt som begrundelse. Denne begrundelse vil ofte være tilstrækkelig for at opnå tilladelse. Det er ikke nok, at ansøgningen begrundes med, at ansøgeren vil gennemføre et generationsskifte. I ansøgningen kræves det tillige, at der er en beskrivelse af, hvordan generationsskiftet vil blive gennemført, og hvorfor den skattefrie aktieombytning bidrager til virksomhedens videreførelse⁴².

Ovenstående underbygges af afgørelse i SKM2003.118TSS. Ansøgningen omhandlede to personlige anpartshavere i et driftsselskab, som anmodede om tilladelse til en skattefri aktieombytning. Begrundelserne herfor var at lette gennemførelsen af et senere generationsskifte i tidsperioden 5-10 år, at lette udbyttepolitikken i driftsselskabet og forbedret mulighed for at tilpasse likviditeten i driften. På baggrund af en konkret helhedsvurdering blev ansøgningen accepteret af den daværende Told- og Skattestyrelse. Det var deres vurdering, at det ikke var hovedformålet at begå skatteundgåelse eller -unddragelse.

Hæftelsesbegrænsning

En anden begrundelse for at ansøge om tilladelse til at gennemføre en skattefri aktieombytning ville være at opnå mulighed for hæftelsesbegrænsning. Hæftelsesbegrænsning sker, når man efter en gennemført aktieombytning flytter den overskydende likviditet fra driftsselskabet til holdingselskabet. Eventuelle hændelser i driftsselskabet vil herved ikke kunne påvirke denne likviditet, da et moderselskab normalt ikke hæfter for datterselskabets gæld og udeståender. En begrundelse som hæftelsesbegrænsning

⁴⁰ Generationsskifte og omstrukturering, det skatteretlige grundlag af Birgitte Sølvkær Olesen 5. Udgave s. 216

⁴¹ Generationsskifte og omstrukturering, det skatteretlige grundlag af Birgitte Sølvkær Olesen 5. Udgave s. 216

⁴² Generationsskifte og omstrukturering, det skatteretlige grundlag af Birgitte Sølvkær Olesen 5. Udgave s. 219

står ofte ikke alene, og derfor vil det af afgørelser være svært at vurdere, om tilladelsen er givet grundet ønsket om hæftelsesbegrænsning.

Som eksempel på ovenstående kan der henvises til SKM.2002.644LSR. Ansøgningen omhandler en anpartshaver, som ønskede at foretage en aktieombytning, hvori han ville få etableret en holdingstruktur. Denne holdingstruktur skulle underbygge en isolation af driften i datterselskabet og dermed give mulighed for at etablere selvstændige datterselskaber, hvori større ordrer kunne placeres og udføres. Der blev anført følgende hovedformål i ansøgningen: at etablere en enkelt selskabsstruktur, at foretage en risikoafgrænsning og at forberede et muligt generationsskifte. Landsskatteretten gav i forbindelse hermed tilladelse til at gennemføre en skattefri aktieombytning. Af landsskatterettens afgørelse fremgår det ikke, hvilke af ovennævnte begrundelser der var udslagsgivende for tilladelsen, men at de lagde vægt på en samlet vurdering af de forskellige forretningsmæssige begrundelser. Denne samlede vurdering fandt, at begrundelserne var tilstrækkeligt sandsynliggjort, og at de dermed udgjorde en forretningsmæssig begrundelse.

Omstrukturering

En omstrukturering af en koncern vil ofte blive betegnet som en forretningsmæssig begrundelse. SKAT kan ikke afslå tilladelse med henvisning til, at omstruktureringen ikke er en fornuftig forretningsmæssig disposition. SKAT skal i stedet kunne godtgøre, at der er tale om skatteundgåelse eller skatteunddragelse for at kunne afslå en sådan begrundelse. I situationer, hvor der er foretaget modsatrettede omstruktureringer inden for en kortere årrække, vil det være tegn på, at omstruktureringen ikke er en forretningsmæssigt begrundet disposition, og derved kan SKAT afslå ansøgningen.

Som eksempel på ovenstående kan der henvises til TfS.1997.569LR. I denne sag blev der ansøgt om tilladelse til to skattefrie aktieombytninger i forlængelse af hinanden. Ansøgningen blev afslået med henvisning til, at det sidste led havde karakter af omgåelse af flertalskravet, hvorved en aktionær havde undgået beskatning ved afståelse af sine aktier og dermed begået skatteundgåelse.

5.1.3.1.1.2 Vilkårs fastsættelse og anmeldelse

Tilladelsessystemet har til formål, at den som ønsker at gennemføre en aktieombytning forinden, tilkendegiver sine hensigter med omstruktureringen. SKAT foretager på baggrund heraf en vurdering om der foreligger en forretningsmæssige begrundelse. Før Leur Bloemdommen var praksis at tilladelsen til aktieombytning var afhængig af overholdelse af ejertidsvilkår på 3 år. Som konsekvens af Leur Bloemdommen blev praksis ændret fra at SKAT anvendte ejertidsvilkår, til at SKAT nu fastsætter et anmeldelsesvilkår. Anmeldelsesvilkåret betyder, at alle efterfølgende væsentligt ændrede forhold, skal anmeldes til SKAT⁴³. Formålet

⁴³ Generationsskifte og omstrukturering, det skatteretlige grundlag af Birgitte Sølvkær Olesen 5. Udgave s. 227

med den ændrede praksis er at forebygge, at aktieombytningen bliver et redskab i forbindelse med skatteundgåelse. Ændringen sikrer endvidere at de oplysninger som er givet i den oprindelige ansøgning, er korrekte samt væsentlige ændringer løbende bliver bedømt og tilladelsen derfor bliver løbende revurderet.

5.1.3.1.1.2.1 Væsentlig ændrede forhold

Ved vurdering af, om der foreligger væsentlig ændrede forhold, som har anmeldelsespligt, er man nødt til se på, om grundlaget for de oprindelige forretningsmæssige grunde er væsentligt ændrede. Ville de ændrede forhold have resulteret i en anden vurdering fra SKAT i form af et afslag, er der ingen tvivl om, at forholdene er væsentligt ændrede. I tilfælde, hvor der ikke er tale om ændringer, som ville give afslag fra SKAT, må det anbefales, at der alligevel foretages anmeldelse af disse til SKAT⁴⁴. Eksempler på, hvornår der skal ske anmeldelse, kan findes i Juridisk vejledning 2019-2, C.D.6.3.6.1. Nedenfor gennemgås de situationer, hvor der skal ske anmeldelse.

- Efterfølgende afståelse af aktier i datterselskabet
- Efterfølgende tilbagesalg af aktier i holdingselskabet
- Efterfølgende ændring i datterselskabets kapitalforhold
- Efterfølgende ændring i forholdet mellem flere aktieklasser eller aktionærene indbyrdes
- Efterfølgende salg af aktivitet i datterselskabet

Efterfølgende afståelse af aktier i datterselskabet

Det er som udgangspunkt en forudsætning for afgivelsen af tilladelse til en skattefri aktieombytning, at der ikke sker afståelse af kapitalandele i datterselskabet i en periode på minimum tre år, efter at aktieombytningen er gennemført. Vilkåret gælder både i tilfælde hvor der sker et direkte salg af kapitalandele, og ved kapitaludvidelse. Et salg eller en kapitaludvidelse resulterer i en ændring i ejerforholdet i dattervirksomheden. Dette er at se som en væsentlig ændring, idet SKAT ikke ville have givet en tilladelse i situationer, hvor frasalget af hele eller dele af datterselskabet sker inden for tre år efter aktieombytningen som en viljebestemt disposition⁴⁵. I situationer, hvor der er tale om en ikke-viljebestemt disposition, vil det være muligt at opnå SKAT's godkendelse til afståelse, f.eks. hvis aktionæren dør inden for grænsen på tre år.

⁴⁴ Generationsskifte og omstrukturering, det skatteretlige grundlag af Birgitte Sølvkær Olesen 5. Udgave s. 228

⁴⁵ Generationsskifte og omstrukturering, det skatteretlige grundlag af Birgitte Sølvkær Olesen 5. Udgave s. 229

Efterfølgende tilbagesalg af aktier i holdingselskabet

Der er som udgangspunkt ingen begrænsninger af aktionæren i forhold til salg af sine aktier i holdingselskabet. Dette skyldes, at der ved aktieombytningen sker succession, således holdingselskabsaktierne nu indestår for samme skattemæssige position, som de oprindelige datterselskabsaktier. Et salg af aktierne i holdingselskabet betyder derfor beskatning for aktionæren på baggrund af den anskaffelsessum, -tidspunkt og formål, som der var ved anskaffelsen af datterselskabsaktierne, hvorfor der ikke skal ske anmeldelse heraf til SKAT. Den juridiske vejledning 2019-2, C.D.6.3.6.1 foreskriver dog, at tilbageslag af aktier udstedt i holdingselskabet, skal anmeldes.

Efterfølgende ændring i datterselskabets kapitalforhold

Ved en kapitalforhøjelse i datterselskabet, hvor denne kapitalforhøjelse tegnes af andre end de nuværende ejere, sker der en ændring af ejerfordelingen, hvorfor der, som ved salg af datterselskabsaktierne, skal ske anmeldelse til SKAT. En kapitalforhøjelse som følge af udstedelse af aktier til medarbejdere vil typisk af SKAT blive vurderet som en forretningsmæssig begrundelse, og derfor vil der være begrænset risiko for, at SKAT omgør tilladelsen. Dette gjorde udslaget i TfS 2002.469LR, hvor ligningsrådet gav tilladelse til at fravige tre års kravet.

Kapitalnedsættelser i datterselskabet skal anmeldes til SKAT. I tilfælde, hvor der er tale om en helejerskabsombytning, vil SKAT godkende, såfremt holdingselskabet fortsat ejer 100% efter nedsættelsen.

Efterfølgende ændring i forholdet mellem flere aktieklasser eller aktionærerne indbyrdes

Såfremt der efter gennemførelsen af en skattefri aktieombytning ønskes ændring til datterselskabets aktiesammensætning, herunder ændring af aktieklasser, skal der ske anmeldelse til SKAT. Det gælder både i tilfælde, hvor flere aktieklasser bliver til en samlet aktieklasse, en aktieklasse bliver til flere eller øvrige ændringer i de eksisterende aktieklasser. Det gælder ligeledes ejeraftaler, hvor der sker indgåelse/ophævelse eller væsentlige ændringer af disse. En ændring i aktieklassernes rettigheder og status eller i aktionærernes retlige stilling i henhold til en ejeraftale kan medføre, at der er tale om en egentlig afståelse jf. ABL §30. Eksempelvis hvis aktieklassers ret til udbytte, likvidations provenu m.m. indskrænkes til fordel for de øvrige aktieklassers ret hertil.

Efterfølgende salg af aktivitet i datterselskabet

Et frasalg af en eller flere aktiviteter i datterselskabet skal anmeldes jf. Den juridiske vejledning 2019-2, punkt C.D.6.3.6.1. Dette krav om anmeldelse gælder imidlertid kun ved salg af aktiviteter og ikke ved salg af enkelte aktiver. Dette kan give anledning til usikkerhed om, hvornår der er tale om et salg af en aktivitet, hvor der skal ske anmeldelse. Som følge af denne usikkerhed om SKATs skildring af, hvad der er et aktiv, og hvad der er en aktivitet, må det anbefales, at der foretages en anmeldelse, da konsekvenserne af manglende anmeldelse har strenge konsekvenser, idet af tilladelsen og dermed skattefriheden bortfalder.⁴⁶

5.1.3.1.1.2.2 Anmeldelsesfrister samt retsvirkningerne ved manglende anmeldelse

Anmeldelse af væsentlige ændringer skal ske senest tre måneder før ændringerne forventes at indtræde. I situationer, hvor de væsentlige ændrede forhold ikke har været forudsigelige, skal der ske anmeldelse til SKAT senest én måned efter at selskabets ledelse bliver bekendt med forholdet. Det kunne eksempelvis være i situationer, hvor der indtræder dødsfald, sygdom, konkurs m.m.

I de situationer, hvor der ikke sker rettidig anmeldelse af et væsentlig ændret forhold, skal der af SKAT foretages en konkret vurdering af, om anmeldelsen er bevidst eller ubevidst undladt, samt hvilke forhold som er undladt anmeldt. SKAT kan vælge at opretholde den tidligere tilladelse, hvis den manglende anmeldelse ikke har haft nogen konsekvenser, hvorimod den strengeste konsekvens vil være, at skattefriheden ved aktieombytningen bortfalder.

5.1.3.1.2 Konsekvenserne ved en skattefri aktieombytning med tilladelse

En skattefri aktieombytning med tilladelse vil have konsekvenser for både aktionæren og det erhvervende selskab. De følgende underkapitler vil redegøre for, hvilke konsekvenser der er.

5.1.3.1.2.1 Aktionæren

Ved en aktieombytning sker der en afståelse af aktier. En sådan afståelse vil som udgangspunkt medføre beskatning hos kapitlejeren efter ABL §8-9 for selskaber og ABL §12 for personer. Formålet med en skattefri aktieombytning er en udskydelse af den beskatning, som ville indtræde ved aktieombytningen. Denne udskydelse af skatten sker ved, at de ombyttede aktier succederer i de oprindelige aktier⁴⁷. Dette gælder for så vidt anskaffelsessum, -tidspunkt og formål.

Såfremt en kapitlejer modtager et kontant vederlag i forbindelse med aktieombytningen, vil vederlaget blive beskattet som udbytte, hvis kapitlejeren efter ombytningen ejer aktier i holdingselskabet jf. FUL §9. Hvis kapitlejeren ikke efter aktieombytningen bliver kapitlejer i holdingselskabet, vil vederlaget blive beskattet som afståelse jf. ABL.

⁴⁶ Generationsskifte og omstrukturering, det skatteretlige grundlag af Birgitte Sølvkær Olesen 5. Udgave s. 238

⁴⁷ Generationsskifte og omstrukturering, det skatteretlige grundlag af Birgitte Sølvkær Olesen 5. Udgave s. 240

5.1.3.1.2.2 Det erhvervende selskab

Det erhvervende selskab har erhvervet kapitalandelene i det erhvervede selskab til anskaffelsessummen på ombytningstidspunktet. Af øvrige konsekvenser af ombytningen kan nævnes, at der kan opstå sambeskatning mellem det erhvervende og det erhvervede selskab i overensstemmelse med de gældende regler på området.

5.1.3.1.3 Afslag på tilladelse

Såfremt SKAT giver afslag på en ansøgning om tilladelse til aktieombytning eller fastsætter vilkår, kan dette indbringes for Landsskatteretten⁴⁸. Såfremt ansøgeren ikke kan acceptere afslaget på gennemførelse af den skattefrie aktieombytning, vil det kunne indbringes for Landsskatteretten jf. Skatteforvaltningsloven § 11 stk. 1, nr. 1. En sådan klage skal indgives senest tre måneder, efter at afgørelsen er truffet. I de tilfælde, hvor ansøger er uenig i landsskatterettens afgørelser vedrørende ABL §36 stk. 1 eller 3, kan afgørelsen indbringes for domstolene. I tilfælde, hvor SKAT har stillet særlige vilkår i forbindelse med aktieombytningen, og disse vilkår og udsættelsesfriser ikke overholdes, vil tilladelsen kunne falde bort. Det er dog en konkret vurdering af, om de ændrede forhold er så graverende, at grundlaget for den oprindelige tilladelse bortfalder.

5.1.3.2 Skattefri aktieombytning uden tilladelse

I 2007 blev lov nr. 343 af 18. april 2007 tilføjet til den eksisterende lov. Loven gav mulighed for at gennemføre en skattefri aktieombytning uden tilladelse fra SKAT jf. ABL §36 A. I 2009 blev ABL §36 A ophævet, og bestemmelsen om mulighed for at gennemføre en skattefri aktieombytning uden tilladelse fremgår nu af ABL §36, stk. 6 og 7 jf. Lov nr. 525 af 12. juni 2009. Såfremt man ønsker at foretage en aktieombytning med tilladelse, er det et krav, at ønsket skal være forretningsmæssigt begrundet jf. ABL §36, stk. 1-3. En skattefri aktieombytning uden tilladelse skal derimod ikke være forretningsmæssig begrundet jf. ABL §36, stk. 6 og 7.

I forarbejderne til ABL § 36 A fremgår det, at der ikke stilles krav om, at aktieombytningen skal være forretningsmæssigt begrundet. Der indsættes i stedet et ufravigeligt ejertidskrav på tre år. Dette ejertidskrav findes tillige ved indarbejdelsen af loven i ABL § 36 stk. 6.

5.1.3.2.1 Betingelser for gennemførelse af en skattefri aktieombytning uden tilladelse

De anførte objektive betingelser i underkapitel 5.1.2.2.2 og 5.1.2.2.3 vedrørende ABL §36, stk. 1-3 gælder ligeledes ved et ønske om at gennemføre en skattefri aktieombytning uden tilladelse. Det kan ikke udelukkes, at kravene vil blive fortolket anderledes ved aktieombytninger uden tilladelser end ved aktieombytninger med tilladelser. Det skyldes, at der ved ombytninger med tilladelse skal tages hensyn til de subjektive betingelser. Der er en

⁴⁸ Generationsskifte og omstrukturering, det skatteretlige grundlag af Birgitte Sølvkær Olesen 5. Udgave s. 213

række særlige betingelser for at kunne gennemføre en skattefri aktieombytning uden tilladelse⁴⁹. Betingelserne vil blive gennemgået i de kommende underkapitler.

5.1.3.2.1.1 Vederlaget for de ombyttede aktier

Som gennemgået under kapital 5.1.2 er det et krav, at vederlæggelsen sker i form af aktier i det erhvervende selskab. Det fremgår endvidere af ABL § 36, stk. 6, 2 pkt., at det er en betingelse for at kunne anvende reglerne i ABL § 36 stk. 6, 1 pkt., at værdien af vederlagsaktierne og den eventuelle kontante udligningssum svarer til handelsværdien af de ombyttede aktier.

5.1.3.2.1.2 Afståelse af aktier

Ejertidskravet på tre år var omdrejningspunktet for regelsættet, som blev indført ved ABL §36 A, som nu er gældende i ABL §36, stk. 6 og 7. Ejertidskravet på tre år fremgår af ABL §36 stk. 6, 3. pkt. Ejertidskravet på tre år er den konsekvens, som kapitalejeren må tage i forbindelse med at gennemføre en skattefri aktieombytning uden tilladelse. En manglende overholdelse af bestemmelsen vil medføre, at aktieombytningen bliver skattepligtig⁵⁰. Dette gælder også, selvom der er tale om afståelse af en ubetydelig del af den erhvervede kapitalandel, eller at der er tale om en ikke-viljebestemt disposition, eksempelvis hvis kapitalejeren dør inden for ejertidskrav perioden på tre år.

Såfremt det erhvervende selskab forud for aktieombytningen ejede kapitalandele i det erhvervede selskab, er disse ikke omfattet af aktieombytningen. Dog skal man ved en afståelse inden for ejertidsperioden på tre år af de i forvejen ejede aktier være opmærksom på, at SKAT kan vurdere, at der er sket afståelse af de aktieombyttede kapitalandele, hvorfor det anbefales at søge om bindende ligningssvar forinden ombytningen og afståelsen⁵¹.

Dispositionerne, som kan sidestilles med et salg, fremgår af ABL § 30, som er:

- Salg
- Tilbagesalg til udstedende selskab
- Bytte
- Konkurs/tvangsoplysning
- Vedtægtsændringer, som medfører formueforskydning mellem kapitalejerne
- Kapitalnedsættelse

⁴⁹ Generationsskifte og omstrukturering, det skatteretlige grundlag af Birgitte Sølvkær Olesen 5. Udgave s. 242

⁵⁰ Generationsskifte og omstrukturering, det skatteretlige grundlag af Birgitte Sølvkær Olesen 5. Udgave s. 245

⁵¹ Generationsskifte og omstrukturering, det skatteretlige grundlag af Birgitte Sølvkær Olesen 5. Udgave s. 247

I de situationer, hvor der gennemføres en skattefri omstrukturering efter en skattefri aktieombytning uden tilladelse, og hvor man vederlægges i kapitalandele medfører ikke, at der er sket afståelse, idet ejertidskravet vil blive videreført og anvendes på de deltagende selskaber i den efterfølgende omstrukturering jf. ABL § 36, stk. 6, 4 pkt.

5.1.3.2.1.3 Udbytte

Ved indførelsen af den oprindelige ABL §36 A, stk. 7 var det tidligere en betingelse, at der ikke måtte udloddes et beløb større end det ordinære resultat i en 3-årig periode fra ombytningstidspunktet. Denne betingelse er faldet bort i det nye regelsæt i ABL § 36 stk. 6 og 7.

5.1.3.2.1.4 Anmeldelse

Ved en skattefri aktieombytning uden tilladelse skal det erhvervende selskab senest i forbindelse med selvangivelsen for det indkomstår, hvor aktieombytningen er gennemført, give SKAT oplysning om, at man har deltaget i aktieombytning efter det objektive regelsæt jf. ABL §36, stk. 7. Såfremt man afstår sine aktier inden for tre årsperioden, skal man give meddelelse til SKAT senest én måned efter afståelsen.

5.1.3.2.2 Konsekvenserne ved en skattefri aktieombytning uden tilladelse

En skattefri aktieombytning uden tilladelse vil have konsekvenser for både aktionæren og det erhvervende selskab. De følgende underkapitler vil redegøre for, hvilke konsekvenser der er.

5.1.3.2.2.1 Aktionæren

Ved opfyldelse af de gældende betingelser for at gennemføre en skattefri aktieombytning i medfør af ABL §36, stk. 6, vil aktionæren som ombytter sine kapitalandele, i modsætning til grundlæggende lovgivning ikke blive beskattet efter ABL § 8, 9 og 12, idet der opnås succession af den skattemæssige stilling i aktierne.

Såfremt ejertidskravet på minimum tre år ikke overholdes, vil betingelserne for at gennemføre en skattefri aktieombytning efter de objektive regler ikke længere være tilstede. Det betyder, at aktieombytningen bliver skattepligtig for kapitalejeren, uanset om der er en vilje-bestemt eller ikke-viljebestemt årsag til den manglende overholdelse af ejertidskravet.

5.1.3.2.2.2 Det erhvervende selskab

Ved gennemførelse af en skattefri aktieombytning uden tilladelse er konsekvenserne de samme som ved ombytning med tilladelse.

5.1.3.3 Valg imellem skattefri aktieombytning med eller uden tilladelse.

Der er ikke de store forskelle på regelsættene mellem en aktieombytning med eller uden tilladelse. Regelsættet, som man bruger ved en aktieombytning med tilladelse, er subjektive og regelsættet, som bruges ved en aktieombytning uden tilladelse, er objektive. I det subjektive regelsæt stiles der krav til, at der skal være en forretningsmæssig begrundelse bag aktieombytningen. En fordel ved en aktieombytning med tilladelse er, at hvis der sker ændringer i de oprindelige forudsætninger, eksempelvis hvis man ser sig nødsaget til at afstå aktierne indenfor en 3-årig periode efter ombytningen, det kunne være som følge af død mv., gives der i det subjektive regelsæt mulighed for at ansøge SKAT om tilladelse til at opretholde den gennemførte aktieombytning, så ombytning fortsat forbliver skattefri. Denne mulighed findes ikke ved anvendelse af det objektive regelsæt⁵².

Det objektive regelsæt, og altså muligheden for en aktieombytning uden tilladelse, er mest anvendeligt i de situationer, hvor der ikke er en forretningsmæssig begrundelse, og en tilladelse derfor ikke kan opnås. Ydermere finder aktieombytninger uden tilladelse anvendelse ved ukomplicerede omstruktureringer, hvor det vurderes at der ikke er behov for salg indenfor tre år.

5.2 Spaltning

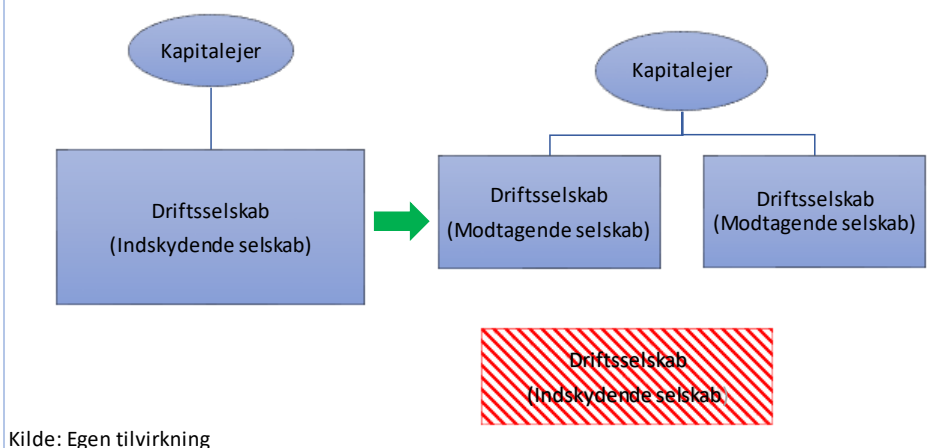
Spaltning anvendes i situationer, hvor man ønsker at forberede den nuværende selskabsstruktur til et generationsskifte. I praksis anvendes spaltning ofte i kombination med de øvrige omstruktureringsmodeller. En spaltning foregår ved, at der sker en opdeling af selskabets aktiviteter, hvorefter de opsplittede aktiviteter overgår til et eller flere selskaber.

Spaltning er et begreb, som dækker over en overførsel af aktiver og passiver fra det indskydende selskab til det modtagende selskab, hvor kapitalejeren i det indskydende selskab vederlægges enten med aktier i det modtagende selskab eller kontanter. Spaltning defineres i FUL §15 A, stk. 2 som følger: *“Ved spaltning forstås den transaktion, hvorved et selskab overfører en del af eller samtlige sine aktiver og passiver til et eller flere eksisterende eller nye selskaber ved i samme forhold som hidtil at tildele sine selskabsdeltagere aktier eller anparter og eventuelt en kontant udligningssum”*.

Der skelnes mellem to overordnede former for spaltning: Ophørsspaltning og Grenspaltning. En ophørsspaltning går ud på, at det eksisterende selskab ophører, og en grenspaltning går ud på, at adskille en gren af det eksisterende selskab ud i et andet selskab. Begge er illustreret nedenfor i figur 3 og figur 4:

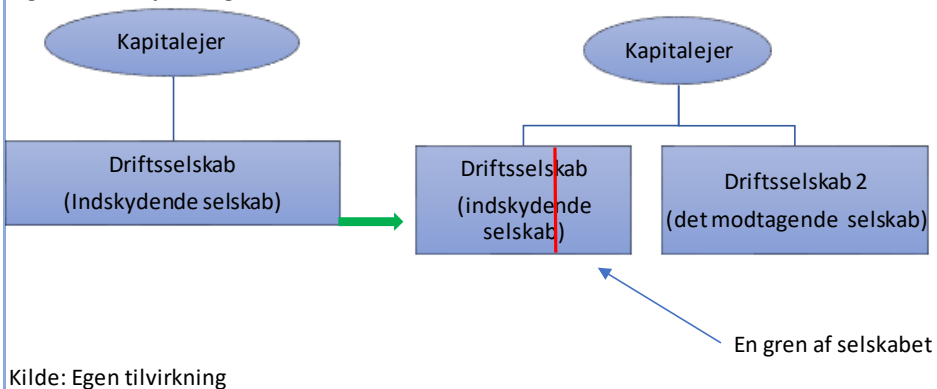
⁵² Generationsskifte og omstrukturering, det skatteretlige grundlag af Birgitte Sølvkær Olesen 5. Udgave s. 250

Figur 3 - Ophørsspaltning

Kilde: Egen tilvirkning

Figur 4 - Grenspaltning

Kilde: Egen tilvirkning

5.2.1 Skattepligtig spaltning

Ved en skattepligtig spaltning vil der ske afståelsesbeskatning af såvel kapitalejeren i form af avancebeskatning af de afståede kapitalandele og af selskabet i form af avancebeskatning af de afståede aktiver. Ved grenspaltning vil det selskab, som overdrager sine aktiver og passiver til det eller de modtagende selskaber, beskattes efter de regler, som de forskellige aktiver og passiver er omfattet af.

5.2.2 Skattefri spaltning

5.2.2.1 Lovgrundlaget

Grundlaget for at gennemføre en skattefri spaltning findes i FUL § 15 A og B, som ligesom reglerne om skattefri aktieombytning er en inkorporering af fusionsdirektivet 2009/133EF i dansk ret.

Man skal være opmærksom på omgåelsesklausulen i Ligningslovens § 3, som anvendes på grænseoverskridende omstruktureringer, som en skattefri spaltning hører under⁵³.

5.2.2.2 Grundlæggende betingelser for skattefrispaltning

5.2.2.2.1 Selskaber, som kan anvende skattefri spaltning

Af FUL §15 A, stk. 1 fremgår det, at hvis det indskydende selskab og modtagende selskab er omfattet af begrebet selskab i en medlemsstat, jf. fusionsdirektivet 2009/133EF artikel 3, og hvis selskabet ved beskatning her i landet ikke anses for værende en skattetransparent virksomhed, kan disse anvende reglerne for skattefri spaltning. Der henvises til underkapitel 5.1.2.2.1 hvor begrebet ”selskab i en medlemsstat” gennemgås.

5.2.2.2.2 Betingelser for skattefri ophørsspaltning

Ved en skattefri ophørsspaltning er der kun ét egentlig krav, som er, at kapitalejeren skal vederlægges i forhold til deres ejerandel i det ophørende selskab jf. FUL § 15 A, stk. 2, 1 pkt.. I forbindelse med en ophørsspaltning stilles der ikke krav til, at det spaltede udgør en samlet gren af virksomheden⁵⁴. Det betyder at der ikke skal være sammenhæng mellem, hvilke enkelt aktiver og passiver der overføres til de enkelte modtagende selskaber, hvorfor en ophørsspaltning er meget fleksibel og kan tilpasses kapitalejerens ønsker.

5.2.2.2.3 Betingelser for skattefri grenspaltning

Grenkravet findes i FUL § 15 A, stk. 3, hvor der henvises til FUL § 15 C, stk. 2, 2 pkt., som foreskriver følgende:

”Ved en gren af en virksomhed forstås alle aktiver og passiver i en afdeling af et selskab, som ud fra et organisationsmæssigt synspunkt udgør en selvstændig bedrift, dvs. en samlet enhed, der kan fungere ved hjælp af egne midler.”

Ud fra ovenstående lovtekst stilles der krav om, at det indskydende selskab skal udspalte en samlet virksomhedsgren. Det betyder, at de aktiver og passiver som bliver overført til de enkelte modtagende selskaber, skal hører sammen, og som helhed skal udgøre en selvstændig virksomhed, der isoleret set er rentabel. Det er ikke afgørende i fusionslovens forstand, at den gren, som udspaltes, før spaltningen har haft egen adresse, bogholderi eller et internt regnskab. Såfremt de har haft dette, er det en klar indikation på, at der har været tale om en

⁵³ Generationsskifte og omstrukturering, det skatteretlige grundlag af Birgitte Sølvkær Olesen 5. Udgave s. 338

⁵⁴ Generationsskifte og omstrukturering, det skatteretlige grundlag af Birgitte Sølvkær Olesen 5. Udgave s. 341

selvstændig gren⁵⁵. Om der forelægger en selvstændig virksomhed, vurderes i de konkrete tilfælde. Vurderingen skal afspejle de faktiske forhold.

Ud over grenkravet skal betingelserne om vederlæggelse i forhold til ejerandel i det indskydende selskab i FUL § 15 A, stk. 2, 1 pkt. overholdes.

5.2.2.2.4 Formen af vederlaget og krav hertil

Kravet til vederlæggelse findes i FUL § 15 A, stk. 2, som siger, at det indskydende selskabs kapitalejere skal modtage kapitalandele i det modtagende selskab, samt en eventuel kontant udligningssum for de udspaltede aktiver og passiver.

For at kravet overholdes kræves det, at vederlæggelsen til det indskydendes selskabs kapitalejere skal ske i forhold til værdien af deres tidligere ejerandele i det indskydende selskab⁵⁶. Det er dog ikke en betingelse at vederlæggelsen skal ske pro rata⁵⁷. Det betyder, at i en situation, hvor et selskab (selskab X) ejes ligeligt af to kapitalejere A og B, kan ophørsspalttes til to nye selskaber X1 og X2, hvor kapitalejer A ejer 100 % af selskab X1, og kapitalejer B ejer 100% af selskab X2. Eksemplet ovenfor kan løses ved, at kapitalejerne opnår helt andre ejerforhold, eller den ene ejer kan kompenseres med en kontantudligningssum. Hovedpointen er, at spaltningen ikke rykker ved ejerforholdet eller formuen mellem de to aktionærer, hvilket er gældende for både ophørs- og grenspaltning.

Ved en ophørsspaltning vil det være nemmere ikke at forskyde formueforholdet mellem kapitalejerne end ved en grenspaltning. Dette skyldes, at der ved en ophørsspaltning ikke er krav til fordelingen af de overdragne aktiver og passiver, hvilket betyder, at fordelingen af de overdragne aktiver og passiver kan tilpasses, så formueforholdet forbliver det samme. Ved en grenspaltning skal grenkravet opfyldes, hvilket betyder, at de overdragende aktiver og passiver, som placeres i hver deres nye selskaber, skal være en samlet selvstændig enhed.

I forbindelse med kravet om, at kapitalejerne skal vederlægges i forhold til deres kapitalandel, bliver værdiansættelsen essentiel, især når der er tale om interesseforbundne parter. Dette kan illustreres ved en ophørsspaltning af et holdingselskab, som ejes ligeligt af en far og søn. Ved ophørsspaltningen skal faderen overtage likvider og de øvrige værdipapirer og kapitalandele, som ejes af holdingselskabet, og sønnen skal overtage kapitalandelene i driftsselskabet. Værdiansættelsen af kapitalandelene i driftsselskabet skal ske ved anvendelse af værdiansættelsescirkulærerne eller -vejledningerne, som er gennemgået i kapitel 3.

⁵⁵ Generationsskifte og omstrukturering, det skatteretlige grundlag af Birgitte Sølvkær Olesen 5. Udgave s. 296

⁵⁶ Generationsskifte og omstrukturering, det skatteretlige grundlag af Birgitte Sølvkær Olesen 5. Udgave s. 343

⁵⁷ Generationsskifte og omstrukturering, det skatteretlige grundlag af Birgitte Sølvkær Olesen 5. Udgave s. 343

5.2.2.2.5 Spaltningsdatoen

Fastlæggelsen af spaltningsdatoen følger FUL § 5, stk. 1-3 jf. SEL § 31, stk. 3. Som udgangspunkt skal spaltningsdatoen være den dato, hvor spaltningen har skattemæssig virkning og være sammenfaldende med skæringsdatoen for det eller de modtagende selskabers regnskabsår jf. FUL § 5 stk. 1. Såfremt der er tale om spaltning til et nystiftet selskab, skal spaltningsdatoen være sammenfaldende med stiftelsestidspunktet for det modtagende selskab⁵⁸.

I praksis kan der forekomme en undtagelse til, at spaltningsdatoen skal være sammenfaldende med skæringsdatoen. Undtagelsen findes i FUL § 5, stk. 3. Bestemmelsen anvendes i de tilfælde, hvor der som et led i spaltningen enten etableres eller ophører en koncernforbindelse jf. SEL §31 C, stk. 1 og 2. Af FUL § 5, stk. 3 fremgår det, at spaltningsdatoen skal være den dato, hvor en koncernforbindelse ophører eller etableres.

Det er muligt at fravige regelsættet FUL § 5, stk. 3, således at spaltningsdatoen alligevel ville følge reglerne i FUL § 5 stk. 1. Undtagelsen findes i SEL §31 stk. 5, 6-9 pkt.. I praksis vil det oftest være SEL §31 stk. 5, 9 pkt., som finder anvendelse. Den medfører, at spaltningsdatoen ændres tilbage til værende skæringsdatoen for regnskabsåret, frem for datoen for etableringen eller ophøret af koncernforbindelsen. Såfremt der sker spaltning af et ultimativt moderselskab, som alene ejer ét datterselskab, og som i indkomståret ikke har haft anden erhvervsmæssig aktivitet end at eje dette ene datterselskab. Det er et krav for at anvende denne fravigelse, at de modtagende selskaber stiftes ved spaltningen, eller at de er nævnt i SEL § 31 stk. 5, 6 pkt.. Såfremt det er tilfældet, vil koncernforbindelsen være at anse for etableret ved indkomstårets start og dermed ved skæringsdatoen for regnskabsåret.

På baggrund af ovenstående bestemmelser om spaltningsdatoen kan det være vanskeligt at fastlægge, hvilken dato der skattemæssigt skal anses for at være spaltningsdatoen. I SKM2006.118SKAT har SKAT oplyst, at den skattemæssige spaltningsdato fastlægges efter en almindelige ligning, og såfremt dette giver tvivlsspørgsmål, bør det blive afklaret ved et bindende ligningssvar herom⁵⁹.

5.2.2.2.6 Anmeldelse

Den sidste betingelse for at kunne foretage en skattefri spaltning er anmeldelsen til SKAT. En anmeldelse til SKAT skal ske senest én måned efter gennemførelsen jf. FUL §6. Indholdet af anmeldelsen fremgår af bekendtgørelse nr. 1003 af 6. september 2014 §1. Anmeldelsen skal indeholde følgende oplysninger⁶⁰:

⁵⁸ Generationsskifte og omstrukturering, det skatteretlige grundlag af Birgitte Sølvkær Olesen 5. Udgave s. 345

⁵⁹ Generationsskifte og omstrukturering, det skatteretlige grundlag af Birgitte Sølvkær Olesen 5. Udgave s. 347

⁶⁰ Generationsskifte og omstrukturering, det skatteretlige grundlag af Birgitte Sølvkær Olesen 5. Udgave s. 347

1. Hvilken skattefri omstrukturering der er gennemført
2. Den skattemæssige virkningsdato samt vedtagelsesdato for den skattefrie omstrukturering
3. Hvilke selskaber m.v. der henholdsvis er det indskydende og modtagende
4. Hvilke sambeskattede selskaber der overgår fra det eller de indskydende selskaber til det eller de modtagende selskaber i forbindelse med den skattefri omstrukturering
5. Om omstruktureringen er foregået inden for eller uden for sambeskatningskredsen
6. Størrelsen af det modtagne underskud efter SEL § 12 og FBL § 3, stk. 2, såfremt SKAT anmoder om oplysninger herom

5.2.3 Skattefri spaltning med og uden tilladelse

I ovenstående underkapitel 5.2.2 er betingelserne for at gennemføre en skattefri spaltning blevet gennemgået uanset om spaltningen gennemføres med eller uden tilladelse. I de kommende under kapitler 5.2.3.1 og 5.2.3.2 vil de særlige betingelser og konsekvenser for at gennemføre en aktieombytning med eller uden tilladelse blive gennemgået.

5.2.3.1 Skattefri spaltning med tilladelse

Reglerne i FUL § 15 A, stk. 1, 2. pkt. giver mulighed for at gennemføre en skattefri spaltning med forudgående tilladelse fra SKAT. Ligesom ved en skattefri aktieombytning med forudgående tilladelse fra SKAT skal ansøgningen om tilladelse til at foretage en skattefri spaltning være forretningsmæssig begrundet⁶¹. Det betyder derfor, at hovedformålet med spaltningen ikke må være skatteundgåelse.

5.2.3.1.1 Forretningsmæssigt begrundet spaltning

Begrebet forretningsmæssig begrundelse er gennemgået i underkapitel 5.1.3.1, som omhandler skattefri aktieombytning med tilladelse, hvorfor der henvises hertil for en dybdegående gennemgang. I dette underkapitel vil der blive fokuseret på de mest relevante forretningsmæssige begrundelser for at opnå en tilladelse fra SKAT til at gennemføre en skattefri spaltning.

Af tidligere godkendte forretningsmæssige begrundelser vil følgende blive gennemgået:

- Generationsskifte
- Uenighed mellem aktionærerne
- Efterfølgende frasalg af aktivitet/aktier
- Spaltning af et pengetanksselskab

⁶¹ Generationsskifte og omstrukturering, det skatteretlige grundlag af Birgitte Sølvkær Olesen 5. Udgave s. 348

Generationsskifte

Ud fra tidligere praksis er generationsskifte en ofte anvendt begrundelse for at foretage en skattefri spaltning⁶². Ønsket om at foretage et generationsskifte er ikke begrundelse nok for at gennemføre en skattefri spaltning med tilladelse. Man skal konkretisere, hvorfor spaltningen er nødvendig at gennemføre i forbindelse med generationsskiftet. I forbindelse med et generationsskifte vil SKAT være opmærksom på, om spaltning anvendes på en sådan måde, at den medfører skattefrihed frem for skattepligt på spaltningstidspunktet. Dette kunne ske ved at spalte selskabet, hvorefter den ældre generation tilbagesælger aktierne til driftsselskabet fra et holdingselskab og dermed undgår beskatning ved afståelsen⁶³.

Dette underbygges af SKM2004.73TSS, hvor 2 aktionærer søgte om tilladelse til at foretage en skattefri ophørsspaltning af et holdingselskab (H). Aktierne, som holdingselskabet ejede i datterselskabet D, skulle overdrages ligeligt til to nystiftede selskaber, H1 og H2, som ville være helejet af de oprindelige kapitalejere A og B. Baggrunden for spaltningen var, at ejerne ønskede at starte nye aktiviteter, uafhængigt af hinanden, samt kapitalejer B's fremtidige generationsskifte til sin søn. SKAT accepterede ansøgningen med følgende vilkår, at den opnåede struktur efter spaltningen skulle opretholdes i 3 år. Inden udnyttelse af tilladelsen bliver SKAT forespurgt om, hvorvidt H1 kunne afhænde sine aktier i D, enten ved tilbagesalg til det udstedende selskab eller til H2, uden at det ville få indflydelse på tilladelsen til den skattefri spaltning. Baggrunden herfor var, at kapitalejer A var blevet alvorlig syg og ikke kunne fortsætte i D. Det var SKAT's samlede vurdering, at hovedformålet med spaltningen ikke længere var forretningsmæssigt begrundet, men et ønske om at kapitalejer A ønskede at konvertere en skattepligtig udtræden af koncernen til en skattefri udtræden, hvorfor et salg af H1's aktier i D til det udstedende selskab eller H1 ville medføre at spaltningen ville blive skattepligtig.

Som eksempel på en sag, hvor generationsskifte godkendes af SKAT som en forretningsmæssig begrundelse, findes SKM2005.543SKAT. Sagen gik ud på, at kapitalejer A og B ejede hver halvdelen af et driftsselskab, hvor de ønskede at foretage en skattefri aktieombytning, så et holdingselskab blev etableret. Holdingselskabet ønskedes herefter spaltet til to nye holdingselskaber. Begrundelsen for at foretage ovenstående transaktioner var ønsket om at ændre selskabsstrukturen som forberedelse til et fremtidigt generationsskifte. Ejerne var henholdsvis 53 og 57 år. De var begyndt at lede efter personer, som i første omgang kunne blive medejere af driftsselskabet. De ønskede at opnå en fremtidig struktur, som kunne give mulighed for at optage nye ejere, og som samtidig kunne give de oprindelige kapitalejere mulighed for at forlade driftsselskabet uafhængigt af hinanden. En anden begrundelse for at

⁶² Generationsskifte og omstrukturering, det skatteretlige grundlag af Birgitte Sølvkær Olesen 5. Udgave s. 349

⁶³ Generationsskifte og omstrukturering, det skatteretlige grundlag af Birgitte Sølvkær Olesen 5. Udgave s. 349

opnå denne virksomhedsstruktur var ønsket om at kunne udlodde den overskydende likviditet i driftsselskabet og dermed klargøre driftsselskabet til et salg.

Uenighed mellem aktionærerne

Spaltningsredskabet er muligt at anvende i situationer, hvor en eller flere kapitalejere er uenige, og deres uenighed medfører, at en videreførelse af selskabet vanskeliggøres. Uenighed mellem kapitalejere kan derfor betragtes som en forretningsmæssig begrundelse⁶⁴. Det fremgår af praksis, at der stilles strenge krav til den dokumentation, som skal foreligge ved ønsket om at foretage en spaltning med begrundelsen uenighed/uoverensstemmelser i ejerkredsen⁶⁵.

Som eksempel på en sag hvor uenighed/uoverensstemmelserne er veldokumenterede, er SKM2005.429.TSS. Sagen omhandlede to brødre der ejede holdingselskabet X, som ejede 100 % af datterselskab X og 60 % af datterselskab Z. Begge datterselskaber drev vognmandsvirksomhed. Bror A agerede direktør og daglig ledelse i datterselskab X, mens Bror B agerede direktør og daglig ledelse i datterselskab Z. Bror B stod tillige som inaktiv direktør på datterselskab X, men deltog ikke i driften heraf. Bror B anvendte ulovlige udenlandske chauffører i datterselskab Z. Som følge af Bror B's inaktive direktørstilling påvirkede dette den resterende koncern negativt. Det skabte så stor uenighed mellem de to brødre, at de ikke kunne fortsætte den fælles ledelse af holdingselskabet X. Uenighederne var veldokumenterede i form af advokatforhandlinger og en artikel i et toneangivende dagblad, hvor Bror A udtalte sig negativt om Bror B. SKAT's vurdering i denne sag var, at dokumentationen for den forretningsmæssige begrundelse var så stærk, hvorfor SKAT gav tilladelse til at foretage en skattefri spaltning.

Som eksempel på en sag, hvor uenighed/uoverensstemmelserne ikke er veldokumenterede, er SKM2008.347LSR. I sagen blev der ansøgt om en kombineret aktieombytning og efterfølgende spaltning af det nye holdingselskab, så begge ejere ville blive tildelt hver deres holdingselskab. Anmodningen var begrundet med, at der var uenighed om fremtidige aktiviteter og udbyttepolitik i det nystiftede holdingselskab, og en uenighed i holdingselskabet ville påvirke ledelsen i dets datterselskaber. SKAT's vurdering i denne sag var, at dokumentationen ikke var tilfredsstillende, og at hovedformålet med spaltningen var skatteundgåelse.

Uenigheder/uoverensstemmelser blandt kapitalejerne kan anses for en forretningsmæssig begrundelse. Om SKAT godkender begrundelsen, sker ud fra en konkret vurdering af dokumentationen i den enkelte sag. For ansøgerne handler det om at føre en stærk

⁶⁴ Generationsskifte og omstrukturering, det skatteretlige grundlag af Birgitte Sølvkær Olesen 5. Udgave s. 355

⁶⁵ Generationsskifte og omstrukturering, det skatteretlige grundlag af Birgitte Sølvkær Olesen 5. Udgave s. 355

dokumentation som bevis for uenigheden/uoverensstemmelsen. Denne dokumentation kan eksempelvis være advokatforhandlinger, artikler og ønsket om fremtidig forskellige investeringsønsker.

Efterfølgende frasalg af aktivitet/aktier

Af SKAT's juridiske vejledning C.D.6.1.4.6 fremgår det, at ønsket om frasalg af et eller flere af de modtagende selskaber er at anse som en forretningsmæssig begrundelse for spaltningen. Et salg af en aktivitet direkte fra et selskab vil medføre avancebeskatning.

Det SKAT vil undgå er, at man benytter en skattefri spaltning til at etablere et selskab med en bestemt aktivitet, hvorefter selskabet bliver solgt, og man dermed undgår den avancebeskatning, der ville være sket ved salg af en aktivitet. Et salg af et datterselskab er skattefrit, jf. ABL § 8. Det er derfor besynderligt, at SKAT selv tillader dette som en forretningsmæssig begrundelse i juridisk vejledning, og af en række afgørelser. Som eksempel på en sag, hvor ønsket om at frasælge en aktivitet var den forretningsmæssige begrundelse, og hvor SKAT gav tilladelse, er TfS 1998.160 LR. Sagen omhandlede et holdingselskabs ønske om at spalte sit datterselskab, da dette selskab havde to meget forskellige aktiviteter, og at ejeren ønskede at frasælge den ene aktivitet. Derfor bad man ligningsrådet om tilladelse til at spalte datterselskabet ud i to nye datterselskaber, med hver deres aktivitet. Ligningsrådet samlede vurdering var, at ønsket om spaltning af datterselskabet ikke var motiveret af skatteundgåelse, idet holdingselskabet ikke ville opnå en bedre stilling end andre selskaber⁶⁶.

Der blev i SKM2006.323SKAT ligeledes givet tilladelse til spaltning af et selskab, hvis formål var at drive virksomhed med udlejning af ejendomme. Ansøgerens begrundelse var at opdele selskabets ejendomme i flere datterselskaber, hvorved et eventuelt salg af disse udskilte ejendomme ville blive lettere. Dette var tillige underbygget af, at det modtagende selskabs formål var køb og salg af ejendomme og ikke udlejning, som formålet var i det eksisterende driftsselskab.

Spaltning af et pengetanksselskab

Et pengetanksselskab er et selskab, hvis aktivmasse primært består af likvider eller finansielle aktiver⁶⁷. I forbindelse med spaltning af et pengetanksselskab vil SKAT skærpe kravene til dokumentationen af den forretningsmæssige begrundelse, end hvis der var tale om spaltning af et almindeligt selskab⁶⁸. Grunden til de skærpede krav er, at det tidligere pro rata krav er blevet ophævet, hvorfor det nu ville være muligt for at spalte et pengetanksselskab mellem

⁶⁶ Generationsskifte og omstrukturering, det skatteretlige grundlag af Birgitte Sølvkær Olesen 5. Udgave s. 362

⁶⁷ Generationsskifte og omstrukturering, det skatteretlige grundlag af Birgitte Sølvkær Olesen 5. Udgave s. 362

⁶⁸ Generationsskifte og omstrukturering, det skatteretlige grundlag af Birgitte Sølvkær Olesen 5. Udgave s. 355

to ejere, hvor de hver især får fuld rådighed over et selskab, som kun består af likvide midler. Såfremt ansøgningen kun er begrundet med kapitalejernes privatøkonomiske interesser har en ansøgning ikke den nødvendige forretningsmæssige begrundelse⁶⁹.

Som eksempel på en sag, hvor SKAT gav sin tilladelse til at spalte et pengetanksselskab, kan nævnes SKM2006.324.SKAT, hvor et selskab ejes af to ejere, med henholdsvis 87,5 % og 12,5 %, var uenige om, hvordan selskabet skulle investere sine midler. Majoritetskapitalejeren ville investere en stor del af egenkapitalen, som rakte ud over almindelig passiv pleje⁷⁰. I sin begrundelse for tilladelse til spaltningen lagde SKAT vægt på følgende: De eksisterende garantiforpligtelser gjorde en likvidation vanskelig, der var nære familiemæssige relationer mellem de to kapitalejere, og et tilbagesalg af mindretalskapitalejeren var ikke en mulighed, idet det ville ske til underkurs på grund af garantiforpligtelserne, som var i selskabet. Spaltningen ville endvidere medføre, at majoritetskapitalejerens modtagende selskab vil genoptage en erhvervsmæssig drift.

Såfremt det ikke kan dokumenteres, at der er konkrete investeringsplaner med midlerne fra pengetanksselskabet i forbindelse med spaltningen, vil SKAT finde spaltningen begrundet i kapitalejernes privatøkonomiske interesser og på baggrund heraf afvise tilladelsen. Dette var tilfældet i SKM2006.325.SKAT og i SKM2005.232.TSS⁷¹.

5.2.3.1.2 Vilkårsfastsættelse

Ligesom ved skattefri aktieombytning med tilladelse har SKAT mulighed for at fastsætte en række yderligere vilkår til tilladelsen som sikring, for at den skattefrie spaltning med tilladelse er forretningsmæssigt begrundet⁷². Af praksis fremgår det, at det mest brugte vilkår, som er blevet fastsat i tilladelserne til skattefri spaltning, er ejertidsvilkår. Endvidere er det ofte et vilkår fra SKAT's side, at alle væsentlige ændringer skal anmeldes. De væsentlig ændrede forhold, som skal anmeldes til SKAT, er de samme som ved skattefri aktieombytning med tilladelse, hvorfor der henvises til underkapitel 5.1.3.1.1.2, hvor disse forhold er gennemgået.

5.2.3.2 Skattefri spaltning uden tilladelse

En skattefri spaltning kan gennemføres uden forudgående tilladelse fra SKAT, ligesom det er gældende ved en skattefri aktieombytning. Ved gennemførelsen af en skattefri spaltning uden tilladelse stilles der ikke krav til dokumentation for, at spaltningen skal være forretningsmæssigt begrundet⁷³. For at undgå at skatteyderne anvender skattefri spaltning uden tilladelse til at begå skatteundgåelse, er der opstillet en række yderligere objektive betingelser. Disse objektive betingelser findes i FUL § 15 A, stk. 1, 4-11 pkt. og vil blive gennemgået i de følgende underkapitler.

⁶⁹ Generationsskifte og omstrukturering, det skatteretlige grundlag af Birgitte Sølvkær Olesen 5. Udgave s. 364

⁷⁰ <https://skat.dk/skat.aspx?oID=1945277&chk=216359>

⁷¹ <https://skat.dk/skat.aspx?oID=1945277&chk=216359>

⁷² Generationsskifte og omstrukturering, det skatteretlige grundlag af Birgitte Sølvkær Olesen 5. Udgave s. 364

⁷³ Generationsskifte og omstrukturering, det skatteretlige grundlag af Birgitte Sølvkær Olesen 5. Udgave s. 365

5.2.3.2.1 Efterfølgende salg af kapitalandele

Da man indførte det objektive regelsæt, var det kernen i regelsættet, at man ikke skulle kunne afstå sine aktier inden for en 3-årig periode. Betingelsen om ejerskab i tre år findes i FUL § 15 A, stk. 1, 5 pkt.. Det fremgår, at selskaber (moderselskaber), som efter spaltningen ejer minimum 10 % af kapitalen i et af de selskaber, hvori spaltningen fandt sted, eller de ejede kapitalandelene opfylder kravet til at være skattefri porteføljeaktier, ikke må afstå disse kapitalandele i periode på tre år. Ejertidskravet skyldes, at SKAT vil sikre, at spaltning uden tilladelse ikke anvendes til at gøre en skattepligtig transaktion til en skattefri transaktion. Selskaber, som sælger kapitalandele i selskaber, hvori der ejes over 10 % eller porteføljeaktier, kan sælge disse skattefrit⁷⁴. Ved manglende overholdelse af kravet bliver den gennemførte spaltning skattepligtig, hvilket medfører, at kapitalejeren bliver skattepligtig af avancen, der konstateres ved spaltningen. Ejertidskravet gælder ikke for personaktionærer, idet afståelse af aktier for personer er skattepligtige uagtet ejerandelsprocenten.

I forbindelse med ejertidskravet på tre år skal man være opmærksom på, hvilke situationer der fremkalder en afståelse. Dette er gennemgået i forbindelse med skattefriaktieombytning, hvorfor der henvises til underkapitel 5.1.3.2.1.2 for en gennemgang heraf.

5.2.3.2.2 Flere selskabsdeltagere

Af FUL § 15 A, stk. 1, 8 pkt. stilles der yderligere krav om følgende: *"4. pkt. finder ikke anvendelse, hvis det indskydende selskab har mere end én selskabsdeltager og en eller flere af disse har været selskabsdeltagere i mindre end 3 år uden at have rådet over flertallet af stemmerne og samtidig er eller ved spaltningen bliver selskabsdeltagere i det modtagende selskab, hvor de tilsammen råder over flertallet af stemmerne"*. Dette betyder, at der ikke kan ske spaltning uden tilladelse, såfremt det spaltede selskab har mere end en ejer, eller hvis det har flere ejere, må ingen af disse have været ejer i mindre end tre år, med mindre de i løbet af de tre år har ejet majoriteten af stemmerettighederne, eller de ved spaltningen ikke opnår flertal af stemmerne. Reglen har til formål at sikre, at en ny minoritetskapitalejer, som inden for tre år har erhvervet kapitalandelene i det indskydende selskab, ikke bliver majoritetskapitalejer i det modtagende selskab.

Denne betingelse er indsat for at sikre, at skattefri spaltning uden tilladelse ikke bliver brugt som et alternativ til et skattepligtigt salg af en aktivitet⁷⁵. Som eksempel på dette ville være en situation, hvor en ny kapitalejer erhverver få kapitalandele i det selskab, hvor den aktivitet, som ønskes solgt, befinder sig. Herefter foretages en skattefri spaltning uden tilladelse, så den pågældende aktivitet spaltes fra, og den nye kapitalejer modtager herved udelukkende de kapitalandele, som findes i det modtagende selskab, som modtager netop denne aktivitet.

⁷⁴ Generationsskifte og omstrukturering, det skatteretlige grundlag af Birgitte Sølvkær Olesen 5. Udgave s. 366

⁷⁵ Generationsskifte og omstrukturering, det skatteretlige grundlag af Birgitte Sølvkær Olesen 5. Udgave s. 367

I situationer, hvor der er sket succession i kapitalandele efter ABL §34, vil børnene succedere i forældrenes ejertid, og ovenstående betingelse vil derved være opfyldt allerede ved indtrædelsen i selskabet, såfremt forældrene har ejet kapitalandelene i mere end tre år⁷⁶.

5.2.3.2.3 Næringsdrivende

Det objektive regelsæt finder ikke anvendelse på spaltning, såfremt en selskabsdeltager som er næringsdrivende med køb og salg af aktier jf. ABL §17 og samtidig hermed kan modtage skattefrit udbytte af disse kapitalandele, vederlægges med andet end aktier i de modtagende selskaber⁷⁷.

5.2.3.2.4 Selskabsdeltager hjemmehørende inden for EU

Af FUL § 15 A, stk. 1, 8 pkt. fremgår det, at det objektive regelsæt ikke finder anvendelse, hvis en selskabsdeltager, som har bestemmende indflydelse i det indskydende selskab, er hjemmehørende i en stat uden for EU eller i en stat som ikke har en dobbeltbeskatningsoverenskomst med Danmark⁷⁸.

5.2.3.2.5 Spaltning skal ske til handelsværdi

Det er endnu et krav, at en skattefri spaltning uden tilladelse skal ske til handelsværdien. Det vil sige, at værdien af kapitalandelene i det modtagende selskab svarer til handelsværdien af de overtagne aktiver og passiver jf. FUL § 15 A stk. 2, 2 pkt.

5.2.3.2.6 Forholdet mellem aktiver og passiver

Af FUL § 15 A stk. 2, 3 pkt. fremgår det, at forholdet mellem aktiver og passiver, som overføres til det modtagende selskab, skal svare til det oprindelige forhold mellem aktiver og passiver, som var i det indskydende selskab⁷⁹. For at illustrere ovenstående regel kan nævnes en situation, hvor det indskydende selskab har aktiver for kr. 200 mio. og passiver for kr. 100 mio., dvs. forholdet 1/2, så skal de aktiver, som overføres til det modtagende selskab have samme forhold, eksempelvis kr. 20 mio. i aktiver og kr. 10 mio. i passiver.

Denne betingelse skal forhindre, at skattefri spaltning uden tilladelse bliver anvendt som alternativ til et skattepligtigt salg af aktiver i stedet bliver et skattefrit salg af kapitalandele. Dette kunne foregå ved, at der sker en udspaltning af en aktivitet til et modtagende selskab og samtidig hermed overfører en stor gæld, som overstiger forholdet mellem aktiver og passiver i det indskydende selskab og på den måde reducerer den skattepligtige avance, der vil ske ved en senere afståelse af aktivet⁸⁰.

Bestemmelsen skal tillige forhindre, at det indskydende selskab bliver tømt for værdier og står tilbage med gæld, som overstiger det oprindelige forhold mellem aktiver og passiver i

⁷⁶ Generationsskifte og omstrukturering, det skatteretlige grundlag af Birgitte Sølvkær Olesen 5. Udgave s. 367

⁷⁷ Generationsskifte og omstrukturering, det skatteretlige grundlag af Birgitte Sølvkær Olesen 5. Udgave s. 368

⁷⁸ Generationsskifte og omstrukturering, det skatteretlige grundlag af Birgitte Sølvkær Olesen 5. Udgave s. 368

⁷⁹ Generationsskifte og omstrukturering, det skatteretlige grundlag af Birgitte Sølvkær Olesen 5. Udgave s. 369

⁸⁰ Generationsskifte og omstrukturering, det skatteretlige grundlag af Birgitte Sølvkær Olesen 5. Udgave s. 369

forbindelse med en skattefri spaltning uden tilladelse. På denne måde ville man også have reduceret avancebeskatningen af kapitalandelene i det indskydende selskab⁸¹.

Bestemmelsen har den konsekvens, at der er vanskeligt at gennemføre en grenspaltning, hvor både grenkravet og kravet om, at forholdet mellem aktiver og passiver fortsat skal være det samme, overholdes.

5.2.4 Skattemæssige konsekvenser af en skattefri spaltning

Såfremt reglerne om skattefri spaltning, som findes i FUL §15 A, anvendes, vil der ikke udløses en beskatning hos hverken aktionæren eller selskaberne. Successionsprincipperne i FUL §8, 9 og 11 har betydning for både aktionær og selskab i forbindelse med en spaltning⁸². Der er ikke forskel på konsekvenserne af skattefri spaltning med eller uden tilladelse.

5.2.4.1 De involverede selskaber

Der sker ikke beskatning hos det indskydende selskab, dette gælder for avancer efter KGL, EBL, ABL, AL §40 og SL §5 A⁸³. Dette gælder både ved skattefri spaltning med og uden tilladelse. I medfør af FUL § 8 succederer det modtagende selskab i det ophørende/indskydende selskabs skattemæssige stilling på de enkelte aktiver i forhold til anskaffelsessum, tid, hensigt og foretagende af- og nedskrivninger⁸⁴. Dette resulterer i, at en senere afståelse vil få en tilsvarende højere avancebeskatningen, som der ved spaltningen er udskudt beskatning af som følge af successionen.

5.2.4.2 For kapitalejeren

Såfremt kapitalejeren modtager et kontantvederlag i forbindelse med spaltningen, vil dette blive beskattet enten som udbytte eller aktieavance efter ABL's regler herom jf. FUL §9. Ved spaltninger anses de kapitalandele, som kapitalejeren havde i det indskydende selskab, for ombyttet med kapitalandelene i det modtagende selskab. Som følge heraf sker der succession, og kapitalejeren har derfor ikke ændret sin skattemæssige stilling i spaltningen.

5.2.5 Valg mellem skattefri spaltning med eller uden tilladelse

Idet en skattefri spaltning kan gennemføres med eller uden forudgående tilladelse fra SKAT, er det relevant at vide, i hvilke situationer den ene eller anden løsning er mest fordelagtig.

En skattefri spaltning med tilladelse er fordelagtig i situationer, hvor fordelingen mellem aktiver og passiver ikke er konstant, som det ofte er tilfældet ved grenspaltninger⁸⁵. Dette

⁸¹ Generationsskifte og omstrukturering, det skatteretlige grundlag af Birgitte Sølvkær Olesen 5. Udgave s. 369

⁸² Generationsskifte og omstrukturering, det skatteretlige grundlag af Birgitte Sølvkær Olesen 5. Udgave s. 370

⁸³ Generationsskifte og omstrukturering, det skatteretlige grundlag af Birgitte Sølvkær Olesen 5. Udgave s. 371

⁸⁴ Generationsskifte og omstrukturering, det skatteretlige grundlag af Birgitte Sølvkær Olesen 5. Udgave s. 371

⁸⁵ Generationsskifte og omstrukturering, det skatteretlige grundlag af Birgitte Sølvkær Olesen 5. Udgave s. 371

skyldes, at det ikke er et krav ved en skattefri spaltning med tilladelse, at forholdet mellem aktiver og passiver, som overføres til det modtagende selskab, skal svare til forholdet mellem aktiver og passiver i det indskydende selskab, ligesom det er gældende ved en skattefri spaltning uden tilladelse.

En skattefri spaltning uden tilladelse er fordelagtig, når der ønskes spaltning af pengetanksselskaber eller holdingselskaber, idet der oftest i disse selskaber er en ukompliceret fordeling af aktiver og passiver. Ved spaltning af disse selskaber foreligger der oftest ingen forretningsmæssige begrundelser for at kunne anvende spaltning med tilladelse⁸⁶.

5.3 A/B-modellen

5.3.1 Generelt om A/B-modellen

A/B-modellen er en metode for opsplitting af kapitalen i et selskab i flere aktieklasser. Ved opdeling af kapitalen i aktieklasser opnås en mulighed for, at den erhvervende part kan indtræde i virksomheden med større procentandele af ejerskabet med en relativt lav finansiering. A/B-modellen bygger på, at man finansierer overdragelsen af en virksomhed ved at lade virksomheden betale for overdragelsen i form af udbytter og eventuelt tilbagekøb af egne aktier. Modellen bruges typisk i tilfælde, hvor der er etableret en holdingstruktur. Dette kan eksempelvis opnås ved en omstrukturering som gennemgået tidligere i kapitel 5. Dette skyldes, at generationsskifter ved hjælp af A/B-modellen som oftest involverer, at det er holdingselskabet, der overdrages, og ikke driftsselskabet. Overdragelsen af driftsselskabet og styringen af dette sker derfor også indirekte, da ejerskabet af driftsselskabet, og dermed styringen af dette, ligger i holdingselskabet.

I praksis opdeles selskabets kapitalandele i klasser, fx A- og B-aktier. A-aktierne får i denne konstellation forlods udbyttet, hvilket resulterer i, at disse får en højere værdi, end deres nominelle andel af virksomheden antyder. Tillige tildeles A-aktierne ofte yderligere eller alle stemmerettighederne i selskabet. Dette har den afledte effekt, at B-aktierne har en lav handelsværdi, og dermed billigt kan overdrages til erhververen, mens de har en høj ejerandelsprocent. Som følge af A-aktiernes forlods udbyttet, ligesom disse typisk også får tildelt ekstra stemmerettigheder, har B-aktierne ikke adgang til udbytte eller bestemmelsesret. Af samme årsag vil ejeren af disse ikke få et løbende afkast, på trods af virksomheden tjener penge, og ejeren har en stor ejerandel af virksomheden. Efter forlods udbyttet er udøvet, kan aktieklasserne ophæves, såfremt det ønskes, uden der sker beskatning. A/B-modellen har været brugt i generationsskifter som en måde, hvorpå

⁸⁶ Generationsskifte og omstrukturering, det skatteretlige grundlag af Birgitte Sølvkær Olesen 5. Udgave s. 374

erhververen opnår en stor ejerandel til en lav værdi, samt hvor overdrageren undgår beskatning af en eventuel avance ved afståelse af disse aktier.

I et generationsskifte ved anvendelse af A/B-modellen etableres aktieklasserne på to måder:

- Kapitalforhøjelse
- Vedtægtsændring

5.3.1.1 Kapitalforhøjelse

En afståelse af aktier er, som tidligere nævnt i denne afhandling, skattepligtig efter ABL § 8 og 9 (selskab) eller § 12 (person). Dog sker der ikke beskatning, såfremt A/B-modellen etableres ved en kapitalforhøjelse. Denne metode udføres i praksis ved, at selskabets nominelle kapital nedbringes til et minimum. Kravet til selskabets kapital er, jf. SEL § 4, at aktieselskaber skal have en kapital DKK 400.000, og anpartsselskaber skal have en kapital på DKK 40.000⁸⁷. Det vil derfor være en fordel i forbindelse med overdragelsen at omdanne holdingselskabet, som overdrages, til anpartsselskab. Kapitalen kan herved nedbringes til DKK 40.000. Herefter tildeles A-aktierne forlods udbyttet svarende til selskabet værdi, samtidig med den erhvervende part indskyder ny kapital som B-aktier. Da de involverede parter i forbindelse med etableringen af A- og B-aktierne ønsker at overdrage en så stor del af virksomheden som muligt, er det en fordel, at selskabet er et anpartsselskab. Dette skyldes, at selskabskapital jf. SEL § 31 ikke kan tegnes til underkurs. B-aktierne skal derfor tegnes til minimum kurs 100. Ved indskydelse af eksempelvis DKK 100.000 opnås følgende ejerandele, såfremt det antages, at kapitalen er nedbragt til et minimum før etableringen af B-klasse aktierne:

Figur 5 – Ejerandelsfordeling ved A/B-modellen

	Aktieselskab	Anpartsselskab
Nuværende kapital	400.000	40.000
Indskudt kapital	100.000	100.000
Ny samlet kapital	500.000	140.000
A-aktier	400.000	40.000
<i>Ejerandel</i>	<i>80,00%</i>	<i>28,57%</i>
B-aktier	100.000	100.000
<i>Ejerandel</i>	<i>20,00%</i>	<i>71,43%</i>

⁸⁷ <https://www.retsinformation.dk/Forms/R0710.aspx?id=209846>

Som det fremgår af ovenstående figur 5, opnås en betydeligt større ejerandel ved indskydelsen i anpartsselskabet. Dette er en fordel, da denne ejerandelsfordeling fortsat er gældende efter forlods udbytteretten er udøvet. Dette betyder tillige, at den erhvervende part kan opnå 71,43 % af ejerandelene, og stemmeandelene, såfremt aktieklasserne elimineres, efter at forlods udbytteretten er udøvet.

5.3.1.2 Vedtægtsændring

Ved etablering af A-og B-aktier ved vedtægtsændring allokeres en del af den eksisterende kapital til B-aktierne. Dette er en fordel, da der ikke sker binding af unødigt kapital i perioden for forlods udbytteretten. Dog har denne metode den ulempe, at overdrageren skal sælge kapitalandelene til erhververen og dermed bliver skattepligtig af avancen på den del af anparterne, som bliver solgt. Det har ikke i alle tilfælde været en ulempe, da anskaffelsessummen historisk set har skulle fordeles på baggrund af den nominelle fordeling mellem den andel der sælges, og den andel der ikke sælges, svarende til den nominelle fordeling mellem A og B-aktier. I visse tilfælde har det resulteret i, at den overdragende part har opnået et kurstab på kapitalandelene ved overdragelsen. Denne praksis er ved at blive ændret. Regeringen har fremsat forslag om ændring, således at anskaffelsessummen skal fordeles på baggrund af de solgte kapitalandele og de ikke solgte kapitalandele markedsværdi⁸⁸. Denne ændring vil betyde, at de situationer, hvor der utilsigtet er sket overdragelser med kurstab, ikke vil opstå længere. Lovforslaget er ved indsamling af data til denne afhandling ikke vedtaget, men vil såfremt det bliver vedtaget have virkning med tilbagevirkende kraft til den 1. oktober 2019.

Effekten af ændringen ses af nedenstående illustration, som Skatteministeriet har udarbejdet:

	Gældende regler		Foreslåede regler	
	Nominel aktiekapital	Fordeling af anskaffelsessum	Handelsværdi	Fordeling af anskaffelsessum
A-aktier	1.000	150.000	3.000.000	1.125.000
B-aktier	9.000	1.350.000	1.000.000	375.000
Samlet	10.000	1.500.000	4.000.000	1.500.000

Ved opgørelse af aktieavancen ved salg af B-aktierne vil forskellen være som følger:

	Gældende regler	Foreslåede regler
Salgssum	1.000.000	1.000.000
Anskaffelsessum	(1.350.000)	(375.000)
Aktieavance	(350.000)	625.000

⁸⁸ <https://gorrissenfederspiel.com/viden/nyheder/foreslaaede-nye-regler-vil-faa-betydning-for-generationsskiftemodellen-ab-modellen>

Efter indsamling af data til denne afhandling, samt efter afslutningen af skriveprocessen af dette afsnit er denne ændring vedtaget i forbindelse med finansloven for 2020 af 2. december 2019.

5.3.2 Forlods udbytteret

Forlods udbytteretten, som tildeles A-aktierne i en A/B-model, er et udtryk for den del af selskabets værdi, som på tidspunktet for etablering af B-aktierne ikke vederlægges. Forlods udbytteretten er altså den betaling, overdrageren ville have fået ved en afståelse af samme ejerandel uden opdeling i aktieklasser. Størrelsen af forlods udbytteretten kan beregnes på flere måder, hvorfor det altid anbefales at søge om bindende svar fra SKAT. Det bindende svar vil sikre, at værdiansættelsen af virksomheden, som er anvendt til beregningen af forlods udbytteretten, er korrekt, samt at selve forlods udbytteretten er beregnet korrekt i det pågældende tilfælde, jf. SKAT. Til beregning af forlods udbytteretten kan der anvendes flere modeller. Dog har SKAT i SKM2004.416.LR fremsat følgende metode⁸⁹:

$$(\text{ejerandelen} * (\text{selskabets samlet værdi} + \text{tegningsbeløb}) - \text{tegningsbeløb}) / \text{ejerandel} = \text{forlods udbytteretten før forrentning.}$$

Ud over forlods udbytteretten skal værdiansættes, skal der tillige fastsættes en periode, hvori denne ret skal udøves. Såfremt den beregnede forlods udbytteret ikke kan udøves forsvarligt, jf. Selskabslovens forskrifter herom, indenfor den fastsatte tidsperiode, er det et udtryk for, at virksomhedens performance ikke lever op til forventningerne. Dette resulterer i, at den overdragende part ikke skal kompenseres for den resterende del. Det betyder, at den ikke udøve andel af forlods udbytteretten frafalder og ikke kommer til udbetaling til overdrageren. Som følge af denne risiko skal der i forbindelse med fastsættelsen af forlods udbytteretten foretages en forrentning af denne. Ved fastsættelse af denne rentesats skal der tages højde for virksomhedens profil, og renten skal tilnærmes den kapitaliseringsgrad en uafhængig investor ville kræve ved en tilsvarende investering. Ved fastsættelse af rentesatsen kan der tages udgangspunkt i den alternative rente, som ville være opnået ved investering i en lang obligation med tillæg for den pågældende risiko. Det ses dog af SKM2011.79.SR, at der ikke altid vil fremkomme et risikotillæg, hvorfor renten kan fastsættes til den gældende rente på lang obligation på overdragelsestidspunktet⁹⁰.

⁸⁹ <https://skat.dk/skat.aspx?oid=215348>

⁹⁰ <https://skat.dk/SKAT.aspx?oid=1925050>

5.3.2.1 Praksisændring

SKAT har i forbindelse med beregningen af den værdi, som skal anvendes ved fastsættelsen af forlods udbytteretten i juni 2019 afgivet et bindende svar, som betyder, at en praksisændring er på vej. Praksisændringen betyder, at der ved beregningen af forlods udbytteretten historisk set har været taget udgangspunkt i virksomhedens nuværende værdi. I SKM2019.371.SR fandt SKAT, at der forelå en uforholdsmæssig gevinstmulighed i forhold til risikoen for tab⁹¹. Denne gevinstmulighed skulle indgå i beregningen af selskabets værdi og dermed medvirke en højere forlods udbytteret end fastsat i den pågældende sag. Da der er tale om en praksisændring, skete dette imidlertid ikke. En sådan ændring vil først være gældende seks måneder, efter at SKAT har fremsendt et styresignal om ændringen.

Da der ved indsamling af data til denne afhandling ikke er udsendt et sådant styresignal fra SKAT, vil det ikke blive indarbejdet i afhandlingen.

6. Finansiering

I forbindelse med et generationsskifte, hvor den erhvervende part skal finansiere en større overdragelsessum ved erhvervelsen af en virksomhed, vil erhververen sjældent have det fulde beløb i frie midler. I dette kapitel gennemgås de modeller, som anvendes til finansiering af overdragelsen i generationsskifter.

6.1 Kontanter/fremmede finansiering

Vederlæggelse via kontanter er for den overdragende part at foretrække. Dette giver en sikkerhed om, hvor mange likvider overdrageren får, samt hvornår vederlæggelsen finder sted. Desuden får den overdragende part midlerne med det samme og kan dermed selv investere dem som ønsket, for at sikre den fremtidige levestandard.

Hvorvidt erhververen har pengene i frie midler, eller har finansieret dem via banklån, er for overdrageren ikke relevant. Det bør dog bemærkes, at det kan være svært for en erhverver at finde fremmede kapital til finansieringen af erhvervelse af en virksomhed, da muligheden for og kravene for sikkerhed ved denne type lån er skærpet over for bankerne i de seneste år. Af samme grund finder denne form for vederlæggelse typisk ikke anvendelse alene, med mindre man sælger til en større investor eller konkurrent.

Denne finansieringsform finder hyppigst anvendelse i kombination med de øvrige finansieringsformer.

⁹¹ <https://skat.dk/skat.aspx?oid=2290240>

6.2 Gaver

Gave som vederlæggelse i forbindelse med et generationsskifte finder oftest anvendelse i kombination med overdragelser med succession. Muligheden for at anvende gave som en vederlæggelse kan dog anvendes ved overdragelse til enhver person. Gaver bliver beskattet jf. Statsskatteloven (SL) § 4 litra c som personlig indkomst⁹². Beskatningen af personlig indkomst sker efter PSL § 3⁹³. Beskatningen af gaver sker dog som gaveafgift i henhold til Boafgiftsloven (BAL) § 22 for følgende personkreds, der er udtømmende:

- Børn
- Stedbørn
- Børns- og stedbørns afkom (børnebørn)
- Børns- og stedbørns længstlevende ægtefælle
- Forældre
- Samlever
- Plejebørn
- Stedforældre
- Bedsteforældre

Ved anvendelse af gave som vederlæggelse ved generationsskifte med succession skal man være opmærksom på, at personkredsen, der er omfattet af reglerne for succession, ikke er den samme som omfattet af ovenstående udtømmende liste over personer, som bliver afgiftspligtig af gaver efter BAL § 22.

Personer, som modtager en gave, og som er nævnt af BAL § 22, skal betale en gaveafgift på 15 % af det afgiftspligtige beløb, jf. BAL § 23. Dog er der et bundfradrag i 2019 på DKK 23.000 til svigerbørn og DKK 65.700 til de resterende personer i den ovenstående liste⁹⁴. Dette bundfradrag reguleres i PSL § 20. Såfremt det overdragne er aktier eller en erhvervsvirksomhed og det overdragne opfylder reglerne for at kunne overdrages med succession, vil gaveafgiften imidlertid udgøre 6 % i 2019 og 5 % fra 2020 og fremover, jf. BAL § 23 A, stk. 4⁹⁵.

⁹² <https://www.retsinformation.dk/forms/r0710.aspx?id=63303>

⁹³ <https://www.retsinformation.dk/Forms/R0710.aspx?id=209109>

⁹⁴ <https://www.skm.dk/skattetal/beregning/afgiftsberegning/boafgift-og-gaveafgift-faktaside>

⁹⁵ <https://www.skm.dk/skattetal/beregning/afgiftsberegning/boafgift-og-gaveafgift-faktaside>

Personer, som opfylder krav til lavere boafgift jf. BAL § 22, og som også er nævnt i reglerne om succession i ABL § 34, 35 og 35 A, har mulighed for at anvende denne lavere afgift. Det omfatter følgende personer:

- Børn
- Stedbørn
- Børnebørn
- Samlever

Der gives i BAL 23 A, stk. 1 en mulighed for, at yderligere personer, end de i BAL § 22 nævnte, kan anvende denne lavere afgiftssats ved overdragelse af erhvervsvirksomheder og aktier, da følgende personer tillige gives denne mulighed:

- Søskende
- Søskendes børn
- Søskendes børnebørn

Denne mulighed gives imidlertid kun hvis gavegiveren ikke selv har afkom, BAL § 23 A⁹⁶.

Som det fremgår af ovenstående, er der ikke krav om, at overdragelsen skal ske med succession, men blot at erhvervsvirksomheden eller aktierne opfylder kravene til at kunne overdrages med succession. Hvorvidt en virksomhed kan overdrages med succession, er gennemgået i kapitel 4.

I BAL § 23 A, stk. 2 og BAL § 23 B stilles der krav til gavegiver og gavemodtager, for at gavemodtager kan anvende denne lavere gaveafgift. Kravene omfatter følgende:

- Gavegiver har ejet virksomheden det seneste år.
- Gavegiver eller nærtstående har medvirket aktivt i driften i 1 år
- Ejertidskrav på 3 år

I BAL § 23 A, stk. 2, pkt. 1 fremgår det, at gavegiver skal have ejet de overdragende aktier i det seneste år forinden overdragelsen. Dette kan ske via direkte eller indirekte ejerskab.

I BAL § 23 A, stk. 2, pkt. 2 fremgår det, at *“Gavegiver eller dennes nærtstående har i mindst 1 år af gavegivers ejertid deltaget aktivt i virksomheden”*⁹⁷. Det defineres at deltage aktivt i et selskab betyder, at gavegiver eller dennes nærtstående skal have medvirket i selskabets ledelse. Det defineres desuden at nærtstående omfatter følgende personer *“Som gavegivers nærtstående anses gavegivers ægtefælle, søskende, søskendes afkom og den i § 22, stk. 1 og 2, anførte personkreds”*⁹⁸. I modsætning til kravet om ejertid stilles der ikke krav til, at denne deltagelse i ledelsen skal ske helt frem til overdragelsen. Kravet til deltagelsen i ledelsen stilles

⁹⁶ <https://www.retsinformation.dk/Forms/R0710.aspx?id=191811>

⁹⁷ <https://www.retsinformation.dk/Forms/R0710.aspx?id=191811>

⁹⁸ <https://www.retsinformation.dk/Forms/R0710.aspx?id=191811>

i stedet i henhold til ejerperioden. Dette er en værnsregel mod, at en gavegiver, som ellers ville have givet likvider med afgiftssats 15 %, i stedet vælger at opkøbe aktier i en virksomhed, hvor denne eller dennes nærtstående tidligere har været en del af ledelsen. Herefter beholder gavegiver aktierne i et år for dernæst at overdrage aktierne med lavere afgiftssats (6 % i 2019 og 5 % fremover). I og med at den aktive deltagelse i ledelsen i dette tilfælde ikke falder sammen med ejerperioden, vil kravet ikke blive opfyldt.

Det fremgår af BAL § 23 A, stk. 3, at grundbeløbet, som er fastsat i BAL § 22, stk. 1 og stk. 2, og som ikke er afgiftspligtige, fordeles forholdsmæssigt mellem den gave, som gives efter BAL § 22 og BAL § 23 A. Det betyder, at man ikke kan give en pengegave først og dermed sikre, at bundfradraget anvendes på den del af gaven, som er afgiftspligtig efter den høje sats, og derefter give en virksomhed i gave og lade denne fuldt afgiftspålægges med den lavere afgift.

Af BAL § 23 B fremgår det, at *“Foretager gavemodtager inden udløbet af en periode på 3 år fra modtagelsen direkte eller indirekte en hel eller delvis overdragelse af aktierne eller virksomheden, forhøjes gaveafgiften efter § 23 a, stk. 1, til 15 pct., idet forhøjelsen af afgiften dog reduceres forholdsmæssigt til den andel af 3-årsperioden, som ikke er udløbet ved overdragelsen. Afgiftspligten af forhøjelsen påhviler gavemodtager”*⁹⁹. Dette kan sidestilles med det ejertidskrav, som opstår ved skattefrie omstruktureringer. Der stilles krav om, at den nye ejer af kapitalandelene ikke direkte eller indirekte må sælge disse i en periode på tre år efter overdragelsen. Såfremt det gøres alligevel, omgøres den oprindelige afgiftsmæssige konsekvens, således at der ikke gives muligheden for den lavere afgift. Dette gøres dog kun forholdsmæssigt for den del af ejertidsperioden, som ikke overholdes. Det vil i praksis sige, at der kun sker en forhøjelse af afgiften fra 6 % i 2019 til 15 % for halvdelen af gaven, såfremt det direkte eller indirekte salg af selskabet sker efter 18 måneder.

Sker der afståelse inden for de første tre år efter erhvervelsen af selskabet, og skyldes afståelsen sygdom, livstruende sygdom eller overdrages selskabet til en af BAL § 22 nævnt person, vil denne afgiftsforhøjelse imidlertid ikke gøres gældende. Afgiftsforhøjelsen vil tillige ikke gøres gældende, hvis afståelsen inden for de første tre års ejertid sker som følge af en virksomhedsomdannelse eller en skattefri omstrukturering. Det er dog et krav, at der i forbindelse med virksomhedsomdannelsen eller omstruktureringen ikke må ske vederlæggelse med andet end aktier. Såfremt der sker vederlæggelse med andet end aktier, vil den del, der vederlægges med andet, skulle afgiftsforhøjes til 15 %, jf. BAL § 23 B stk. 2.

Da den laveste afgiftssats udelukkende kan opnås ved overdragelse af erhvervsvirksomheder og til en nærmere begrænset personkreds, er gave ikke velegnet til finansiering i kombination med øvrige finansieringsmuligheder. Det skyldes blandt andet ejertidskravet, som gør det

⁹⁹ <https://www.retsinformation.dk/Forms/R0710.aspx?id=191811>

besværligt at påregne, hvornår man kan overdrage, til hvem, og hvordan denne overdragelse kan finde sted.

Efter indsamling af data til denne afhandling, og efter afslutningen af skriveprocessen af dette afsnit er det i forbindelse med finansloven for 2020 af 2. december 2019 besluttet at hæve bo og gaveafgiften på overdragelse af erhvervsvirksomheder til 15 % fra 2020. Da denne ændring sker efter afslutningen af skriveprocessen for det teoretiske afsnit i denne afhandling, samt det forhold, at ændringen ikke er indarbejdet i lovteksten eller Skatteministeriets hjemmeside, vil der ikke ske ændring af det teoretiske afsnit. Dog skal det bemærkes, at vi agter at anvende den forhøjede bo- og gaveafgiftssats i det praktiske afsnit ved beregning af eksempler i casevirksomheden.

6.2.1 Passivpost

Ved overdragelse af en virksomhed ved anvendelse af reglerne om succession efter ABL § 34, hvor der sker vederlæggelse helt eller delvist i form af gave, skal der beregnes en passivpost, jf. KSL § 33 D. Det er et krav efter KSL § 33 D, at denne vederlæggelse i form af gave tillige skal resultere i en gaveafgift. Gavens omfang skal derfor overstige de i BAL § 22 nævnte afgiftsfrie grundbeløb. Passivposten er et udtryk for compensation af den latente skat, som påhviler erhververen ved overdragelsen med succession. Passivposten modregnes i gavens værdi ved beregningen af gaveafgiften jf. KSL § 33 D, stk. 1.

Passivposten skal tillige indregnes ved overdragelse til personer, som ikke nævnes i BAL § 22. Passivposten skal i disse tilfælde modregnes i gavens værdi ved beskattningen efter SL § 4, litra c.

Passivposten opgøres jf. KSL § 33 D, stk. 2 som *“den lavest mulige skattepligtige fortjeneste, som ville være fremkommet, hvis gavegiveren havde solgt aktivet på tidspunktet for dets overdragelse”*¹⁰⁰. Ved overdragelse af et selskab vil det i praksis betyde, at passivposten udgør 22 % af den avance, overdrageren ville være skattepligtig af, såfremt overdragelsen ikke var sket med succession.

Det fremgår af afgørelse fra landsskatteretten i sag SKM2001.28.LSR¹⁰¹, at passivposten skal beregnes på den fulde avance på overdragelsestidspunktet, uagtet om vederlæggelsen i forbindelse med overdragelsen sker fuldt eller delvist ved gave.

Ved beregning af passivposten er det jf. KSL § 33 D stk. 7 muligt at få bindende svar fra SKAT. En beregning af passivposten fra SKAT er bindende for gavegiver og gavemodtager og sikrer dermed også, at SKAT i medfør af BAL § 27 ikke kan påklage gavens værdiansættelse, da de påser denne ved beregning af passivposten.

¹⁰⁰ <https://www.retsinformation.dk/Forms/R0710.aspx?id=168178>

¹⁰¹ <https://skat.dk/SKAT.aspx?oid=106761>

6.2.2 Meddelelse til SKAT og hæftelse for gaveafgift

Af BAL § 26, stk. 1 fremgår det, at gavegiver og gavemodtager senest 1 maj i det efterfølgende år efter gavens overdragelse skal indberette gavens afgiftsmæssige værdi, såfremt gaven overstiger de af BAL § 22 nævnte afgiftsfrie grundbeløb. Såfremt denne frist ikke overholdes, kan SKAT jf. BAL § 26, stk. 3 skønne gavens størrelse og dermed fastsætte afgiften på baggrund af den skønnede værdi.

Værdien af en gave skal jf. BAL § 27 svare til dennes markedsmæssige værdi. Såfremt SKAT skønner, at den indberettede værdi ikke svarer til gavens værdi på overdragelsestidspunktet, kan SKAT ændre værdiansættelsen af gaven indtil seks måneder efter modtagelse af anmeldelsen sket efter BAL § 26, jf. BAL § 27 stk. 2.

Det fremgår af BAL § 30, at *“Afgiften af en gave forfalder til betaling samtidig med indgivelse af gaveanmeldelsen. Afgiften påhviler modtageren, men giveren hæfter solidarisk med modtageren for betalingen”*¹⁰². Det betyder, at gaveafgiften er forfalden senest den 1. maj i det efterfølgende år efter modtagelsen af gaven. At modtager og giveren hæfter solidarisk for betalingen af afgiften betyder, at man som den overdragende part i et generationsskifte, hvor gave anvendes som vederlæggelsesmetoden, kan betale gaveafgiften for den erhvervende part. Da den erhvervende part som oftest ikke har de store likvider til betalingen for erhvervelsen af en virksomhed, kan det ses som en ekstra håndsækning fra overdrageren til erhververen i forbindelse med overdragelsen, da denne ikke skal finde disse likvide midler. Det kan endvidere ses som en yderligere skattefri gave, da modtageren ikke bliver afgifts- eller skattepligtig af den likvide besparelse, erhververen har, ved at giveren betaler gaveafgiften. Denne mulighed for, at gavegiver kan betale afgiften, gør en gave som finansieringsmulighed endnu mere attraktiv ved generationsskifter til ens familie.

6.3 Gældsbrief

Gældsbrief er en finansieringsform, hvor overdrageren giver en kredit til erhververen, uden denne skal til banken for at optage fremmede finansiering. Gældsbriefe bruges primært på to måder i generationsskifter.

Først kan der mellem parterne udarbejdes et gældsbrief, som minder om et banklån. Det vil sige et gældsbrief med en rente og forud aftalte ydelser til at afdrage gælden. Ved anvendelse af denne type gældsbrief indgår dette som en del af vederlæggelsen til overdrageren, og det vil dermed også indgå i den avance, som evt. kommer til beskattning, såfremt der ikke overdrages med succession. Ved udarbejdelsen af vilkår af denne type gældsbrief skal overdrageren og erhververen være opmærksom på, at disse skal være på markedsmæssige vilkår. Såfremt rentevilkårene eksempelvis er lavere end for sammenlignelige gældsbriefe, vil

¹⁰² <https://www.retsinformation.dk/forms/r0710.aspx?id=166398>

denne lavere rente være at anse for en gave, som er skatte- eller afgiftspligtig for modtageren. Denne type begunstiggelse er der dog ikke hjemmel for at beskatte, såfremt den begunstigede (erhververen) er inden for gaveafgiftskredsen jf. BAL¹⁰³. På trods af der ikke sker løbende beskatning af den i forhold til markedsvilkår sparede rente, vil der for erhververen skulle beregnes en kursgevinst, som vil blive beskattet som gave, jf. Tfs.2000.369¹⁰⁴.

Den anden type af gældsbrief, som anvendes ved generationsskifter, er anfordringsgældsbriefe. Dette er en type gældsbrief uden en fast bindende aftale for gældens afvikling. Afviklingen kan ske løbende via nedbringelse via gaver fra overdrageren (gældsgiver) eller via afdrag fra erhververen (gældstager). Gældsbriefets forfald skal dog være fastsat i gældsbriefet, idet det kommer til forfald på anfordring af overdrageren (gældsgiver) med meget kort varsel, højst 14 dage. I praksis anvendes denne type gældsbrief som en del af vederlæggelsen ved generationsskifter inden for familien, da der ikke er krav om rente på denne type lån, og den overdragende part har mulighed for at nedbringe gælden hvert år ved hjælp af gaver, som ligger under grundbeløbet fastsat i BAL. Ydermere har overdragerens ægtefælle ligeledes mulighed for at yde en gave til erhververen, såfremt dette er et fælles barn på grundbeløbet, hvorefter barnet yderligere kan anvende dette til afdrag på gælden¹⁰⁵. Som følge af de fordelagtige rentevilkår i et anfordringsgældsbrief ikke anses som en gave, og der tillige ikke skal beregnes kursgevinst heraf, som skal indgå i afgiftsgrundlaget ved vederlæggelse i kombination med gave, er anfordringsgældsbriefe en god vederlæggelsesform ved familieoverdragelser. Særligt hvor overdrageren har opsparet til sin ønskede levestandard på anden vis og dermed ikke har behov for, at vederlaget består af likvider i forbindelse med generationsskiftet.

6.4 Earn-out

Earn-out aftaler er en finansieringsmodel, hvor vederlæggelsen for overdragelsen afhænger af om de aftalte nøgletal overholder nogle aftalte parametre, det kan fx være virksomhedens overskud i en periode efter overdragelsen. Da fremtidige resultater kan være svære at budgettere ved fastsættelsen af, hvilken procentandel samt i hvilken årrække overdrageren skal vederlægges, anvendes i stedet virksomhedens historiske resultater. Den fastsatte procentandel og årrække skal tilstræbes at give en fuld vederlæggelse af virksomhedens beregnede værdi ved overdragelsen. Anvendelse af historisk data til beregningen af vederlæggelsens sammensætning betyder også, at der fra overdrageren stilles store krav til, at virksomheden fortsætter sin økonomiske udvikling og resultatopnåelse efter overdragelsen. Denne type af vederlæggelse har den store ulempe og risiko, at erhververen efter overdragelsen styrer virksomheden og dermed kan påvirke dennes resultat i den retning,

¹⁰³ <https://skat.dk/skat.aspx?oid=1947482>

¹⁰⁴ <https://skat.dk/skat.aspx?oid=1947482>

¹⁰⁵ <https://www.bdo.dk/da-dk/faglig-info/depechen/depechen-artikler-2018/vaerd-at-vide-om-familielaan-og-skat/artikel>

der ønskes, for at opnå den vederlæggelse, som erhververen finder retfærdig. Det er derfor vigtigt, at man ved udarbejdelsen af vilkårene for earn-out aftalen tager højde for eventuelle investeringsomkostninger, udskiftning af medarbejdere, risikofyldte driftsplaner mv., som kan påvirke resultater, hvoraf overdrageren skal have sin resultatandel. Det er desuden en god ide at indsætte krav om revision af regnskabet, for at overdrager kan sikre sig mod evt. bevidst og ubevidst regnskabsmanipulation, ligesom det eliminerer mulige stridspunkter mellem overdrageren og erhververen om, hvilke regnskabsprincipper der finder anvendelse. En sikring af grundlaget for beregningen i fremtiden giver desuden overdrageren en bedre mulighed for at budgettere med, hvad han/hun vil få ud af aftalen de enkelte år. Som følge af de mange uforudsigeligheder og risikoen for, hvad eksakt overdrageren kan forvente sig i vederlæggelse, anvendes denne finansieringsmetode sjældent ved overdragelser, hvor overdrageren udtræder af virksomheden og dennes drift med det samme. Ved anvendelse af denne type vederlæggelse sker det oftest i forbindelse med en gradvis overdragelse, hvor earn-out aftalens vilkår resulterer i, at overdrageren via sine resultatandele fra earn-out aftalen gradvist bliver købt ud af virksomheden. Denne metode sikrer, at overdrageren overleverer al viden, denne har, til den nye leder, og at virksomheden får den bedst mulige overgang af ledelsen. Dette sker i praksis ved, at overdrageren fortsat arbejder i virksomheden i earn-out perioden, og i denne periode bidrager overdrageren til, at virksomheden præsterer et godt resultat, da dennes vederlæggelse afhænger heraf, og erhververen får en "gratis" sparringspartner i forhold til investeringsplaner, markedsudvikling mv..

7. Casevirksomhed

7.1 Introduktion til casevirksomheden

Casevirksomheden er en fiktiv virksomhed, konstrueret til denne afhandling. Virksomheden, dennes omverden og regnskabstal er baseret på eksisterende virksomheder. Virksomheden er en detailvirksomhed med 5 butikker, beliggende i Københavnsområdet og Nordsjælland. Virksomheden drives i selskabsform (ApS), og blev etableret som et ApS i 1990, da ejeren Charlotte åbnede sin første butik på Lyngby Hovedgade. Butikkerne driver detailvirksomhed i form af salg af dametøj. Butikkerne Charmot sælger modetøj til kvinder, hvor den primære målgruppe er 30-60 år. Foruden tøj sælges der accessoires i form af punge, tasker, halstørklæder mv..

Butikkerne ejes og drives af Charlotte. Charlotte er 54 år gammel og har siden endt skolegang arbejdet inden for handel. Charlotte startede som 16-årig som butikselev i en mindre forretning i sin fødeby, Gentofte, hvor hun arbejdede i 5 år. Hun bliver som 21-årig ansat i Magasin i Lyngby, hvor hun efter to år bliver forfremmet til afdelingsleder. Samtidig med forfremmelsen flytter hun sammen med sin mand, Torben, i et hus i Lyngby. Torben arbejder nu som professor på DTU i Lyngby efter en karriere i den private sektor som ingeniør. Sammen

har Torben og Charlotte to børn. I forbindelse med tilbagevendingen fra barsel ved andet barn bliver Charlotte forflyttet til Magasin på Kongens Nytorv. Her arbejdede hun i 1,5 år, før hun som 29-årig fik muligheden for at etablere sin egen butik på Lyngby Hovedgade.

Efter opstart af den første butik på Lyngby Hovedgade drev Charlotte denne i 6 år. Da Charlotte får mulighed for at åbne endnu en butik på Farum Bytorv, gør hun dette. Hun åbnede sin tredje butik i Rødovre Centrum efter yderligere 5 år. Hun drev disse 3 butikker selv, sammen med lokale butiksansvarlige i de enkelte butikker.

Via sin Erfagruppe får Charlotte nys om, at der er mulighed for at udvide sine butikker til det nordsjællandske, da der er kommet et ideelt lokale til rådighed i SlotsArkaderne i Hillerød. Charlotte tager kontakt til en tidligere ansat butiksansvarlig, Betina, som desværre måtte stoppe, da hun flyttede til Helsingør. Betina har tidligere arbejdet for Charlotte, og da de to havde et godt samarbejde, tog hun imod tilbuddet om at starte som butiksansvarlig for butikken i Hillerød. Betina er 43 år og har tidligere mange års erfaring inden for detailsalg med særlig erfaring inden for butiksledelse og drift af detailhandel med manufaktur. Efter butikkens etablering overdrog Charlotte det fulde lederskab af denne til Betina efter ét år. Butikken bliver under ledelse af Betina en succes og leverer løbende gode resultater. Som følge heraf beslutter Charlotte efter tre år at udvide samarbejdet med Betina og udvide butikskæden i Nordsjælland ved åbning af den seneste butik i Helsingør Bycenter. Charlotte har herefter 5 butikker, hvoraf de 2 i Nordsjælland ledes af Betina og de sidste 3 ledes af Charlotte i samarbejde med lokale butiksansvarlige.

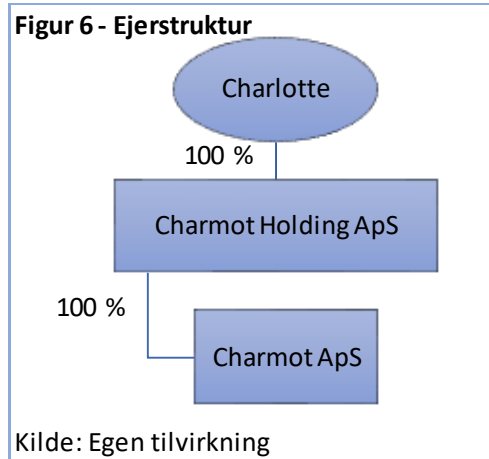
Charlotte og Torbens børn er henholdsvis 30 og 27 år gamle. Den yngste datter, Louise, er uddannet ingeniør og arbejder hos Danfoss. Den ældste datter, Freja, er uddannet handelsøkonom. Hun har efter endt uddannelse arbejdet i forskellige butikker. Da den butiksansvarlige i Rødovre Centrum stopper, får Freja, som på dette tidspunkt er 27 år, muligheden for at blive butiksansvarlig i Charlottes butik. Da hun på dette tidspunkt har arbejdet indenfor handel i syv år, ønsker hun at blive butiksansvarlig, og hun starter derfor. Freja har gennem de seneste seks år løbende overtaget ansvaret for butikkerne i Lyngby og Farum.

7.2 Virksomhedsstruktur og organisation

Selskabet Charmot er startet i 1990 som et ApS med indskud på DKK 125.000. Selskabet var ved start ejet direkte af Charlotte. Som følge af positive resultater, en voksende likvid beholdning samt det forhold, at hun overdrager det fulde lederskab af butikken i Hillerød til Betina, etablerer Charlotte et holdingselskab i 2009. Holdingselskabet bliver etableret ved skattefri aktieombytning, hvorved Charlotte indirekte ejer Charmot ApS via Charmot Holding ApS. I den forbindelse sikrer Charlotte den overskydende likviditet i selskabet og udlodder derfor det første år 3.000.000 til holdingselskabet. Siden har Charlotte løbende udloddet den

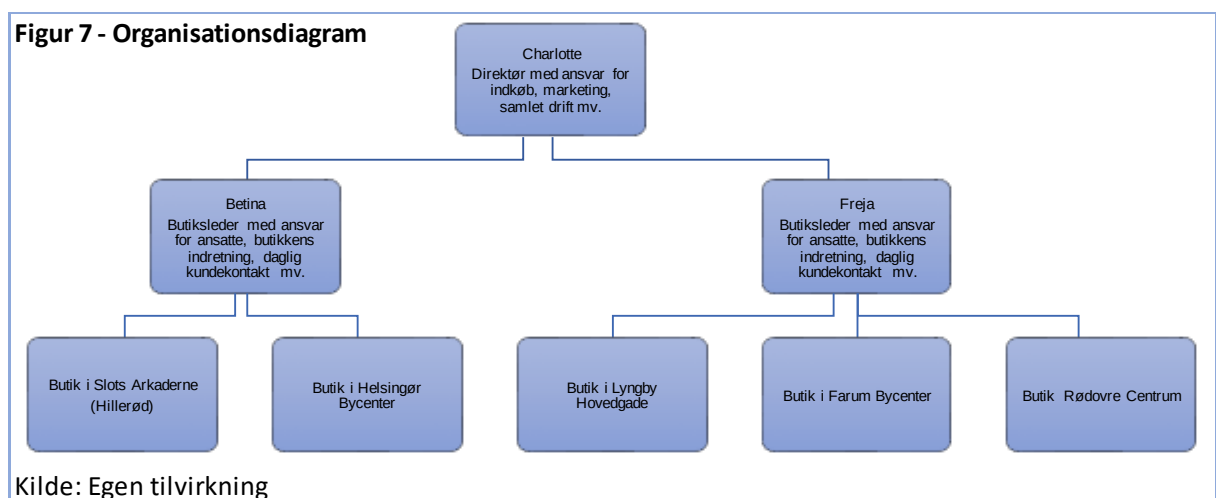
overskydende likviditet til holdingselskabet. I forbindelse med årsregnskabet for 2017 udloddes et større udbytte som led i at klargøre virksomheden til et generationsskifte.

Ejerstrukturen ser efter aktieombytningen ud som følger:

I forbindelse med inddragelsen af sin datter Freja har Charlottes rolle i virksomheden skiftet fra at være daglig leder i virksomheden til at være administrativ leder med fokus på leverandøraftaler, indkøb til kommende sæsoners kollektioner, markedsføring mv. Som følge af at Charlotte på sigt skal stoppe i virksomheden, formodentligt i forbindelse med overdragelsen, skal disse opgaver overleveres til de kommende ejere/ledere. Alt efter hvem der skal overtage virksomheden, kan det tage tid at omskole disse, og det skal der tages højde for i forbindelse med planlægningen af generationsskiftet. I forbindelse med et generationsskifte er det vigtigt, at denne overlevering af ansvaret og kontakten med leverandører sker flydende, således at der ikke sker misforståelser mellem den nye ejer/leder og leverandøren som følge af gamle aftaler eller måder at samarbejde på.

Før overdragelsen ser organisationen ledelsesmæssigt således ud:

7.3 Selskabets vision, mål og strategi

Selskabets vision er at yde den bedste kundeservice samt sælge kvalitetsdametøj til den kvalitetsbevidste kvinde. Selskabets mål er at blive kvindernes foretrukne dametøjsbutik. Målet skal sikres gennem en udsøgt kundeservice, hvor selskabet sætter kunden i centrum og giver kunden en meroplevelse ved salget.

Ligesom resten af detailbranchen har selskabet de seneste år været presset af den stigende nethandel. Som det fremgår af selskabets strategi ovenfor, er det fortsat deres hovedfokus, at salget skal ske i de fysiske butikker, hvor de kan give den bedste kundeoplevelse. Selskabet har dog måtte indse, at det nu ikke længere er muligt at se bort fra nethandlen, hvorfor et af de store projekter fremadrettet er at få etableret en hjemmeside som skal supplere salget i butikkerne.

7.4 Indledende overvejelser

7.4.1 Hvem kan der overdrages til?

På baggrund af selskabets struktur, dets nuværende organisation og eksterne forhold er der primært to personer, som kan overtage selskabet, såfremt det ikke ønskes, at selskabet skal sælges til tredje mand.

Charlotte har to døtre. Den yngste datter Louise er ingeniør og har ikke interesse i at overtage virksomheden. Charlottes ældste datter Freja har arbejdet i virksomheden i flere år og er butiksansvarlig for 3 af butikkerne. Det ville derfor være muligt for Charlotte at overdrage virksomheden til Freja. Charlotte ønsker, at begge børn får ligeligt, og der må derfor ikke ske forfordeling af Freja ved en eventuel overdragelse af selskabet til hende, hvorfor det skal overvejes, om den yngste datter skal kompenseres, eksempelvis ved gave.

Den anden oplagte kandidat at overdrage selskabet til, er Charlottes medarbejder Betina. Betina er butiksansvarlig for 2 af butikkerne, og hun har et godt kendskab til virksomheden. Hun har desuden mange års erfaring i branchen.

Ud fra ovenstående vil følgende overdragelser blive gennemgået i de efterfølgende underkapitler:

- Overdragelse til Freja.
- Overdragelse til Freja og Betina.

7.4.1.1 Overdragelse til Freja

Ved overdragelse af hele selskabet til datteren Freja er det som udgangspunkt to muligheder for udførelsen af overdragelsen. Overdragelsen kan ske af én omgang, eller overdragelsen kan ske løbende og dermed ved glidende overgang af ejerskabet og ledelsen. Fordele og ulemper ved overdragelse af én omgang og ved glidende overdragelse vil blive gennemgået i underkapitel 7.4.1.1.1 og 7.4.1.1.2.

7.4.1.1.1 Overdragelse af én omgang

Ved overdragelse af én omgang menes en metode, hvor man forbereder generationsskiftet via omstruktureringer, eventuel oplæring af erhververen, samt klargøring af overdrageren. Når de planlagte forberedelser er udført, overdrages virksomheden på en gang, hvor ejerskabet og ledelsesansvaret overgår fra dag til dag.

En overdragelse efter denne metode har den fordel, at erhververen og overdrageren begge på forhånd ved, hvornår overdragelsen sker, samt hvorledes finansieringen finder sted, og til hvilken pris. Dette skaber en vis tryghed for de involverede parter og giver også mulighed for at forberede leverandører og samarbejdspartnere på det kommende ledesskifte. Det giver endvidere den fordel for erhververen, at denne via sit ejerskab kan planlægge ændringer og forberede sig på at skulle udføre disse, samt hvornår de kan ske.

Ulempen ved en overdragelse af én omgang er det forhold, at overdrageren samt dennes viden og egenskaber forsvinder fra virksomheden fra dag til dag. Der er endvidere den ulempe, at en overdragelse af denne type ofte kræver finansiering for erhververen, da denne typisk ikke kan lægge den samlede erhvervelsessum på en gang.

7.4.1.1.2 Glidende overdragelse

Ved overdragelse med glidende overgang menes en metode, hvor generationsskiftet finder sted ad flere omgange. Dette kan ske på forskellige måder, fx ved hjælp af A/B-modeller, hvor overdragelsen af aktier ikke nødvendigvis betyder overdragelse af stemmerettigheder og dermed ikke betyder overdragelse af den bestemmende indflydelse. Der kan også ske glidende overdragelse ved at overdrage aktier ad flere omgange i mindre portioner, hvilket giver mulighed for at opspare penge til det løbende opkøb. Endvidere er der mulighed for at anvende midler i virksomheden til at tilbagekøbe egne aktier fra overdrageren og dermed over tid eliminere disse aktier og herved forøge den erhvervende parts ejerskab. Sidst kan en finansieringsmodel med glidende overdragelse ske ved hjælp af earn-out aftaler.

Fordelen ved disse metoder er, at overdragelsen og finansieringen af denne oftest sker via selskabet og dennes indtjening, og erhververen derved ikke skal finansiere så meget personligt. Ydermere sikrer den løbende overdragelse, at overdrageren bibeholdes i virksomheden over en periode, hvor de udtræder løbende, i takt med at deres ejerskab falder. Dette sikrer at den erhvervende part har en "læremester" og kan trække på overdrageren i den første periode efter erhvervelse og indtræden i rollen som ejer og leder.

Ulempen ved denne type overdragelse er, at den erhvervende part ikke sikrer sig kontrol over selskabet med det samme, og dermed kan der opstå splid mellem den overdragende og den erhvervende part, da spørgsmål som eksempelvis investering kan påvirke de nøgletal, hvorefter den overdragende parts vederlæggelse fastsættes.

7.4.1.1.3 Delkonklusion – Overdragelse til Freja

Da overdragelsen i denne situation skal ske mellem mor og datter, vurderes det usandsynligt, at Charlotte ikke vil sikre en glidende overgang af ledelsen og oplæring af Freja i den nye rolle som koncernleder under sin tid som ejer. Desuden giver finansieringsmuligheder som anfordringsgældsbrief og afdrag på dette via gaver mulighed for en mere fleksibel finansiering, hvor begge parter har tryghed for, hvad de har, og hvornår overdragelsen finder sted. På baggrund heraf anbefales det, at en overdragelse af hele koncernen til Freja sker efter en metode, hvor finansieringen af og overdragelsen af hele selskabet sker af en omgang. Dette sikrer tillige en besparelse, da der ved overdragelser mellem interesseforbundne parter altid skal sikres en korrekt behandling og værdiansættelse heraf, samt det anbefales, at der ved overdragelser mellem interesseforbundne parter altid indhentes bindende lignings svar fra SKAT, og dette oftest vil medføre omkostninger i form af rådgivning fra eksempelvis revisorer.

7.4.1.2 Overdragelse til Freja og Betina

En overdragelse delvist til Freja og Betina kan ske på flere måder. Det vurderes dog, at disse metoder kan splittes op i to primære metoder: Spaltning af selskabet eller fælles lederskab og dermed et partnerskab. Fordele og ulemper ved de to metoder vil blive gennemgået i underkapitlerne 7.4.1.2.1 og 7.4.1.2.2.

7.4.1.2.1 Spaltning af selskabet

Charmot ApS består af 5 individuelle butikker, hvor der kan trækkes særskilte indtjeningsopgørelser og balancer for de enkelte butikker. Det vil derfor være muligt at spalte Charmot A/S ud i 2 selskaber, hvor det ene selskab ejer butikkerne i Helsingør og Hillerød og det andet selskab ejer butikkerne i Lyngby, Farum og Rødovre. Det første selskab kan herefter overdrages til Betina, som er butiksansvarlig for butikkerne i dette selskab, og det andet selskab kan overdrages til Freja, som er butiksansvarlig for butikkerne i dette selskab.

Fordelene ved spaltning af Charmot ApS i 2 selskaber, hvor selskaberne derefter kan generationsskiftes til Freja og Betina, er, at begge erhververe bliver herre i eget hus og derfor selv kan bestemme, hvilken retning de 2 selskaber skal tage. Det sikrer tillige, at Charlotte som overdrager, kan anvende forskellige overdragelses- og finansieringsmetoder på de to overdragelser.

Ulempene ved en spaltning er, at der ved spaltningen og de 2 separate salg kan opstå uenighed om, hvem skal have retten til at anvende navnet Charmot, om de 2 selskaber fortsat skal have samme leverandører, eller om de nu skal agere konkurrenter med samme navn.

Dette kan tillige for kunder skabe tvivl og frustration, såfremt butikkerne med samme navn ikke længere kan yde fælles service for eksempel ved ombytninger, returvarer mv. købt i de øvrige butikker. Tillige må det antages, at en spaltning vil koste begge selskaber penge i forbindelse med indkøb, da der ikke længere kan forhandles som en enhed med 5 butikker, men leverandørerne forhandler med 2 separate enheder med henholdsvis 2 og 3 butikker. Denne mistede synergieffekt vil tillige gøres gældende på markedsføring, omkostninger til regnskab, rådgivning mv..

7.4.1.2.2 Fælles lederskab

Ved en overdragelse til Freja og Betina kan overdragelsen ske som en samlet overdragelse til de to personer, hvorved de i fællesskab erhverver selskabet fra Charlotte. En sådan overdragelse har den klare fordel, at selskabet fortsætter som en enhed og dermed bibeholder synergierne ved at have 5 butikker. Det gælder både i forhold til omkostninger, leverandøraftaler, markedsføring mv., men tillige overfor kunderne, som herved bibeholder den gode service ved, at butikkerne fortsat er en kæde. Dog vil det kræve en stor indsats og tilvænning fra de to erhververe, som herved indtræder i et partnerskab, og dermed skal lære at arbejde sammen og tage fælles beslutninger. Alt efter hvorledes et sådanne partnerskab, bliver sammensat, skal der tages stilling til, hvorledes ejerandelen skal fordeles, hvordan ansvarsområder og beslutningsprocessen skal designes, så den ene ikke kan trumfe den anden.

7.4.1.2.2.1 Overdragelse af én omgang eller glidende overdragelse

Ved overdragelse til fælles lederskab skal det overvejes om overdragelsen skal ske af én omgang, af flere omgange eller via en glidende overdragelsesmetode.

Ved overdragelse af én omgang vil partnerskabet opstå fra den ene dag til den anden. Dette er en fordel for overdrageren, som herved ikke skal tage hensyn til det nye lederskab, men blot kan drive selskabet i ene lederskab frem til overdragelsen og herefter er ude. Dog er dette ikke at fortrække for erhververne, da det må antages at være en stor omvæltning at blive ejer og øverste leder af selskabet, at skulle overtage ansvaret for flere områder og at skulle indtræde i et nyt partnerskab fra dag til dag.

Ved en glidende overgang kan dette ske på flere måder, som gennemgået i underkapitel 7.4.1.1.2. Fordelen ved dette er, at overdragelsen kan ske via en A/B-model. Dette kan for de to erhververe i dette tilfælde være en fordel, da de er vant til, at Charlotte er den øverste ledelse i selskabet, og de er lokale ledere af deres individuelle butikker. De skal derfor lære at arbejde sammen med hinanden, i stedet for at de begge arbejder sammen med Charlotte. Tillige skal de i fællesskab overtage de ansvarsområder, Charlotte tidligere har bistået. Via en A/B-model vil aktierne kunne fordeles i forhold til lederskabet over butikker, men med en andel fortsat ejet af Charlotte. Dette sikrer, at Charlotte i en årrække vil modtage sin vederlæggelse for overdragelsen via udbytter og dermed fortsat har interesse i at optimere forretningen og indtjeningen. Charlotte vil, efter at vederlæggelsen er overstået, have nogle

aktier, som de to erhververe kan vælge af købe direkte, eller indirekte via tilbagekøb af egne aktier via selskabet, eller Charlotte kan bibeholde disse ejerandele og agere rådgiver i årene efter den primære overdragelse. En fordeling af stemmerettigheder, så ingen person har stemme majoriteten, men hvor alle personer 2 i fællesskab vil opnå flertal af stemmerne, vil medvirke til, at eventuelle stridigheder ikke bliver personlige, men kan afgøres demokratisk.

7.4.1.2.3 Delkonklusion – Overdragelse til Freja og Betina

Det anbefales, at en overdragelse til Freja og Betina sker som en samlet overdragelse uden spaltning, da dette sikrer synergier og tillige skaber den bedste oplevelse for kunderne. Endvidere anbefales det, at der ved overdragelse til fælles lederskab sker overdragelse glidende, ved anvendelse af en metode, hvor Charlotte fortsat bibeholder nogle få ejerandele og stemmerettigheder. Charlotte kan herved efter den primære overdragelse agere tungen på vægtskålen ved større beslutninger og investeringer. Dette vil dels sikre en glidende overdragelse af lederskabet og ansvarsområderne til de to erhververe, Freja og Betina, dels mindske risikoen for splid og uenighed. En overdragelse, hvor Charlotte bibeholdes i virksomheden via en mindre ejerandel, vil tillige skabe en tryghed for begge erhververe, som på nuværende tidspunkt begge har et godt samarbejde med Charlotte og en forståelse af, at hun agerer upartisk.

7.4.2 Privat formueforhold

Ved et generationsskifte skal der tages højde for overdragerens, i dette tilfælde Charlottes, private formueforhold, da disse påvirker, hvorledes virksomheden kan overdrages. Efter overdragelse af virksomheden skal Charlotte have tilstrækkelige midler, til at opretholde sin levestandard. Såfremt Charlotte før overdragelsen har opsparet tilstrækkelige midler kan det overvejes, om overdragelsen skal ske helt eller delvist med gave til datteren. Dette er ikke en mulighed, såfremt overdrageren har brug for midlerne fra salget for at kunne opretholde sin levestandard. Charlotte og Torben har i fællesskab fundet frem til, at de ønsker at have DKK 400.000 før skat i gennemsnit over deres pensionsperiode. De forventer at spare op, således der er tilstrækkelige midler til at være på pension i 30 år. Charlotte og Torben skal derfor bruge en samlet opsparing på DKK 12.000.000. Forventningen er at trække mere på pensionen de første 15 år, og mindre de resterende 15 år idet alderen stiger, og muligheden for bil, ferier mv. falder, hvorved deres forbrug sandsynligvis vil mindskes.

Charlotte har via sin løn som direktør i selskabet samt løbende udbytter, haft mulighed for at opspare til pension privat. Charlotte har derved opsparet 2,4 mio. kr.. Charlottes mand Torben har via sine stillinger i det private som ingeniør og sin nuværende stilling som professor på DTU opsparet 5 mio. kr.. Herudover har Charlotte opsparet selskabets overskydende likviditet i sit holdingselskab Charmot Holding ApS. Af denne likviditet har Charlotte løbende udloddet udbytter til sig selv privat, svarende til grænsen for bundbeskatning af udbytter de enkelte år. Holdingselskabet har investeret 80 % af dens frie midler i værdipapirer. Den resterende del

står i banken, så der løbende kan ske udlån til datterselskabet eller udlodning af disse midler, såfremt der skulle blive behov herfor. De samlede omsætningsaktiver udgør i årsregnskabet for 2018 DKK 14.530.000. Ved udlodning af det samlede beløb vil der ske beskatning af udlodningen som aktieindkomst. Ved udlodning i 2019, med antagelse om, at af Charlotte kan anvende sit eget samt Torbens bundgrænse fuldt ud, vil der ske beskatning med 27 % af de første DKK 108.000 svarende til DKK 29.160 og beskatning med 42 % af de resterende DKK 14.422.000 svarende til DKK 6.057.240. Der vil altså kunne udbetales DKK 8.443.600 efter skat.

Ved udbetalingen af pension sker der beskatning af denne som personlig indkomst. Da Charlotte og Torben bor i Lyngby-Taarbæk kommune skal der ske beskatning med 36,41 % i 2019¹⁰⁶. Ved beregning af deres pensioners værdi anvendes denne skatteprocent. Charlotte og Torben har samlet 7,4 mio. i opsparet pension. Disse har en værdi af DKK 4.705.660 efter skat, såfremt midlerne udbetales over 30 år, og der derfor ikke sker beskatning til topskat.

Torben og Charlotte har derfor en samlet opsparing på DKK 13.149.260 efter skat. Da disse midler ikke vil have samme værdi i fremtiden, skal der tages højde for, at der skal opspares mere end det ønskede. Der ønskes en indkomst til sammen svarende til gennemsnitligt DKK 400.000 før skat i de kommende 30 år, fordelt således at de modtager DKK 550.000 de første 15 år, og DKK 250.000 de resterende 15 år. Dette skyldes at de efter 15 år vil være gældsfrie i deres hus og biler, samt de har nået en alder, hvor det vurderes at de har lavere omkostninger til rejser mv.. På baggrund heri kan det beregnes, at Charlotte og Torben skal have en opsparing på 14.605.151 før skat og 9.287.417 efter skat, jf. følgende figur 8:

¹⁰⁶ <https://www.skm.dk/skattetal/satser/kommuneskatter#/kommune/lyngby-taarbaek>

Figur 8- Beregning af nødvendig pensionsopsparing

Forventet devaluering	1,50%		
Skatteprocent	36,41%		
År	Ønsket udbetalt	Nutidsværdi	Efter skat
1	550.000	558.250	354.991
2	550.000	566.624	360.316
3	550.000	575.123	365.721
4	550.000	583.750	371.207
5	550.000	592.506	376.775
6	550.000	601.394	382.426
7	550.000	610.415	388.163
8	550.000	619.571	393.985
9	550.000	628.864	399.895
10	550.000	638.297	405.893
11	550.000	647.872	411.982
12	550.000	657.590	418.161
13	550.000	667.454	424.434
14	550.000	677.466	430.801
15	550.000	687.628	437.263
16	250.000	317.246	201.737
17	250.000	322.005	204.763
18	250.000	326.835	207.834
19	250.000	331.738	210.952
20	250.000	336.714	214.116
21	250.000	341.764	217.328
22	250.000	346.891	220.588
23	250.000	352.094	223.897
24	250.000	357.376	227.255
25	250.000	362.736	230.664
26	250.000	368.177	234.124
27	250.000	373.700	237.636
28	250.000	379.306	241.201
29	250.000	384.995	244.818
30	250.000	390.770	248.491
Samlet	12.000.000	14.605.151	9.287.417

Kilde: Egen tilvirkning

Det kan heraf udledes, at Charlotte og Torben har DKK 3.861.843 mere i opsparing efter skat, end de har behov for. Disse midler kan i generationsskiftet anvendes til gaver og gaveafgifter eller til kompensation af den anden datter Louise, som ikke skal overtage virksomheden.

Foruden de ovenfor omtalte midler ejer Charlotte og Torben et hus i Lyngby, hvis anslået markedsværdi er 6,5 mio. Huset er købt for 4 mio. for 15 år siden. Der skyldes 2 mio. i huset. Charlotte og Torben ønsker ikke at anvende eller belåne denne friværdi i beregningerne eller som eventuel gave ved overdragelsen af virksomheden. Det skyldes, at de ønsker at have den som buffer, i tilfælde af at de lever længere end estimeret, eller de skulle have behov for flere midler i en periode, ligesom huset også ses som den primære arv til børnene.

7.5 Værdiansættelse af Charmot ApS

Ved værdiansættelse af selskabet i forbindelse med et generationsskifte er det vigtigt at denne er korrekt, da en fejlagtig værdiansættelse har den konsekvens, at SKAT kan omstøde den og herved regulere den værdi, virksomheden skal overdrages til.

For alle de involverede parter i generationsskiftet er det vigtigt at vide, hvilken værdi selskabet skal handles til, idet værdien af selskabet påvirker både overdrager og erhverver. Den nuværende ejer Charlotte skal kende avancen i forbindelse med generationsskiftet, da denne påvirker, hvorledes hun kan finansiere sin forventede levestandard, når hun ønsker at gå på pension.

Det er lige så vigtigt for den/de kommende erhverver at kende selskabets værdiansættelse, da købet skal finansieres. Hensynet til, om erhververen har mulighed for at finansiere købet, er lige så vigtigt som hensynet til overdragerens økonomi efter overdragelsen.

Da vi i foregående kapitel 7.4 har identificeret, at overdragelsen skal ske til Charlottes datter, Freja helt eller delvist, og den anden del eventuelt skal overdrages til medarbejderen Betina, skal der ved værdiansættelsen tages stilling til, om disse er interesseforbundne parter i forhold til Charlotte. Da Freja er datter af Charlotte, må de konkluderes, at de er interesseforbundne parter. Ved en overdragelse til Betina kan det være svært at vurdere, om disse er interesseforbundne parter. Dette skyldes, at de har haft et tæt samarbejde i mange år, men ikke er direkte forbundne privat. Til vurdering heraf vil vi derfor anvende regelsættet for, om Betina er at klassificere som nærtstående medarbejder efter reglerne for succession, da dette er en indikation af, om de er nærtstående.

Kravene til at være nærtstående medarbejder findes i ABL § 35, hvor det defineres, at medarbejderen skal have beskæftiget i selskabet i, hvad der svarer til tre fuldtidsbeskæftigede arbejdsår indenfor de seneste fem kalenderår. Da Betina har arbejdet i selskabet i 10 år som butiksleder, må det antages, at hun arbejder fuldtid, og derfor at hun opfylder kravet til at være en nærtstående medarbejder. Ved en overdragelse af selskabet delvist til Betina vil

denne overdragelse også involvere en overdragelse til Freja, besluttet det, at værdiansættelsen af selskabet ved overdragelsen til Betina sker efter samme værdiansættelsesmetode, som ved overdragelsen til Freja.

Ved overdragelse af selskabet til Freja og Betina er dette at definere som en overdragelse mellem interesseforbundne parter. Værdiansættelsen skal derfor ske efter TSS-cirkulæret eller værdiansættelsesvejledningen. Charmot ApS udarbejder ikke løbende detaljerede budgetter, hvorfor selskabet ikke kan værdiansættes efter værdiansættelsesvejledningen af 2009. Værdiansættelsen skal derfor ske efter TSS-cirkulære 2000-9 og 2000-10.

7.5.1 Værdiansættelse efter TSS-cirkulære 2000-9

Ved værdiansættelse efter TSS Cirkulære 2000-9 skal selskabets goodwill beregnes. For at beregne selskabets goodwill henviser TSS-Cirkulære 2000-9 til TSS-cirkulære 2000-10.

I forbindelse med beregningen af selskabets goodwill skal kapitalafkastsatsen for 2019 kendes. Kapitalafkastsatsen for 2019 er 0% jf. underkapitel 3.2.1.2.5.

Ved beregning af goodwill skal kapitaliseringsfaktoren ligeledes kendes. I underkapitel 3.2.1.2.6 er reglerne for, hvordan man finder frem til den korrekte kapitaliseringsfaktor gennemgået. Såfremt der er tale om en standardvare fremgår det af SKAT, at goodwillen kan antages at have en levetid på 7 år. Charmot ApS sælger tøj, hvilket anses for at være en standardvare, hvorfor kapitaliseringsfaktoren er 2,83, jf. skema fra SKAT på side 16.

På baggrund af ovenstående forudsætninger er beregningen af goodwill for Charmot ApS således:

Figur 9 - Goodwill beregning af Charmot ApS - TSS-Cirkulære 2000-10	2018	2017	2016
Regnskabsmæssigt resultat før skat	2.734.230	2.337.000	2.508.040
+ Finansielle udgifter	143.070	129.500	110.860
	2.877.300	2.466.500	2.618.900
Vægtning:			
År 2018 vægtes med 3			8.631.900
År 2017 vægtes med 2			4.933.000
År 2016 vægtes med 1			2.618.900
			16.183.800
Vægtede gennemsnitsresultat			2.697.300
Udviklingstendens fra 2016-2018 (positiv)			129.200
- Forrentning af selskabets aktiver med kapitalafkast(0%) + 3%	Aktiver i alt 2018		13.262.321
	Driftsfremmende aktiver:		
	- Likvider	- 1.975.746	
		11.286.575	- 338.597
Rest til forrentning af goodwill			2.487.903
Kapitalisering af indtjeningsværdi ved levetid på 7 år og rente 0% kapitalafkast +8% tillæg		2,83	7.040.765
Goodwill afrundes til nærmeste hele tusinde			7.041.000

Som det fremgår af ovenstående beregning, er goodwillen, fastsat efter reglerne i TSS-cirkulære 2000-10, for Charmot ApS DKK 7.041.000.

Når goodwillen er beregnet, kan værdiansættelsen efter TSS-cirkulære 2000-9 færdiggøres. Beregningen af Charmot ApS værdi er således:

Figur 10 - Værdiansættelse af Charmot ApS - TSS-Cirkulære 2000-9		2018
Selskabets indre værdi		7.825.899
+ beregnet goodwill jf. TSS Cirkulære jf. Særskilt opgørelse		7.041.000
Udskudt skat af reguleringer, 22% af 7.041.000	-	1.549.020
Værdi af Charmot ApS jf. TSS 2000-9 & 2000-10		13.317.879
Værdi af Charmot ApS, afrundet til hele tusinde		13.318.000

Som det fremgår af den endelige beregning efter TSS-cirkulære 2000-9 er Charmot ApS samlede værdi DKK 13.318.000. Værdien er et udtryk for den mindste værdi, som overdragelsen til interesseforbundne parter skal ske til. Det antages for den videre casebesvarelse, at parterne har indhentet bindende svar fra SKAT vedrørende værdiansættelsen, som formodes positivt bekræftet af SKAT.

7.6 Overdragelse til Freja

Ved planlægning af og udførelsen af et generationsskifte til Freja skal det, jf. underkapitel 7.4.1.1.3, ske under hensyntagen til, at dette generationsskifte sker mellem interesseforbunden parter. Det betyder at overdragelsen skal ske af én omgang. Det anbefales desuden, at Freja forberedes, inden generationsskiftet udføres.

Charlotte har gennem de seneste år og de indledende overvejelser vurderet, at hun har tilstrækkeligt med midler til at opretholde den ønskede levestandard som pensionist, hvorfor der ikke stilles krav om et specifikt vederlag fra Charlottes side ved afståelsen af virksomheden.

Ved forberedelsen til generationsskiftet må det formodes, at det vil tage et par år for Charlotte at oplære og involvere Freja i de processer, som hun på nuværende tidspunkt varetager. Det kan endvidere antages, at Freja må formodes at få brug for en ny butiksansvarlig i en eller flere af de butikker, hun i dag er ansvarlig for, som følge af de nye opgaver, hun påtager sig ved Charlottes udtræden af selskabet. Da varigheden og udførelsen af disse opgaver kan variere, vil der i denne afhandling ikke blive lavet en nærmere analyse af disse. Det antages derfor i den videre analyse, at disse er udført, og virksomheden og de involverede parter er parate til, at generationsskiftet sker straks med regnskabstal svarende til de anvendte i underkapitel 7.4.2 om Charlottes private formueforhold og underkapitel 7.5 om værdiansættelse af Charmot ApS.

7.6.1 Overdragelse med succession

Ved overdragelse af et selskab er det en mulighed, at overdragelsen sker med succession. Da Charmot er et ApS opfylder det kravet til anvendelse af reglerne i ABL jf. ABL § 1. Som gennemgået i kapitel 4.2 kan en overdragelse med succession ske til ens børn, hvorfor det er en mulighed for Charlotte og Freja at anvende disse regler ved generationsskiftet.

Dette kan dog ikke anbefales at anvende disse regler, da Charmot ApS er ejet af Charlotte via et holdingselskab, Charmot Holding ApS. Som beskrevet i kapitel 4.4 er avancen ved salg af datterselskabsaktier, jf. ABL § 8, ikke skattepligtige. Da Charmot Holding ApS ejer 100 % af anparterne i Charmot ApS, er dette at definere som et datterselskab, jf. ABL § 4 A.

7.6.2 Finansiering og generationsskiftemodel

Ved overdragelse af selskabet af én omgang til Freja, fremgår det af værdiansættelsen af Charmot ApS, at hun skal finansiere DKK 13.318.000. Da det kan antages, at Freja ikke ligger inde med denne mængde likvider eller har en nem og økonomisk forsvarlig måde at fremskaffe disse, skal der findes en finansiering i forbindelse med generationsskiftet.

Da finansiering via pengeinstitut ikke er at foretrække som følge af renten og den uflexible afbetalingsplan, dette typisk vil involvere, udelukkes dette som finansieringsmodel i denne case.

7.6.2.1 Tilpasning af balance/slankning af selskab

For at formindske værdien af selskabet og dermed den værdi, som skal finansieres, kan det vurderes, om der kan ske tilpasning af selskabets balance med henblik på at slanke selskabet. Dette har Charlotte allerede gjort med udlodningen af udbytte på 5,5 mio. i 2017, hvorved hun formindskede selskabets bankindestående til et minimumsniveau. Årsagen til, at der ikke kan udloddes yderligere af selskabets bankbeholdning på knap 2 mio. er, at denne bankbeholdning skal være forholdsvis stor ved årsskiftet og dermed på regnskabsafslæggelsestidspunktet, da indtjeningen i de første måneder er mindre, mens omkostningerne til husleje, løn og lignende fortsat skal dækkes. Desuden forventes det, at der i den kommende tid skal bruges midler til udvikling af og implementering af en webshop.

7.6.2.2 Frejas egenfinansiering og gave fra Charlotte

Freja har en likvid beholdning i form af friværdis og opsparing på 100.000. Heraf har hun mulighed for at anvende 80.000 til finansieringen af købet af virksomheden. Som nævnt i kapitel 7.4.2 har Charlotte og Torben en meropsparing på DKK 3.861.843 i forhold til det behov, de har som pensionister. Denne meropsparing kan delvist anvendes ved overdragelsen, under hensyntagen til at Frejas søster Louise skal kompenseres tilsvarende. Ved overdragelse af Charmot ApS kan gave med fordel anvendes som delfinansiering af overdragelsen, da dette som gennemgået i kapitel 6.2 er en mulighed ved overdragelse til ens børn. En gave i form af en aktiv erhvervs virksomhed resulterer i en gaveafgift på 6 % i 2019, men da det må formodes, at overdragelsen ikke kan ske straks som følge af forberedelserne

og overdragelsen af opgaver og ansvar til Freja, vil der fra 2020 ske ændring heraf, og gaveafgiften vil herved være 15 % svarende til gaveafgiften ved kontante gaver. Charlotte kan, under hensyntagen til at Louise og Freja skal modtage ligeligt, anvende halvdelen af meropsparingen, svarende til DKK 1.930.921 i overdragelsen. Da der skal betales gaveafgift af det modtagne beløb efter BAL § 23, kan der ikke gives en gave på det fulde beløb, uden at Freja selv skal finansiere gaveafgiften. Da gavegiver og gavemodtager hæfter solidarisk for gaveafgiften, kan Charlotte anvende en del af meropsparingen til betaling af denne. Gavemodtageren bliver ikke gaveafgiftspligtig af dette, hvorfor det er at foretrække, at Charlotte finansierer gaveafgiften. Freja kan herved modtage en gave på DKK 1.687.631, hvilket resulterer i en gaveafgift på DKK 243.290, såfremt det fulde bundfradrag, der er fastsat i PSL § 20, kan anvendes. Dette giver en samlet finansiering på DKK 1.930.921. Ved anvendelse af gave som delfinansiering af overdragelsen kombineret med en egenfinansiering på DKK 80.000 fra Freja, skal der yderligere finansieres DKK 11.550.369.

Charlotte skal ved anvendelse af gave som delvis finansiering være opmærksom på, at overdragelsen af aktierne sker fra hendes holdingselskab og ikke fra hende personligt. Ved gaveafgivelse fra holdingselskabet vil det skattemæssigt være at betragte som overdraget fra holdingselskabet til Charlotte og fra Charlotte til Freja, hvorfor Charlotte bliver udbyttebeskattet af beløbet.

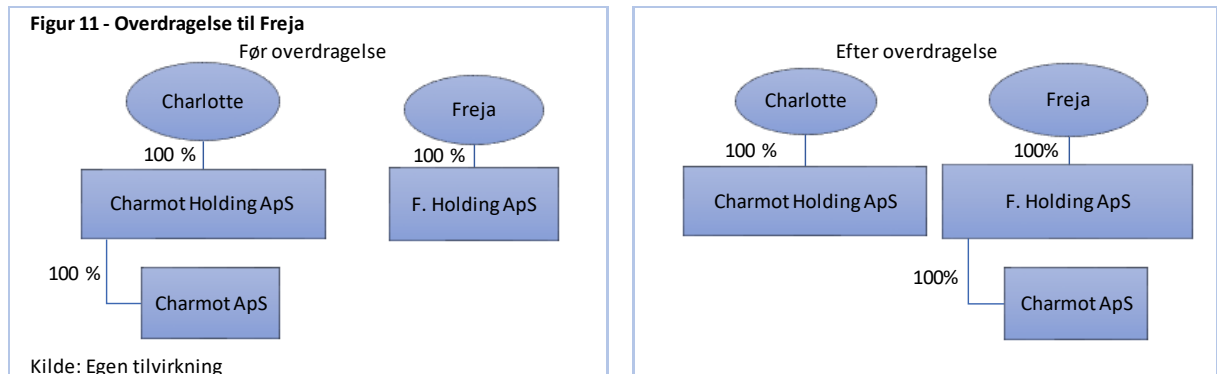
Da der sker overdragelse uden succession, skal der ved beregningen af gaveafgiften ikke tages højde for en passivpost, da passivposter udelukkende kan anvendes ved overdragelse af en virksomhed med succession.

7.6.2.3 Finansiering med gældsbrief

Ved overdragelse til Freja ved anvendelse af gældsbrief skal der tages stilling til, om gældsbriefet skal være et almindeligt gældsbrief med betalingsplan eller et anfordringsgældsbrief. Da anfordringsgældsbriefe, stillet mellem mor og datter, kan stilles uden rente, ligesom der ikke skal forelægge en fast betalingsplan, men lånet blot forfalder på anfordring med maksimalt 14 dages varsel, er dette at foretrække. Et anfordringsgældsbrief kan afdrages både med fleksible rater i forhold til selskabets performance det enkelte år og dermed med de midler, Freja har til rådighed til afdrag heraf, ligesom der kan ske løbende afdrag på gældsbriefet via skattefrie gaver fra Charlotte til Freja. Dog skal Charlotte være opmærksom på, at gældsbriefet vil være placeret i hendes holdingselskab, hvorfor gaven vil udløse udbyttebeskatning, da det skattemæssigt antages, at gaven er trukket ud som udbytte og givet til Freja, som herefter har anvendt gaven til at afdrage på gældsbriefet.

Da Charlotte har tilstrækkelige midler til at bistå den ønskede levestandard efter pensioneringen, kan det antages, at størstedelen af de midler, Freja overfører som afdrag på gældsbriefet, tillige kan anvendes til at give som gaver og til betalingen af den pålignede gaveafgift heraf. Derved kan gældsbriefet afvikles forholdsvis hurtigt, hvis Freja anvender udbytte fra Charmot ApS til at afdrage på gælden. For at dette kan ske mest effektivt,

anbefales det, at Freja før overdragelsen stifter et holdingselskab, hvori kapitalandelene og gældsrevet placeres. Dette skyldes, at Freja herved kan udlodde udbytter uden beskatning fra Charmot ApS til sit holdingselskab og anvende disse til afdrag på gældsrevet. Det har desuden ingen konsekvens for adgangen til at anvende gaver, da Freja uden skattemæssige konsekvenser kan indskyde pengene i selskabet som lån. Det har tillige den fordel, at Freja, efter at gældsrevet er udbetalt, skattefrit kan betale pengene af på det lån, hun nu har stillet sit holdingselskab. Overdragelsen ser ud som følger:

7.6.3 Konklusion ved overdragelse til Freja

Ved overdragelse af Charmot fuldt til Freja vil overdragelsen af aktierne ske til DKK 13.318.000, hvoraf Charmot Holding ikke er skattepligtig af en avance, jf. ABL § 8. Overdragelsen vil blive finansieret via kontant betaling på DKK 80.000 samt gave fra Charlotte på DKK 1.687.631, eksklusive gaveafgiften, som Charlotte betaler, og et anfordringsgældsrev på DKK 11.550.369. Gældsrevet kan afdrages løbende med de midler, som udloddes fra Charmot, samt ved løbende gave, optimalt set svarende til bundgrænsen, fastsat efter PSL § 20, for beskatning af gaver efter BAL § 23.

7.7 Overdragelse til fælles lederskab – Freja og Betina

Ved overdragelse til Freja og Betina i fælles lederskab anbefales det i underkapitel 7.4.1.2.3, at denne overdragelse sker via en model, hvor Charlotte bibeholder dele af anparterne i Charmot ApS, hvorved hun kan agere afgørende stemme ved uenigheder.

Ved forberedelse af overdragelsen til Freja og Betina skal der, ligesom ved overdragelse til Freja, som gennemgået i underkapitel 7.6, lægges en plan for overdragelsen. Dette indebærer, hvem der kommer til at overtage hvilke arbejdsopgaver fra Charlotte, hvor mange anparter de hver især skal overtage, samt hvorledes de tre skal aflønnes for det arbejde, de leverer de enkelte år under overdragelsen. Da overdragelsen af lederskabet sker gradvist efter overdragelsen af ejerandelene, kan overdragelsen af ejerandelene ske straks, en sådan plan

er udformet. Overdragelsen af lederskabet sker herefter i de kommende år og ikke i forbindelse med overdragelsen af ejerandelene.

7.7.1 Overdragelse med succession

Ved overdragelse af et selskab er det en mulighed, at overdragelsen sker med succession, som gennemgået i kapitel 4. Charmot ApS opfylder kravene til at kunne overdrages med succession, som gennemgået i underkapitel 4.1. Ved overdragelse til ens børn kan det altid ske med succession. Ved overdragelse med succession til en af selskabets medarbejder kræves det, at denne defineres som en nær medarbejder, som gennemgået i underkapitel 4.2. Da Betina er fuldtidsansat og har arbejdet i virksomheden siden 2009, kan det konkluderes, at hun er, at definere som en nær medarbejder, hvorfor overdragelsen til Betina tillige kan ske med succession.

Tilsvarende underkapitel 7.6.2 vil det dog ikke anbefales at anvende disse regler, da Charlotte ejer kapitalandelene i Charmot ApS via et holdingselskab, hvorfor avancen ved salget af aktierne i Charmot ApS ikke er skattepligtig, jf. ABL § 8.

7.7.2 Finansiering og generationsskiftemodel

Ved overdragelse af Charmot ApS til Freja og Betina skal de hver finansiere den del, de overtager af selskabets samlede værdi på DKK 13.318.000. For at identificere hvor meget der skal finansieres, skal det først fastslås, hvor mange ejerandele de hver overtager fra Charlotte.

Virksomheden er som gennemgået i underkapitel 7.6.2.1 tilpasset, og der er for denne overdragelse ikke behov for omstruktureringer. Tillige er det ikke muligt at slanke balancen yderligere end foretaget ved seneste aflagte årsregnskab.

7.7.2.1 Finansiering via A/B-modellen

Ved overdragelse til Freja og Betina ønskes en overdragelse, hvor det er muligt at ejerandelene overgår med det samme, da dette sikrer, at virksomheden kun skal værdiansættes én gang, men hvor ledelsesansvaret og styringen af virksomheden kan ske over tid. Dette kan ske ved hjælp af A/B-modellen, da der sker opdeling af kapitalandelene i klasser, hvorved stemmeandele og ejerandele kan separeres og fordeles uafhængigt af hinanden. Denne model sikrer, at finansieringen kan ske via virksomhedens egne fremtidige indtægter, og kravet til erhververnes mulighed for egenbetaling derved falder eller bortfalder.

Den største ulempe ved anvendelse af denne model er de risici, Charlotte påtager sig ved at lade sin vederlæggelse for generationsskiftet afhænge af de fremtidige resultater og muligheden for at udlodde udbytter i disse fremtidige regnskabsår. Såfremt Charlotte er villig til at påtage sig denne risiko, hvilket det for denne case besvarelse antages at være tilfældet, kan A/B-modellen med fordel anvendes.

Som gennemgået i underkapitel 7.6.2.2, har Freja mulighed for at finansiere købet af B-aktier med DKK 80.000. Betina har gennem sin tid som butiksansvarlig sparet en del op, da hun

løbende har været interesseret i at overtage dele af Charmot ApS, når Charlotte skulle på pension. Dette betyder, Betina har mulighed for at finansiere købet af B-aktierne med DKK 750.000.

Da A/B-modellen opfylder ønskerne til overdragelsen bedst muligt, anbefales det at anvende denne model i dette løsningsforslag.

7.7.2.1.1 Skattefri aktieombytning

Ved anvendelse af A/B-modellen i generationsskifter anbefales det, som nævnt i underkapitel 5.3.1, at der sker en opdeling af aktieklasser i et holdingselskab og ikke i driftsselskabet. Det skyldes blandt andet, at en opdeling af kapitalandelene i aktieklasser i et driftsselskab kan skabe usikkerhed hos leverandører og samarbejdspartner, som i forvejen ved, at der skal ske et ledelses- og ejerskifte. Desuden skaber det en sikkerhed for overdrageren og erhververne, da man løbende kan sikre al den overskydende likviditet i dette holdingselskab, uden at det nødvendigvis skal bruges direkte videre til afdrag på forlods udbytteretten.

Af hensyn til sikring af udbytter fra Charmot ApS til brug for finansiering via A/B-modellen samt løbende sikring af likviditet skal der derfor indskydes et nyt holdingselskab mellem Charmot ApS og Charmot Holding ApS.

Som gennemgået i underkapitel 5.1 kan dette gøres ved en aktieombytning. Da dette skal gøres med det samme, idet overdragelsen skal ske nu, kan dette med fordel ske ved en skattefri aktieombytning uden tilladelse. Ulempen ved denne metode er, at der opstår et ejertidskrav på tre år mellem det erhvervende og det erhvervede selskab. Det er ikke til hinder for at anvende modellen i denne case, da ejertidskravet herved påhviler det nye holdingselskab (Fælles Holding ApS), som herved ikke må sælge Charmot ApS i en periode på tre år efter erhvervelsen. Generationsskiftet sker derimod ved salg af kapitalandele udstedt i Fælles Holding ApS, ejet af Charmot Holding ApS til Freja og Betina.

Ved at udføre denne aktieombytning vil opdelingen af aktieklasser tillige ske i Fælles Holding ApS i stedet for i Charmot ApS, hvorved driftsselskabet udadtil er uberørt af generationsskiftet.

Ved overdragelsen af anparterne i Fælles Holding ApS vil disses værdi være identisk med værdiansættelsen af Charmot ApS, foretaget i underkapitel 7.5, da Fælles Holding ApS's eneste formål og indhold er ejerskabet af kapitalandelene i Charmot ApS, og fordi holdingselskabet er stiftet ved apportindskud.

7.7.2.1.2 Fordeling af ejerandele og stemmerettigheder

Ved anvendelse af A/B-modellen skal det vurderes, hvorledes ejerandele og stemmerettigheder skal fordeles over aktieklasserne undervejs i overdragelsen.

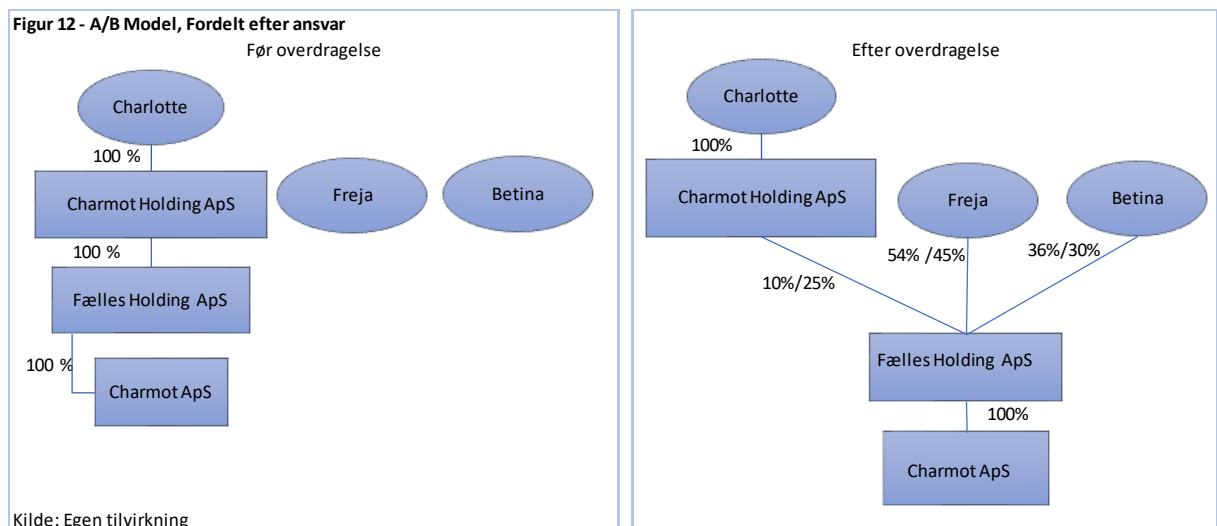
Ved vurdering af, hvor mange anparter Freja og Betina hver skal overtage, under hensyntagen til Charlotte, der efter endt overdragelse af virksomheden samt ledelsesansvar skal agere afgørende stemme uden at kunne trumfe de 2 erhververe, er der to metoder til fordeling af ejerandele og stemmerettigheder, som vil blive gennemgået nedenfor.

Charlotte har under forberedelsen til generationsskiftet overvejet to modeller:

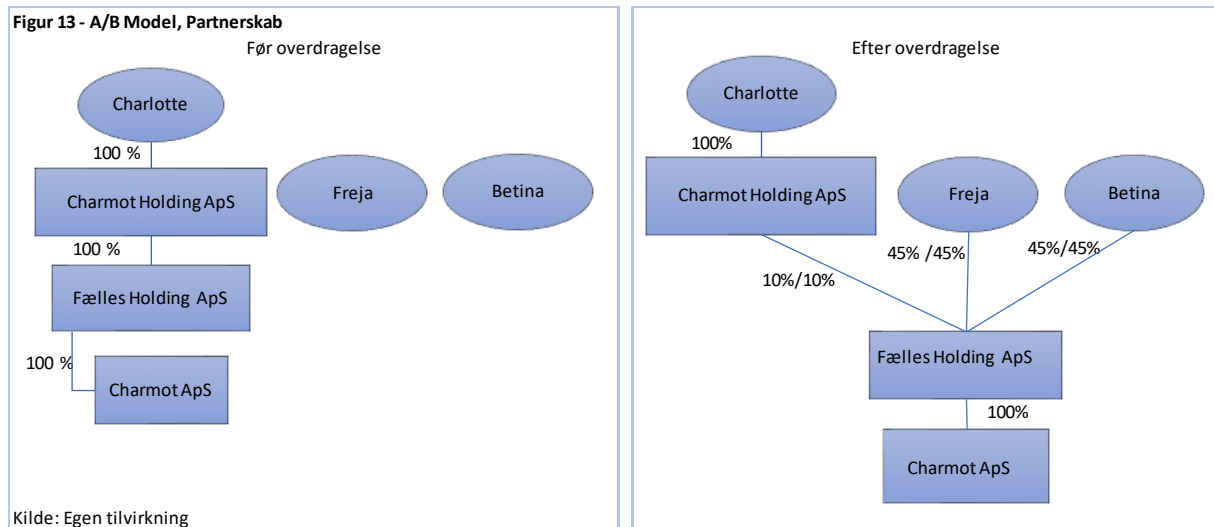
1. Fordeling efter nuværende ansvar
2. Ligeligt partnerskab

Fælles for de to metoder er, at Charlotte bibeholder 10% ejerskab for at kunne udøve sit hverv som rådgiver og afgørende stemme ved uenigheder.

Ved fordeling efter nuværende ansvar menes, at kapitalandelene, som skal overdrages fordeles mellem Freja og Betina efter det ansvar, de har nu. Da Freja er ansvarlig for 3 af 5 butikker, og Betina er ansvarlig for 2 af 5 butikker anvendes dette som fordelingsnøgle. Ved denne overdragelse vil det være nødvendigt, at der sker tildeling af ekstra stemmerettigheder til A-aktierne, svarende til 10 % af kapitalandelene, da Freja ellers vil opnå bestemmende indflydelse og dermed kunne trumfe Charlotte og Betina. Fordelingen af ejerandele og stemmerettigheder vil se ud, som følger:

Ved fordeling til ligeligt partnerskab menes, at kapitalandelene, som skal overdrages, fordeles ligeligt mellem Freja og Betina. Det vil resultere i, at ejerandele og stemmerettigheder følger hinanden. Det har den fordel, at aktieklasserne kan ophæves, når forlods udbytteretten, er udøvet, uden at Freja opnår bestemmende indflydelse. En fordeling af ejerandele og stemmerettigheder via denne model vil se ud, som følger:

Da Freja og Betina skal lede koncernen sammen, og de fremover tillige skal deles om nye ansvarsområder, anbefales det, at overdragelsen sker til lige partnerskab. Hvad angår fordelingen af ansvarsområder, anbefales det, at der tages højde for dette ved den almindelige aflønning, som det må formodes, det tillige sker ved Charlottes fulde ejerskab. Herved sikres, at Freja og Betina ser hinanden som ligeværdige partnere, som aflønnes efter indsats i firmaet, og som får lige mulighed for at blive aflønnet via udbytter for deres indsats som kapitalejere. Denne konstellation har tillige den fordel, at elimineringen af aktieklasser sikrer en nem adgang til tilbagekøb af Charlottes aktier på sigt, såfremt partnerskabet ikke har behov for en tredje person til afgørelse af uenigheder, når det er etableret og har fungeret i nogle år.

7.7.2.1.3 Etablering af A/B-modellen

Da det nu er besluttet, at A/B-modellens opbygning sker i det nystiftede holdingselskab Fælles Holding ApS med en fordeling af ejerandele og stemmerettigheder svarende til 10 % Charlotte, 45 % Freja og 45 % Betina, vurderes det, at A/B-modellen skal etableres via en vedtægtsændring, som beskrevet i underkapitel 5.3.1.2. Det betyder, at vedtægtsændringen sker før overdragelsen, og forlods udbytteretten tildeles A-aktierne i forbindelse med vedtægtsændringen. Årsagen til at det anbefales at anvende vedtægtsændring til etablering af aktieklasserne er, at Charmot Holding ApS ikke er skattepligtig af avancen ved salg af kapitalandele, hvorfor der kan ske skattefrit salg af de eksisterende aktier uden skattemæssige konsekvenser. Ydermere sikrer det, at der kan ske en præcis opdeling af ejerandelene i klasserne, uden at der skal indskydes et skævt beløb til en skæv kurs fra de to erhververe.

Denne metode sikre at Freja og Betina kommer ind i selskabet med stor ejerandel ved en lille vederlæggelse. Ved købet af B-aktierne, har disse en markedsværdi svarende til deres nominelle værdi. Et anpartsselskab skal, som gennemgået i underkapitel 5.3.1.1, have en anpartskapital på DKK 40.000. B-aktierne, som skal udgøre 90% af anpartskapitalen, vil derfor udgøre nominelt DKK 36.000.

7.7.2.1.4 Forlods udbytteretten

Ved anvendelse af A/B-modellen sker vederlæggelsen i form af en forlods udbytteret, som tildeles A-aktierne i forbindelse med vedtægtsændringen. Som gennemgået i underkapitel 5.3.2 har SKAT fremsat følgende metode til beregning af forlods udbytteretten før kapitalisering af denne:

$$(\text{ejerandelen} * (\text{selskabets samlet værdi} + \text{tegningsbeløb}) - \text{tegningsbeløb}) / \text{ejerandel} = \text{forlods udbytteretten før forrentning.}$$

Da A/B-modellen sker ved vedtægtsændring, er der ingen nyttegning, hvorfor tegningsbeløbet ved beregningen er 0.

Ved anvendelse af denne beregningsmodel vil forlods udbytteretten udgøre:

$$(90\% * (13.318.000 + 0) - 0) / 90\% = 13.318.000 \text{ kr.}$$

Ved fastsættelse af forrentningen af forlods udbytteretten skal denne fastsættes til den rente, en uafhængig investor ville kræve i afkast ved en sammenlignelig investering. Da der er tale om et skøn, fastsættes forrentningen i denne casebesvarelse til 6,4 %, hvilket svarer til den procent, der er anvendt ved den senest godkendte sag hos SKAT, SKM2019.578.SR¹⁰⁷. Denne ansættelse sker som skøn, hvorfor den ikke kan anses for værende en vejledning til fastsættelse af forrentningssatsen.

Charmot ApS har i gennemsnit over de senest tre år haft et resultat efter skat på DKK 2.025.979,53. Af dette kan det forventes, at der kan ske udlodning af 75 %, svarende til ca. 1,5 mio. kr. per år. Med udgangspunkt i dette, og med tillæg af rente på 6,4% vil den samlede forlods udbytteret kunne forventes indfriet som følger:

¹⁰⁷ <https://skat.dk/skat.aspx?oid=2292245>

Figur 14 – Forlods udbyttet, betalingsplan**Forrentning** 6,40%

År	Primo	Rente	Afdrag/udbytte	Ultimo
1	13.318.000	852.352	1.500.000	12.670.352
2	12.670.352	810.903	1.500.000	11.981.255
3	11.981.255	766.800	1.500.000	11.248.055
4	11.248.055	719.876	1.500.000	10.467.931
5	10.467.931	669.948	1.500.000	9.637.879
6	9.637.879	616.824	1.500.000	8.754.703
7	8.754.703	560.301	1.500.000	7.815.004
8	7.815.004	500.160	1.500.000	6.815.164
9	6.815.164	436.170	1.500.000	5.751.334
10	5.751.334	368.085	1.500.000	4.619.419
11	4.619.419	295.643	1.500.000	3.415.062
12	3.415.062	218.564	1.500.000	2.133.626
13	2.133.626	136.552	1.500.000	770.178
14	770.178	49.291	819.469	0
Samlet		6.815.626	20.319.469	

Heraf fremgår det, at forlods udbyttet kan forventes betalt på 14 år. Da Charlotte er 54 år, svarer det til, at hun kan forvente at være helt vederlagt for salget, og hun dermed ikke længere skal bidrage til virksomheden, når hun er 68 år.

7.7.3 Konklusion ved overdragelse til tælles lederskab – Freja og Betina

Ved overdragelse til fælles lederskab kan det konkluderes, at dette skal ske som ligeværdigt partnerskab med finansiering via A/B-modellen. Ved finansiering via A/B-modellen, skal A-aktierne, ejet af Charmot Holding ApS, tildeles forlods udbyttet på DKK 13.318.000 eksklusive forrentning på 6,4% p.a.. Dette resulterer i en samlet forlods udbyttet inklusive forrentning på DKK 20.319.469 til udbetaling over 14 år. Herudover vederlægges Charmot Holding ApS DKK 36.000, svarende til DKK 18.000 fra hver af de to erhververe, for overdragelsen af B-aktierne.

Efter endt udnyttelse af forlods udbyttet eller udløb af perioden, kan de resterende 10 % af Fælles Holding ApS tilbagekøbes af selskabet, af de to øvrige selskabsdeltagere, eller sælges til egnet tredje mand, i takt med at Charlotte bliver ældre og ikke længere skal være rådgiver og afgørende stemme i selskabet.

7.8 Konklusion og anbefaling til generationsskifte i casevirksomhed

Med baggrund i ovenstående forslag til gennemførsel af generationsskifte og det faktum, dels at Charlotte forinden sin udtræden af Charmot ApS skal overdrage ledelsen heraf, dels at Betina som nøglemedarbejder ønsker at overtage en del af Charmot ApS, og tillige har sparet op til dette, vil den optimale løsning være at foretage en overdragelse til fælles lederskab til Freja og Betina. Herved bliver Charlotte i virksomheden og kan i den 14-årige periode, hvor hun modtager betaling som forlods udbytteret, løbende overdrage ledelsen til Freja og Betina. Charlotte skal dog være opmærksom på, at denne forlods udbytteret udnyttes, da den ellers frafalder.

Ved en fælles overdragelse kan Charlotte anvende den allerede overskydende opsparing i form af pension og likviditet i sit holdingselskab som gaver til hendes børn eller til at forsøde livet som pensionist, i forbindelse med at hun løbende udtræder af selskabet.

Da generationsskifter er individuelle, og der derfor ikke kan udfærdiges en generel vejledning, kan denne anbefaling til udførsel af generationsskiftet via A/B-modellen ikke anses som en løsning på alle generationsskifter. Den bør kun ses som den optimale løsning for denne casevirksomhed med de gældende vilkår og ønsker fra de involverede parter.

8. Konklusion

Generationsskifte er et komplekst og ømtåligt emne med stor betydning for de involverede parter. Regler og muligheder på området er omfattende og komplicerede, hvorfor denne afhandling skaber et overblik over regler og relevante muligheder til brug for et generationsskifte. Med fokus på de økonomiske konsekvenser og mulighederne for at bruge de gældende regler til optimering af selskabet og generationsskiftet har afhandlingen til formål at besvare, *"hvordan man foretager det mest optimale generationsskifte ud fra de involverede parters behov."* Dette er sket ved at besvare en række underspørgsmål.

Inden et generationsskifte af et selskab kan foretages, skal der lægges en plan for generationsskiftet. Dette indbefatter overvejelser om, hvor meget overdrageren skal have ud af generationsskiftet for at kunne understøtte sin fremtidige levestandard, hvem selskabet skal overdrages til, hvor meget der kan finansieres som egenfinansiering, hvornår generationsskiftet skal finde sted, og om ledelsesansvaret skal overgå samtidig med ejerskabet. Alle disse behov samt hensyn til selskabets finansielle stilling, omverden og interne forhold skal tages i betragtning ved planlægningen af generationsskiftet. Flere af disse forhold kan være modstridende, da der er en overdrager og en erhverver, som på trods af disse kan være interesse forbundne, ofte vil have modsatrettede behov, særligt om værdiansættelsen af virksomheden.

Ved generationsskifter er der ikke kun overvejelser om de behov, de involverede parter har, men tillige hensyn til den lovgivning, som danner den juridiske ramme. En manglende overholdelse af den juridiske ramme kan have store konsekvenser for både den overdragende og den erhvervende part. Af særligt relevante lovskrifter ved generationsskifter kan nævnes: Statsskatteloven, Kildeskatteloven, Selskabsskatteloven, Personskatteloven, Boafgiftsloven, Aktieavancebeskatningsloven og Fusionsskatteloven. Foruden lovskrifter baserer en stor del af den juridiske ramme sig også på cirkulærer, vejledninger, direktiver og praksis i form af domme, afgørelser, bindende ligningssvar og lignende.

Særligt ved værdiansættelse af virksomheden er det vigtigt at overholde den juridiske ramme. Hovedreglen ved overdragelser er, at handlen skal ske til handelsværdi. Dette gælder både ved overdragelser mellem uafhængige parter og interesseforbundne parter. Ved overdragelser mellem interesseforbundne parter vil det altid anbefales at søge om bekræftelse af den fastsatte handelsværdi hos SKAT. Konsekvensen ved en fejlagtig beregnet og anvendt værdi ved omstruktureringer og generationsskifter resulterer i, at SKAT har mulighed for at omgøre den. Dette kan have den konsekvens for de involverede parter, at grundlaget for finansieringen af generationsskiftet ændres, og erhververen ikke har råd til at købe virksomheden, at overdrageren ikke opnår den nødvendige værdi for at kunne bistå sin ønskede levestandard efter overdragelsen, eller at SKAT anser denne af overdragelsen som foretaget som gave, hvorfor der skal svares en ikke planlagt gaveafgift.

SKAT har til hjælp med værdiansættelse af et selskab fremsat Værdiansættelsesvejledning af 21. august 2009 og TSS-cirkulæret 2000-9. Den største forskel på de to modeller er, at værdiansættelsesvejledningen baserer sig på budgetterede tal, der tilbagediskonteres til en nutidsværdi, som agerer virksomhedens værdi, hvor TSS-cirkulæret baseres på historiske data. Som følge af kompleksiteten ved at fastsætte konkrete og korrekte forudsætninger til budgetter flere år ud i fremtiden sammenlignet med at finde regnskabstal for de foregående år viser TSS-cirkulæret sig nemmere anvendeligt for almindelige danske selskaber. Overdrageren og erhververen skal dog fortsat være opmærksom på, at handlen skal ske til handelsværdien, og at SKAT fortsat kan omgøre den værdi, som fremkommer ved anvendelse af TSS-cirkulæret 2000-9 eller Værdiansættelsesvejledningen af 21. august 2009. Det anbefales derfor altid, at parterne indhenter bindende ligningssvar før anvendelse af værdien i generationsskiftet.

Et generationsskifte af et selskab vil indbefatte, at overdrageren afstår kapitalandele i selskabet. En avance ved afståelse af aktier er som udgangspunkt skattepligtig efter aktieavancebeskatningsloven. Der gives dog i samme lov mulighed for at udskyde denne beskatning ved at overdrage den til erhververen. Dette kendes som skattemæssig succession. Ved succession forstås, at erhververen stiller sig skattemæssigt i stedet for overdrageren med hensyn til anskaffelsessum, anskaffelsestidspunkt og hensigt. Muligheden gives ved overdragelse af kapitalandele til en nærmere bestemt personkreds og under særlige vilkår,

som defineres i ABL. I forbindelse med at erhververen indtræder i den skattemæssige stilling, og dermed overtager en latent skatteforpligtelse, kan der gives afslag for denne i form af en passivpost ved vederlæggelse i form af gave med afslag i det afgiftspligtige beløb og dermed i den hidrørende gaveafgift.

Foruden muligheden for at overdrage et selskab med succession har selskabsdeltagerene flere muligheder for at forberede selskabet til overdragelsen. I denne afhandling har vi haft fokus på to omstrukturingsmuligheder, som er særligt velegnede til klargøring af et selskab til et generationsskifte. Disse omstrukturingsmodeller er aktieombytning og spaltning, som hver især kan anvendes til at etablere holdingstruktur, slanke selskabets balance og isolere den drift, der skal overdrages mv.. Begge modeller har mulighed for at foretages skattefrit samt med og uden tilladelse fra SKAT. Muligheden for, at en omstrukturering kan ske skattefrit, gives ved, at det erhvervende selskab succederer i den skattemæssige stilling, som det indskydende selskab eller den indskydende person har. Muligheden for at foretage omstruktureringer uden tilladelse er særligt anvendelige i tilfælde, hvor der ikke er en forretningsmæssig årsag til omstruktureringen. Ulempen ved anvendelse af denne mulighed er, at det erhvervende selskab bliver ramt af et ejertidskrav på tre år. Dette ejertidskrav er ufravigeligt, og manglende overholdelse af det vil resultere i, at omstruktureringen bliver anset for værende skattepligtig på omstruktureringstidspunktet.

Aktieombytninger finder typisk anvendelse til etablering af holdingstruktur samt at slanke det selskab, der skal overdrages, fx via skattefrie udbytter eller ved at flytte dyre og for driften nødvendige aktiver op i et holdingselskab. Dette kan være ejendomme eller lignende.

Spaltning finder typisk anvendelse ved overdragelse til flere ejere eller hvis det ønskes, at særlige aktiver eller aktiviteter udskilles fra den almindelige drift, således erhververen kun skal betale for det, de reelt skal overtage, det primære driftsselskab og den primære drift af dette.

Ved generationsskifter er der mulighed for at anvende særlige selskabsretslige metoder til finansiering af overdragelsen. Disse er særligt anvendelige i tilfælde, hvor erhververen har svært ved at finansiere hele eller dele af generationsskiftet på anden vis, da finansieringen i disse modeller sker via selskabet selv. Dette kan ske via tilbagekøb af egne aktier i det udstedende selskab fra overdrageren, hvorved dennes ejerskab, bestemmelsesret og udbytteret gradvist falder til et punkt, hvor denne ikke har flere kapitalandele. Dette kan være en fordelagtig måde at finansiere overdragelsen, da likviderne, som anvendes til tilbagekøbet, er lavt beskattede midler. Ulempen ved løbende tilbagesalg af aktier til det udstedende selskab er, at SKAT kan vurdere dette som et indirekte salg til erhververen, hvorfor man skal være påpasselig med den anvendte værdiansættelse. Det kan desuden være bekosteligt at skulle foretage nye beregninger af denne og anmode om bindende ligningssvar fra SKAT ved de enkelte mindre tilbagekøb. Samme fordel om anvendelse af lavt beskattede midler i driftsselskabet til finansieringen af overdragelsen kan opnås ved en transaktion, hvorfor man sparer omkostningerne til løbende værdiansættelse ved at anvende A/B-modellen. Denne

mulighed er opstået ud af praksis og har derfor ikke haft oprindeligt formål som generationsskiftemodel. Metoden er et sammenspil mellem det selskabsretslige og skatteretlige, hvorved man opdeler et selskabs kapitalandele i A- og B-aktier, hvor A-aktierne tildeles forlods udbyttet. Dette har den afledte effekt, at handelsværdien af B-aktierne falder. Derved kan erhververen komme ind i selskabet med en høj ejerandel til en relativt lav værdi. Herefter vederlægges overdragelsen i form af udbytter fra driftsselskabet til overdrageren i en nærmere bestemt periode, eller til den tildelte forlods udbyttet er udøvet.

Finansieringen af et generationsskifte kan foruden anvendelsen af de selskabsretslige regler og omstrukturingsmodellerne ske via mere almindelige finansieringsmuligheder. I denne afhandling har der været fokus på mulighederne for anvendelse af kontantbetaling, gældsbrief og gaver. Fælles for disse finansieringsmetoder er, at pengene skal findes i allerede beskattede midler eller skal udloddes som udbytter fra driftsselskabet, før disse kan anvendes til finansieringen. Dette har den ulempe, at der skal svares udbytteskat, enten i forbindelse med at erhververen udlodder midler til brug for afdrag, eller at overdrageren skal svare udbytteskat, når denne skal have pengene ud af et eventuelt holdingselskab, hvori fordringen kan være placeret.

De mange muligheder for forberedelse og udførsel af et generationsskifte gør området komplekst, og øvrige forhold som de involverede parter behøver for at kompensere øvrig familie, de involverede parter personlige økonomiske situationer og fremtidsplaner mv. gør, at der ikke kan defineres én metode for det optimale generationsskifte af et selskab. Dog kan det konkluderes, at et generationsskifte kræver megen forberedelse og omtanke, hvorfor det kan anbefales at påbegynde forberedelserne tidligt og oftest også tidligere end selskabsejeren tror nødvendigt.

9. Litteraturliste

9.1 Bøger

- Olsen, Birgitte Sølvkær (2017): *"Generationsskifte og omstrukturering – Det skatteretlige grundlag"*. 5. udgave. København: Jurist- og økonomforbundets forlag
- Serup, Michael,(2012): *"Generationsskifte – Omstrukturering 2. udgave med tillæg"*. 2 udgave. København: Karnov Group
- Andersen, Ib (2013): *"Den skinbarlige virkelighed – Vidensproduktion i samfundsvidenskaberne"*., 5. udgave. Frederiksberg: Samfundslitteratur.
- Michelsen, Aage, Steen Askholt, Jane Bolander, Liselotte Madsen, Anders Nørgaard Laursen, Inge Langhave Jeppesen (2017): *"Lærebog om indkomstskat"*, 17 udgave. København: Jurist- og økonomforbundets forlag

9.2 Hjemmesider: Informationssider, afgørelser og vejledninger

- Gorrissen Federspiel (2019): *"Foreslåede nye regler vil få betydning for generationsskiftemodellen "A/B-modellen"*, udgivet d. 18-10-2019. Sidst tilgået d. 22-12-2019
<https://gorrissenfederspiel.com/viden/nyheder/foreslaaede-nye-regler-vil-faa-betydning-for-generationsskiftemodellen-ab-modellen>
- Helle Rimmen Sieker Andreasen (2018): *"Værd at vide om familielån og skat"*, udgivet d. 15-10-2018. Sidst tilgået d. 22-12-2019
<https://www.bdo.dk/da-dk/faglig-info/depechen/depechen-artikler-2018/vaerd-at-vide-om-familielaan-og-skat/artikel>
- Signe Mai Vilsbøll (2019): *"Udsigt til høje arveafgifter har medført en bølge af generationsskifter"*, udgivet d. 07-08-2019. Sidst tilgået d. 22-12-2019
<https://www.dr.dk/nyheder/penge/udsigt-til-hoeje-arveafgifter-har-medfoert-en-boelge-af-generationsskifter>
- Rikke Gjøll Mansø (2019): *"S vil lade virksomhedsarvinger og banker betale del af velfærdsplan"*, udgivet d. 20-05-2019. Sidst tilgået d. 22-12-2019
<https://www.dr.dk/nyheder/politik/folketingsvalg/s-vil-lade-virksomhedsarvinger-og-banker-betale-del-af-velfaerdsplan>
- Skatteministeriet (2017): *"Lavere bo- og gaveafgift gavner tusindvis af familieejede virksomheder"*, udgivet d. 04-04-2017, Skatteministeriet. Sidst tilgået d. 22-12-2019
<https://www.skm.dk/aktuelt/nyheder/2017/april/lavere-bo-og-gaveafgift-gavner-tusindvis-af-familieejede-virksomheder>
- Skatteministeriet (2019): *"Boafgift og gaveafgift – faktaside"*, udgivet d. 16-12-2019. sidst tilgået 22-12-2019
<https://www.skm.dk/skattetal/beregning/afgiftsberegning/boafgift-og-gaveafgift-faktaside>
- Skatteministeriet (2019): *"Viser kommuneskatter for Lyngby-Taarbæk Kommune (Region Hovedstaden)"*. Sidst tilgået d. 22-12-2019
<https://www.skm.dk/skattetal/satser/kommuneskatter#/kommune/lyngby-taarbaek>
- SKAT(2019): *"Den juridiske vejledning 2019-2, Version 3.3"*, udgivet d. 31-07-2019. Sidst tilgået d. 05-01-2020

- <https://skat.dk/skat.aspx?oid=124&vid=216359>
- Foreningen af Statsautoriserede Revisorer (2003): *"Fagligt notat om den statsautoriserede revisors arbejde i forbindelse med værdiansættelse af virksomheder og virksomhedsandele"*, udgivet 2003. Sidst tilgået d. 05-01-2020
https://www.google.com/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=1&ved=2ahUKewiA7v7Y7unmAhWJ-qQKHcfrCJoQFjAAegQIAxAC&url=https%3A%2F%2Fwww.fsr.dk%2F~%2Fmedia%2FFiles%2FFSR%2FFaglige_informationer%2FPublikationer%2FFagligt%2520notat%2520om%2520vrdianssttelse%2520af%2520virksomheder%2520og%2520virksomhedsandel.e.ashx&usg=AOvVaw35iJzbiPZw3-2p_AKmb9gs
 - Morten Bennedsen/Kasper Meisner Nielsen(2015): *"Ejerledelse i Danmark"*, udgivet 2015. Sidst tilgået d. 22-12-2019
https://www.cbs.dk/files/cbs.dk/ejerledelse_i_danmark_-_pixiversion.pdf
 - SKAT (2000): *"2000-09: Værdiansættelse af aktier og anparter"*, udgivet d. 28-03-2000. Sidst tilgået d. 05-01-2020
<https://skat.dk/skat.aspx?oid=82336>
 - SKAT (2019): *"2000-10: Vejledende anvisning om værdiansættelse af goodwill"*, udgivet d. 06-09-2019. Sidst tilgået d. 05-01-2020
<https://skat.dk/skat.aspx?oid=82338>
 - SKAT (2019): *"Transfer Pricing; kontrollerede transaktioner; værdiansættelse, Version 1.4"*, udgivet d. 21-01-219. Sidst tilgået d. 22-12-2019
<https://skat.dk/skat.aspx?oid=1813084>
 - SKAT (2019): *"Kapitalafkastsatsen og rentekorrektionssatsen for 2019, SKM.2019.392.SKST"*, udgivet d. 14-08-2019. Sidst tilgået d. 22-12-2019.
<https://skat.dk/skat.aspx?oid=2290421>
 - SKAT (2017): *"Fraflytningsbeskatning - værdiansættelse af anparter - værdiansættelsescirkulæret - skøn, SKM2018.41HR"*, udgivet d. 20-12-2017. Sidst tilgået d. 22-12-2019
<https://skat.dk/skat.aspx?oid=2270626>
 - SKAT (2019): *"Vedtægtsændringer - Forlods udbytteret, SKM2019.578.SR"*, udgivet d. 25-11-2019. Sidst tilgået d. 05-01-2020
<https://skat.dk/skat.aspx?oid=2292245>
 - SKAT (2011): *"Forlods udbytteret og generationsskifte, SKM2011.79.SR"*, udgivet d. 03-02-2011. Sidst tilgået d. 22-12-219
<https://skat.dk/SKAT.aspx?oid=1925050>
 - SKAT (2019): *"Overdragelse af anparter ved en A/B-model med gevinstmulighed til børn - Praksisændring, SKM2019.371.SR"*, udgivet d. 25-06-2019. Sidst tilgået d. 05-01-2020
<https://skat.dk/skat.aspx?oid=2290240>
 - SKAT (2004): *"Generationsskiftemodel - ny anpartsklasse, SKM2004.416.LR"*, udgivet d. 27-10-2004. Sidst tilgået d. 22-12-2019
<https://skat.dk/skat.aspx?oid=215348>
 - SKAT (2002): *"Afskrivningsperiode for goodwill, SKM2002.50.LSR"*, udgivet d. 30-01-2002. Sidst tilgået d. 22-12-2019
<https://skat.dk/skat.aspx?oid=149082&chk=216359>

- SKAT (2001): *"Gaveafgift - succession og beregning af passivpost, SKM2001.28.LSR"*, udgivet d. 07-03-2001. Sidst tilgået d. 22-12-2019
<https://skat.dk/SKAT.aspx?oid=106761>

9.3 Love

- Statsskatteloven (SL)
- Kildeskatteloven (KSL)
- Selskabsskatteloven (SEL)
- Personskatteloven (PSL)
- Boafgiftsloven (BAL)
- Aktieavancebeskatningsloven (ABL)
- Fusionsskatteloven (FUSL)
- Ejendomsavancebeskatningsloven (EBL)
- Afskrivningsloven (AL)
- Kursgevinstloven (KGL)
- Virksomhedsskatteloven (VSL)
- Skatteforvaltningsloven (SFL)
- Ligningsloven (LL)

10. Bilag

Bilag 1 - Resultatopgørelse			
	2018	2017	2016
	DKK	DKK	DKK
Nettoomsætning	52.291.000	51.115.000	49.868.000
Vareforbrug	-27.191.320	-26.579.800	-25.931.360
Andre eksterne omkostninger	-9.412.380	-9.200.700	-8.976.240
Bruttofortjeneste	15.687.300	15.334.500	14.960.400
Personaleomkostninger	-12.202.000	-11.928.000	-11.637.500
Af- og nedskrivninger på materielle og immaterielle anlægsaktiver	-608.000	-640.000	-704.000
Driftsresultat	2.877.300	2.766.500	2.618.900
Andre finansielle indtægter fra tilknyttede virksomh.	0	0	0
Andre finansielle indtægter	0	0	0
Øvrige finansielle omkostninger	-143.070	-129.500	-110.860
Ordinært resultat før skat	2.734.230	2.637.000	2.508.040
Skat af årets resultat	-655.343	-605.484	-540.505
Årets resultat	2.078.887	2.031.516	1.967.535
Resultatdisponering			
Udbytte for regnskabsåret	750.000	5.500.000	500.000
Overført til næste år	1.328.887	-3.468.484	1.467.535
	2.078.887	2.031.516	1.967.535

Bilag 2 - Aktiver

Aktiver	2018 DKK	2017 DKK	2016 DKK
Anlægsaktiver			
Materielle anlægsaktiver i alt			
Andre anlæg, driftsmateriel og inventar	2.311.000	2.432.000	2.560.000
	2.311.000	2.432.000	2.560.000
Finansielle anlægsaktiver			
Andre tilgodehavender	1.856.575	1.802.500	1.750.000
	1.856.575	1.802.500	1.750.000
Anlægsaktiver i alt	4.167.575	4.234.500	4.310.000
Omsætningsaktiver			
Varebeholdning			
Fremstillede færdigvarer og handelsvarer	4.016.000	3.921.000	3.825.000
	4.016.000	3.921.000	3.825.000
Tilgodehavender			
Tilgodehavender fra salg og tjenesteydelser	1.550.000	1.700.000	1.400.000
Andre tilgodehavender	675.000	450.000	530.000
Periodeafgrænsningsposter	878.000	924.000	770.000
	3.103.000	3.074.000	2.700.000
Likvide beholdninger	1.975.746	5.972.731	5.543.000
Omsætningsaktiver i alt	9.094.746	12.967.731	12.068.000
Aktiver i alt	13.262.321	17.202.231	16.378.000

Bilag 3 - Passiver

	2018 DKK	2017 DKK	2016 DKK
Passiver			
Egenkapital			
Virksomhedskapital	500.000	500.000	500.000
Overført overskud	7.325.899	5.997.011	9.465.495
Foreslået udbytte for regnskabsåret	750.000	5.500.000	500.000
Egenkapital i alt	7.825.899	11.997.011	10.465.495
Hensatte forpligtelser			
Hensættelse til udskudt skat	67.892	14.080	-11.264
	67.892	14.080	-11.264
Gældsforpligtelser			
Langfristet gældsforpligtelser:			
Anden gæld	0	0	0
	0	0	0
Kortfristet gældsforpligtelser:			
Kortfristet del af langfristet gæld	0	0	0
Leverandører af varer og tjenesteydelser	2.581.000	2.530.000	2.922.000
Selskabsskat	601.531	580.140	551.769
Anden gæld	2.186.000	2.081.000	2.450.000
Kortfristet gældsforpligtelser	5.368.531	5.191.140	5.923.769
Gældsforpligtelser i alt	5.368.531	5.191.140	5.923.769
Passiver i alt	13.262.321	17.202.231	16.378.000